

STRATEGIA
ROZWOJU GMINY
DZIWNÓW NA LATA
2023-2032

Dziwnów, lipiec 2024

UCHWAŁA NR .../... /24
RADY MIEJSKIEJ W
DZIWNOWIE Z DNIA
....2025 R.

SPIS TREŚCI

WSTĘP	2
ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA	4
ROZDZIAŁ 2. ANALIZA SWOT	54
ROZDZIAŁ 3. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY	65
PODROZDZIAŁ 3.1 MISJA I WIZJA ROZWOJU	65
PODROZDZIAŁ 3.2 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ	66
ROZDZIAŁ 4. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY	76
PODROZDZIAŁ 4.1 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY	76
PODROZDZIAŁ 4.2 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	94
ROZDZIAŁ 5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI	98
PODROZDZIAŁ 5.1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO	98
PODROZDZIAŁ 5.2 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W GMINIE	111
ROZDZIAŁ 6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI	116
PODROZDZIAŁ 6.1 ZGODNOŚĆ Z ZAŁOŻENIAMI PROGRAMOWYMI UNII EUROPEJSKIEJ	116
PODROZDZIAŁ 6.2 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM	118
PODROZDZIAŁ 6.3 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE REGIONALNYM	126
ROZDZIAŁ 7. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY	133
PODROZDZIAŁ 7.1 SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII	133
PODROZDZIAŁ 7.2 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	134
PODROZDZIAŁ 7.3 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	136
WYKAZ RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW	146

WSTĘP

Gmina Dziwnów, położona na malowniczym wybrzeżu Morza Bałtyckiego, odgrywa istotną rolę, jako obszar o charakterze turystycznym. Z myślą o zapewnieniu zrównoważonego rozwoju i efektywnego zarządzania lokalnymi zasobami, władze gminy są zobowiązane do opracowania strategii rozwoju.

Niniejszy dokument, oparty na przepisach ustawy o samorządzie gminnym, zasadach prowadzenia polityki rozwoju, planowaniu przestrzennym oraz innych aktach prawa, ma na celu określenie priorytetów, celów i działań wspierających rozwój gospodarczy, społeczny i środowiskowy gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 stanowi integralną część systemu planowania przestrzennego, będąc jednocześnie instrumentem kierowania rozwojem lokalnym. Obejmuje obszary istotne dla społeczności lokalnej, takie jak infrastruktura, turystyka, gospodarka, ochrona środowiska czy polityka mieszkaniowa. W trakcie opracowywania tego dokumentu uwzględniono specyficzne cechy gminy, takie jak rozwinięta infrastruktura żeglarska, atrakcyjne plaże czy dostępność ścieżek rowerowych.

W wyniku analizy aktualnego stanu gminy, oraz uwzględniając perspektywy rozwojowe, strategia koncentruje się na długofalowych celach, mających wpływ na jakość życia mieszkańców, atrakcyjność turystyczną oraz zrównoważony rozwój lokalnej społeczności. Poprzez planowanie strategiczne, gmina Dziwnów dąży do efektywnego wykorzystania potencjału obszaru, równocześnie dbając o zachowanie unikalnych walorów środowiskowych.

W kolejnych częściach tego dokumentu, szczegółowo omówione zostaną obszary priorytetowe, cele strategiczne oraz planowane działania, mające wpłynąć na pozytywny kierunek rozwoju gminy. Gmina Dziwnów stanowi nie tylko atrakcyjne miejsce do zamieszkania, ale także istotny obszar z potencjałem rozwojowym. Z bogactwem przyrodniczym, kulturowym i turystycznym, gmina jest nieustannie zaangażowana w kreowanie zrównoważonego rozwoju, który zarówno spełnia obecne potrzeby społeczności, jak i kształtuje perspektywy dla przyszłych pokoleń.

Niniejsza strategia jest rezultatem kompleksowej analizy gminy, mającej na celu identyfikację kluczowych obszarów rozwoju, wyznaczenie celów strategicznych oraz określenie konkretnych działań mających zapewnić harmonijny rozwój gminy Dziwnów. Przyjmując podejście partycypacyjne, bazujące na współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami i instytucjami, strategia ta stanowi fundament dla budowy zrównoważonej przyszłości dla społeczności gminy Dziwnów.

ROZDZIAŁ 1. DIAGNOZA

LOKALIZACJA

Gmina Dziwnów, zlokalizowana jest w północno-zachodniej części województwa zachodniopomorskiego. Jest to gmina miejsko-wiejska należąca do powiatu kamieńskiego.

Obszar gminy leży między Morzem Bałtyckim a częścią Zalewu Kamieńskiego – Zatoką Wrzosowską. Gmina położona jest na Wybrzeżu Trzebiatowskim na Wyspie Wolin, półwyspach Międzywodzkim i Dziwnowskim, przy ujściu rzeki Dziwny do Zatoki Pomorskiej oraz na stałym lądzie. Linia brzegowa Morza Bałtyckiego w gminie Dziwnów ma długość blisko 18 000 metrów i przyczynia się do ukierunkowania gminy na funkcję turystyczną oraz wypoczynkową. Gospodarka morską, w tym rybołówstwo jest funkcją uzupełniającą gminy.

Powierzchnia gminy Dziwnów wynosi niemal 40 km². Jest to najmniejsza gmina w powiecie - stanowi niecałe 4% powierzchni powiatu. Powierzchnia plaż szacowana jest na około 54 hektary, przy czym największy udział przypada plażom w Międzywodziu (około 20 ha), następnie w Dziwnowie i Łukęcinie (po 13 ha), zaś najmniejszą powierzchnię zajmują plaże w Dziwnówku (8 ha). Ogólna pojemność plaż gminy Dziwnów wynosi ponad 35 000 osób, z czego blisko 37% maksymalnej pojemności przypada plażom w Międzywodziu (średnio 13 000 osób).

Gęstość zaludnienia gminy to 91 osób/km². Poziom urbanizacji określono na 64,77%. Wody powierzchniowe stanowią około 32% powierzchni gminy, tereny leśne 30,3%, a użytki rolne 15%.

Na jej terytorium składają się cztery miejscowości: Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin i Międzywodzie. Sąsiaduje z następującymi gminami:

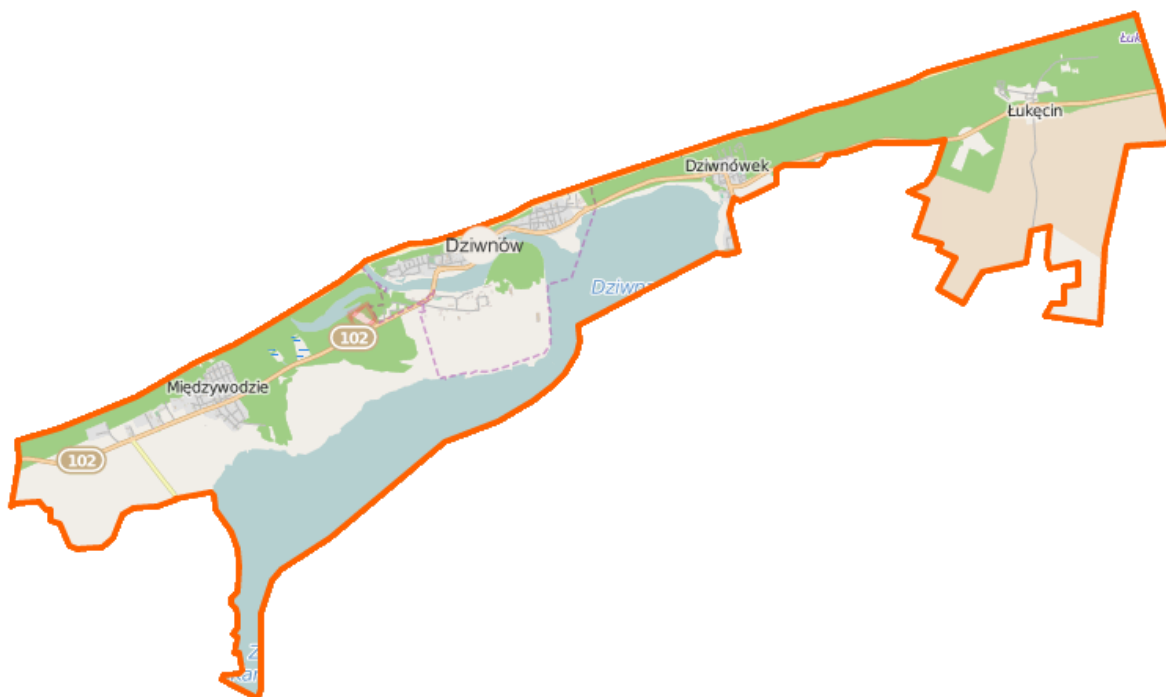
- Kamień Pomorski – od południa,
- Świerżno – od południowego wschodu,
- Wolin – od zachodu oraz
- Rewal – od wschodu.

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Dziwnów na tle powiatu kamieńskiego

Źródło: <http://www.eregion.wzp.pl/gminy/dziwnow>

Rysunek 2. Obszar gminy Dziwnów

Źródło: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/80/Dziwn%C3%B3w_%28gmina%29_location_map.png

Przez teren gminy prowadzą dwie drogi wojewódzkie:

- Droga wojewódzka nr 102 – trasa prowadzi przez Dziwnów oraz Dziwnówek i zapewnia połączenie z Kamieniem Pomorskim oraz Międzyzdrojami.
- Droga wojewódzka nr 107 – prowadząca z Dziwnówka do Kamienia Pomorskiego, łącząca miejscowość z drogą krajową nr 3.

Równie ważnym elementem układu komunikacyjnego gminy Dziwnów jest droga powiatowa nr 0006Z w kierunku Wolina. W pobliżu zlokalizowana jest również droga wojewódzka nr 103 łącząca miejscowość Dziwnówek z Rewalem.

Gmina Dziwnów nie posiada infrastruktury kolejowej. Najbliżej usytuowana stacja kolejowa położona jest w Kamieniu Pomorskim w odległości około 12 km od Dziwnowa. Kolejna stacja znajduje się w Międzyzdrojach (30 km). Na terenie gminy czynne są połączenia autobusowe. Transport zapewniony jest przez PKS Kamień Pomorski Sp. z o.o. oraz prywatnych przewoźników m.in. firmę Emilbus Sp. z o.o. Przewozy pasażerskie czy FlixBus Polska sp. z o.o. Przewóz osób na terenie gminy gwarantują również lokalne firmy taksówkarskie. Oferta przewoźników oraz częstotliwość połączeń zwiększa się w sezonie letnim ze względu na wzmożony ruch turystyczny. Najbliższe połączenia promowe z krajami skandynawskimi (Szwecja, Dania) funkcjonują w Świnoujściu (41,7 km od Dziwnowa) poprzez dworzec Morski w Świnoujściu.

Lokalizacja gminy Dziwnów nad Morzem Bałtyckim oraz Zalewem Kamieńskim a także niewielka odległość, jaką dzieli gminę od pozostałych miejscowości nadmorskich czy innych istotnych ośrodków infrastrukturalnych na terenie województwa zachodniopomorskiego takich jak Port Morski w Świnoujściu (40 km), Woliński Park Narodowy, Międzyzdroje (30 km) Port Lotniczy Szczecin-Goleniów (65 km) czy Szczecin (100 km) jest znacznym atutem lokalizacyjnym gminy oraz korzystnie wpływa na rozwój kontaktów gospodarczych i turystycznych.

ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

Powierzchnia gruntów leśnych w gminie w 2022 roku wynosiła 1 210,34 ha, co stanowiło 30,3% powierzchni gminy. W stosunku do danych z 2018, grunty leśne zwiększyły się o 56,61 ha, a lesistość o 0,1%. Powierzchnia gminnych gruntów leśnych przypadająca na 1 mieszkańca zwiększyła się o 8,3 m². W latach 2018 – 2022 powierzchnia prywatnych

gruntów leśnych zwiększyła się o 57,78 ha. Strukturę własności gruntów leśnych w gminie Dziwnów na przestrzeni lat przedstawiała się następująco

- grunty leśne gminne – 0,26% (spadek o 0,01% w porównaniu z 2018 rokiem),
- grunty leśne publiczne Skarbu Państwa – 86,54% (o 4,34% mniej niż w 2018 roku),
- grunty leśne prywatne – 10,9% (wzrost o 4,47 % w stosunku do 2018 roku).

Gmina posiada bogactwo środowiska naturalnego, obejmujące linie brzegową Morza Bałtyckiego, wydmy, Zalew Kamieński, Zatokę Wrzosową, rzeki, jeziora i lasy. Obszary prawnie chronione stanowią 2,6% całkowitej powierzchni, co wynosi 101,86 ha. Większość obszaru znajduje się w obszarach Natura 2000.

Krajobraz przyrodniczy gminy Dziwnów kształtują różne formy ochrony przyrody, takie jak:

- Rezerwaty przyrody „Klif w Dziwnówku” o powierzchni 4,17 ha oraz „Klif w Łukęcinie” zajmujący 1,19 ha. Ich celem ochrony jest zachowanie krajobrazu ściany brzegu morskiego w obrębie oddziaływania naturalnych procesów abrazji.
- Użytek ekologiczny „Martwa Dziwna” – wydma o powierzchni 95,68 ha, której celem ochrony jest ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk.
- Stanowisko dokumentacyjne „Dziwnówek - Kra Jurajska”, to formacja geologiczna o powierzchni 39,65 ha. Ochronie podlegają dwa stanowiska wapieni muszlowych jury górnej. Celem jest ochrona i utrzymanie we właściwym stanie licznych skamieniałości małży, ramienionogów, liliowców, jeżowców, amonitów i małżoraczków.
- Obszary Natura 2000
 - Obszary specjalnej ochrony ptaków
 - Delta Świny PLB320002 – z obszarem tym w niewielkiej części styka się północno - zachodnia granica gminy Dziwnów. Obszar obejmuje ostoję ptasią o randze europejskiej PLo01. Występuje w niej, co najmniej 38 gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Rady 79/409/EWG, 27 gatunków ptaków z Polskiej Czerwonej Księgi (PCK). Gniazduje ponad 160 gatunków, a liczba stwierdzonych przekracza 240.

- Wybrzeże Trzebiatowskie PLB320010 – w obszarze tym znajdują się tereny po stronie wschodniej drogi Strzeżewo – Łukęcin. W ostoi odnotowano 205 gatunków ptaków, z czego 144 lęgowe.
 - Zalew Kamieński i Dziwna PLB320011 – w obszarze tym znajdują się tereny lądowe po stronie południowej drogi wojewódzkiej nr 102, część rzeki Dziwny w granicach miejscowości Dziwnów oraz Zalew Kamieński. Obszar ważny głównie dla ptaków wodno-błotnych
 - Zatoka Pomorska PLB990003 – z obszarem tym gmina Dziwnów graniczy od strony północnej. Położony jest na polskich obszarach morskich stanowiących morze terytorialne.
- Obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (obszary siedliskowe)
 - Ostoja na Zatoce Pomorskiej PLH990002 – w z tym obszarem gmina Dziwnów graniczy od strony północnej. Kluczowy obszar dla ochrony siedliska 1110 oraz teren regularnych obserwacji morświna. Ważna ostoja ptaków o randze międzynarodowej E82.
 - Ujście Odry i Zalew Szczeciński PLH320018 – w obszarze Natura 2000 znajdują się następujące fragmenty gminy Dziwnów: obszary po południowej stronie drogi wojewódzkiej nr 102, obszary po północnej stronie tej samej drogi, rozciągające się między Międzywodziem a cieśniną Dziwna, oraz Zalew Kamieński. Obszar ten obejmuje tereny u ujścia rzeki Odry, włączając w to jej dolny odcinek, Zalew Szczeciński, Wyspę Chrząszczewską i Zalew Kamieński. Rozległy obszar wód Zalewu Szczecińskiego oraz urozmaicona strefa wybrzeży zasiedlona różnymi zbiorowiskami roślinności bagiennej, szuwarowej i wodnej jest miejscem egzystencji wielu gatunków ptaków, które znajdują tu dobre warunki żerowania, rozrodu i odpoczynku podczas migracji.
 - Wolin i Uznam PLH320019 – w obszarze tym znajdują się następujące części gminy Dziwnów: tereny po zachodniej stronie ulicy Turystycznej w Międzywodziu, a także obszary południowe przy drodze wojewódzkiej nr 102 a po stronie zachodniej drogi Międzywodzie – Wolin. Obszar o niepowtarzalnych wartościach przyrodniczych skupiający na swoim terenie ogromną różnorodność ekosystemów

lądowych, bagiennych i wodnych oraz bogatą florą. Charakterystyczne dla obszaru są wysokie klify, kiczina i wydmy inicjalne solniska, lasy i bory na wydmach, buczyny storczykowe oraz kwaśne buczyny.

Obszary te są ważne dla ochrony różnorodnych siedlisk i gatunków ptaków. Dodatkowo, Zatoka Pomorska, Delta Świny, Wolin i Uznam to obszary siedliskowe Natura 2000, które także są kluczowe dla bioróżnorodności i ochrony środowiska w gminie Dziwnów.

Niewątpliwie, te tereny nie tylko pełnią funkcję ochronną dla przyrody, ale także mają kluczowe znaczenie dla rozwoju zrównoważonej turystyki, edukacji ekologicznej oraz promocji dziedzictwa przyrodniczego gminy.

Wody powierzchniowe na terenie gminy zajmują około 32% powierzchni. Na sieć hydrograficzną tego obszaru składają się:

- morskie wody wewnętrzne akwatorium Dziwny,
- cieśnina Dziwna,
- jezioro Martwe (w obrębie użytku ekologicznego Martwa Dziwna),
- Jezioro Koprowo,
- Zatoka Wrzosowa,
- Zalew Kamieński,
- rzeka Dziwna,
- rzeka Lewińska Struga,
- kanały,
- ciek i rowy.

Od północy przylegają wody morskie Zatoki Pomorskiej.

Obowiązujące Mapy zagrożenia powodziowego (MZIP) wyznaczyły na terenie gminy Dziwnów obszary o określonym prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi:

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat (Q 0,2%),
- obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat (1%),

- o obszary szczególnego zagrożenia powodzią, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat (10%).

Ponadto, na terenie gminy Dziwnów obszar szczególnego zagrożenia powodzią stanowi tzw. międzywale, czyli teren między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym oraz pas techniczny. Na obszarze tym obowiązują ograniczenia wynikające z ustawy Prawo wodne.

Obszar szczególnego zagrożenia powodzią nie powinien być zabudowywany, aby nie zwiększać ryzyka powodziowego.

Gmina Dziwnów znajduje się na obszarze jednolitych części wód podziemnych o kodach GW60005 oraz GW60006, dla których stan chemiczny i ilościowy oceniono, jako dobry. Ich celem środowiskowym jest utrzymanie dobrego stanu chemicznego i ilościowego.

Ponadto, Gmina położona jest w strefie oddziaływania jednolitych wód powierzchniowych:

- o Jednolita część wód powierzchniowych jeziornych – Koprowo (kod LW20807), która jest naturalną częścią wód. Stan chemiczny tej wody oceniono poniżej dobrego, a ogólny stan na zły. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz dobrego stanu chemicznego. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych wskazuje, że nie jest ono zagrożone.
- o Jednolita część wód powierzchniowych przejściowych – Zalew Kamieński (kod TW60001WB3), będący również naturalną częścią wód. Stan chemiczny wody oceniono poniżej dobrego, a ogólny stan wód, jako zły. Celem środowiskowym jest dobry stan chemiczny oraz umiarkowany stan ekologiczny. Ryzyko nieosiągnięcia tych celów środowiskowych jest jednak zagrożone.
- o Jednolita część wód powierzchniowych przybrzeżnych – Wody przybrzeżne Zatoki Pomorskiej (kod CW60001WB4), które także stanowią naturalną część wód. Stan chemiczny oceniono poniżej dobrego, a stan/potencjał ekologiczny na umiarkowany. Celem środowiskowym jest umiarkowany stan ekologiczny (dla większości wskaźników – II klasa jakości) oraz dla wskaźników złagodzonych benzo(a)pirenu poniżej dobrego stanu, zaś dla pozostałych – stan dobry. Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona.

- o Jednolita część wód powierzchniowych rzecznych – Lewińska Struga (kod RW60001035569), która jest naturalną częścią wód. Jej stan ekologiczny oceniono, jako słaby, a ogólny stan wód, jako zły. Celem środowiskowym jest osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego oraz chemicznego, jednak ryzyko nieosiągnięcia tych celów środowiskowych jest zagrożone.

Na obszarze gminy występują źródła solankowe i borowinowe. Pierwsze odwierty złóż solankowych miały miejsce w drugiej połowie XIX wieku. Obecnie, solanki nie są przedmiotem eksploatacji. Stanowią one istotny potencjał gminy związanego z rozwijaniem funkcji uzdrowiskowych oraz wspieraniem systemu sanatoryjnego i turystycznego.

WALORY HISTORYCZNE I TURYSTYKA

Gmina Dziwnów, otoczona malowniczym krajobrazem oraz wyjątkowym dziedzictwem kulturowym, stanowi istotne miejsce dla lokalnej społeczności oraz odwiedzających turystów. Pomimo niewielkiego obszaru, na terenie gminy Dziwnów można znaleźć wiele dobrze zachowanych zabytków. W zasobach gminy zarejestrowanych jest 33 zabytków, wpisanych do ewidencji zabytków.

Tabela 1. Wykaz zabytków w gminie Dziwnów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków

Lp.	Rodzaj zabytku/nazwa	Lokalizacja	Chronologia
1.	Ślad osadniczy, st. 1	Dziwnów	b.d.
2.	Skarb, st. 2	Dziwnów	b.d.
3.	Cmentarz komunalny	Dziwnów	pocz. XX w.
4.	Pensjonat	Dziwnów, Adama Mickiewicza 3	1. ćw. XX w.
5.	Pensjonat	Dziwnów, Adama Mickiewicza 3	pocz. XX w.
6.	Zespół pensjonatu	Dziwnów, Adama Mickiewicza 3	pocz. XX w.
7.	Dom letniskowy	Dziwnów, Jana Kochanowskiego 3	lata 20. XX w.
8.	Willa	Dziwnów, Juliusza Słowackiego 10	pocz. XX w.
9.	Pensjonat, ob. ośrodek wypoczynkowy nr 22	Dziwnów, Kościelna 22	pocz. XX w.
10.	Willa, ob. Ośrodek Pomocy Społecznej	Dziwnów, Mała 3	lata 10. XX w.
11.	Willa	Dziwnów, Parkowa 5	pocz. XX w.

12.	Dom letniskowy, ob. dom wypoczynkowy Koral	Dziwnów, Parkowa 8a	lata 20. XX w.
13.	Osada, st. 9	Dziwnówek	b.d.
14.	Punkt osadniczy, st. 2	Łukęcin	b.d.
15.	Punkt osadniczy, st. 12	Łukęcin	b.d.
16.	Osada, st. 8	Łukęcin	b.d.
17.	Osada, st. 9	Łukęcin	b.d.
18.	Osada, st. 5	Łukęcin	b.d.
19.	Osada, st. 6	Łukęcin	b.d.
20.	Osada, st. 7	Łukęcin	b.d.
21.	Osada, st. 8	Łukęcin	b.d.
22.	Osada, st. 9	Łukęcin	b.d.
23.	Osada, st. 10	Łukęcin	b.d.
24.	Osada, st. 11	Łukęcin	b.d.
25.	Ślad osadniczy, st. 1	Łukęcin	b.d.
26.	Ślad osadniczy, st. 3	Łukęcin	b.d.
27.	Skarb, st. 4	Łukęcin	b.d.
28.	Cmentarzysko, st. 1	Łukęcin	b.d.
29.	Cmentarz ewangelicki	Łukęcin	pocz. XX w.
30.	Osada, st. 3	Międzywodzie	b.d.
31.	Dom letniskowy, ob. dom wypoczynkowy Wojtówka	Międzywodzie	lata 20. XX w.
32.	Cmentarz ewangelicki, ob. komunalny	Międzywodzie, Spokojna	2. poł. XIX w.
33.	Dom letniskowy, ob. dom wypoczynkowy	Międzywodzie, Zwycięstwa 14	lata 20. XX w.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z NID (<https://samorzad.nid.pl/>)

Do rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego wpisane są dwa obiekty z terenu gminy Dziwnów:

- pensjonat przy ul. Mickiewicza 3 w Dziwnowie – nr rejestru: 1312, decyzja nr DZ-4200/30/O/97 z dnia 9 października 1997 roku.
- Willa przy ul. Parkowej 5 w Dziwnowie – nr rejestru: 293, decyzja nr DZ-4200/02/O/2006 z dnia 14 grudnia 2006 roku.

Gmina Dziwnów, mimo swojej niewielkiej powierzchni, oferuje liczne atrakcje turystyczne, z których warto wymienić:

- Gminne Kąpieliska – zbiorowa długość prawie 2000 metrów czyni je jednymi z najdłuższych w kraju. Od 2006 roku regularnie zdobywają certyfikat Błękitnej Flagi, potwierdzając najwyższe standardy sanitarnego bezpieczeństwa. Wśród nich znajdują się morskie kąpieliska w Międzywodziu, Dziwnowie, Dziwnowie "Przymorze", Dziwnowie "Spadochroniarzy Polskich", Dziwnowie "Słoneczne", Dziwnówku, Łukęcinie "Bajkowej" i Łukęcinie "Spacerowej".
- Gminne plaże – należą do najszerszych na bałtyckim wybrzeżu, a korzystne warunki wietrzne i prądy morskie sprawiają, że temperatura morza jest jedną z najwyższych na Bałtyku.
- Jezioro "Martwa Dziwna" – to miejsce objęte programem ochronnym Natura 2000, otoczone leśną otuliną, uważane jest za jedną z atrakcji i ciekawostek przyrodniczych.
- Most zwodzony w Dziwnowie – kluczowy dla komunikacji, łączący oba brzegi cieśniny Dziwna, z historią sięgającą pierwszych powojennych lat. Most ma długość 196 metrów (część tzw. stała – 180 metrów, część zwodzona – 16 metrów) i jest szeroki na 10 metrów. Dzięki zwodzonemu przęsłu, możliwość przepłynięcia mają jednostki o wysokości do 10 metrów i szerokości 8 metrów.
- Dziwnowska promenada – to obiekt o historii sięgającej przełomu XIX i XX wieku, mający na celu podkreślenie i eksponowanie malowniczych walorów miejscowości. Składa się z trzech odcinków: od Przymorza do ul. Żeromskiego, drugi odcinek prowadzi do ulicy Parkowej, a trzeci biegnie w kierunku ulicy Szosowej. Łączna długość wynosi 2,2 km. Odcinek Przymorze – Żeromskiego to tzw. Promenada Zachodnia, wyróżniająca się osadzeniem na palach i trasą prowadzącą szczytem wydmy.
- Aleja Gwiazd Sportu – to jedno z najistotniejszych miejsc w gminie, ściśle związane nie tylko z najważniejszym wydarzeniem artystycznym w regionie, lecz również z historią polskiego sportu. Znajdują się tu postumenty, na których umieszczone są repliki medali zdobytych przez polskich sportowców.
- Fontanna parkowa w Dziwnowie – usytuowana w kwartale pomiędzy ulicami Słowackiego, Mickiewicza, Małą i Parkową, zapewnia widok na rzekę i główną ulicę

Dziwnowa. Dodatkową atrakcją jest wielokolorowe oświetlenie, zwłaszcza świetlna miniatura jednego z dziwnowskich statków wycieczkowych.

- Park Miniatur i Kolejek w Dziwnowie – prezentuje miniaturowe repliki latarni morskich polskiego wybrzeża w skali 1:10 oraz modele lokomotyw, parowozów i wagonów kolejowych. Na obszarze parku znajduje się jedyna w Polsce Kolej Parkowa, umożliwiająca przejazd repliką parowozu Px48 po trasie o długości ponad 300 metrów.
- Morskie Centrum Nauki w Dziwnowie – zlokalizowane przy ulicy Parkowej 6a, dedykowane jest historii oraz tajemnicom Dziwnowa i Morza Bałtyckiego. Na terenie centrum prezentowana jest również wystawa "Złoto Bałtyku", która skupia się na tematyce związanej z bursztynem bałtyckim.
- Dziwnowskie falochrony – zapewniają piękny widok na morze, wybrzeże i odcinek cieśniny Dziwna prowadzący do mostu. Historia ich powstania sięga przełomu XIX i XX wieku.
- Zegar słoneczny – znajduje się przy ul. Kamieńskiej w Dziwnówku i reprezentuje unikalny układ specjalnej "godzinowej wstęgi", będący jednym z pięciu tego rodzaju zegarów na świecie.
- Platforma widokowa na plaży w Łukęcinie – usytuowana w okolicy zejścia na plażę wiodącego z przy ulicy Morskiej. Zapewnia widok na Morze Bałtyckie i plażę.

Przez obszar gminy Dziwnów przebiegają trzy szlaki turystyczne, które stanowią istotny element lokalnej infrastruktury turystycznej:

- Szlak nad Bałtykiem i Zalewem Szczecińskim – oznakowany na niebiesko, pieszy szlak turystyczny o długości 98 km. Rozpoczyna się w Świnoujściu (Fort Gerharda) i przemierza piaszczyste nadbałtyckie plaże wyspy Wolin. Przechodzi przez obszary Pasma Wolińskiego, Pagórków Lubińsko-Wapińskich w Wolińskim Parku Narodowym oraz Mokrzyckie Góry. Następnie biegnie wzdłuż Dziwny i Zalewu Kamieńskiego, kończąc się w Dziwnówku. Trasa oferuje liczne panoramy, punkty widokowe, obiekty zabytkowe i pomniki przyrody, stanowiąc jednocześnie szlak województwa zachodniopomorskiego.
- Szlak nadmorski im. Czesława Piskorskiego, Koszaliński Szlak Nadmorski – to czerwony pieszy szlak turystyczny. Prowadzi przez województwo

zachodniopomorskie oraz pomorskie, rozpoczynając się w Świnoujściu. Trasa obejmuje miasta i miejscowości, takie jak Międzyzdroje, Dziwnów, Rewal, Trzebiatów, Dźwirzyno, Kołobrzeg, Darłowo, Ustka, Łeba, zakończona w Żarnowcu. Liczy 377,8 km i umożliwia poznanie specyfiki polskiego wybrzeża Bałtyku, z uwzględnieniem zarówno geografii, historii, jak i licznych atrakcji.

- o Europejski długodystansowy szlak pieszy E9 – jest jednym z 11 europejskich szlaków wędrówkowych. Polski odcinek ma długość 706,1 km i przecina gminę Dziwnów, stanowiąc fragment trasy liczącej 4500 km. Początkiem jest Portugalia, a celem - Estonia.

Dodatkowo, na obszarze gminy przecinają się międzynarodowy szlak rowerowy i szlak samochodowy:

- o Międzynarodowy szlak rowerowy R10 „Dookoła Bałtyku” (Nadmorski Szlak Hanzeatycki, EuroVelo 10) – to oznaczony kolorem zielonym, okrężny szlak rowerowy o łącznej długości 8539 km, obejmujący obszar basenu Morza Bałtyckiego. Polski odcinek liczy 588 km, przechodząc przez obszary województwa zachodniopomorskiego, pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Na obszarze gminy Dziwnów dostępne są również regionalne trasy rowerowe oraz trasy rowerowe Pomorza Zachodniego. Długość dróg rowerowych na terenie gminy wynosi prawie 14 km. W ciągu ostatnich pięciu lat odnotowano wzrost o 20,1% w zakresie długości dostępnych ścieżek rowerowych.

Warto również wspomnieć o Błękitnym Samochodowym Szlaku Turystycznym, który obejmuje takie miejscowości jak Stepnica, Wolin, Świnoujście, Międzyzdroje, Dziwnów, Kamień Pomorski, Trzebiatów, Kołobrzeg, Domacyno, Karlino, Białogard, Dobrzyca, Sławno, Bobolice, Tychowo, Połczyn-Zdrój, Świdwin, Gryfice i Goleniów.

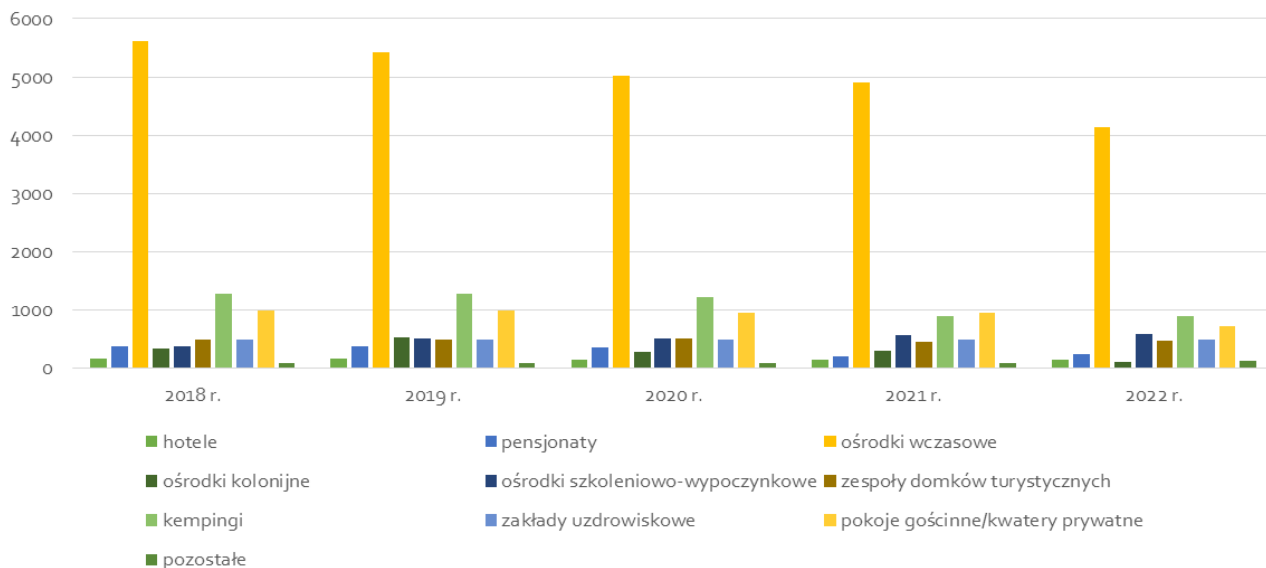
Obszar gminy Dziwnów jest szczególnie atrakcyjny z uwagi na obecność miasta na trasie Zachodniopomorskiego Szlaku Żeglarskiego. Ten szlak obejmuje zmodernizowane porty i przystanie jachtowe rozmieszczone na obszarze województwa zachodniopomorskiego.

Dzięki strategicznemu położeniu gminy oraz atrakcyjnej ofercie, stworzone zostały doskonałe warunki do dynamicznego rozwoju turystyki. Lokalizacja gminy, z dostępem zarówno do akwenów morskich i różnorodnych walorów przyrodniczych czyni ją miejscem

wyjątkowo atrakcyjnym dla turystów. Infrastruktura turystyczna gminy oferująca zróżnicowaną bazę noclegową stanowi solidne fundamenty dla przyjmowania odwiedzających.

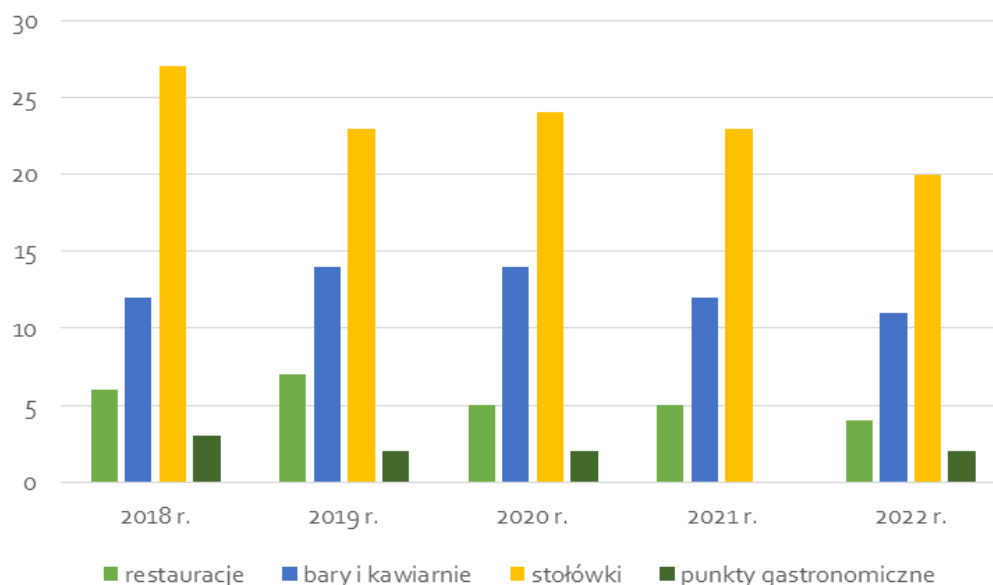
W roku 2022 na obszarze gminy Dziwnów funkcjonowało 76 obiektów noclegowych dedykowanych turystyce. Wśród nich największy udział w bazie noclegowej posiadają ośrodki wczasowe (38,2%) oraz pokoje gościnne i kwatery prywatne (34,2%). Ogólna liczba miejsc noclegowych oferowanych turystom wynosiła 7 846, z czego 1 858 stanowiły całoroczne miejsca noclegowe. Spośród wszystkich dostępnych miejsc noclegowych, aż 52,7% zlokalizowane było w ośrodkach wypoczynkowych, natomiast jedynie 1,2% przypadło na ośrodki kolonijne. Obserwuje się rosnącą popularność ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych. W ciągu pięciu lat liczba miejsc noclegowych w tych obiektach wzrosła o niemal 60%, co przekłada się na dostępność 217 nowych miejsc noclegowych. Aż 48,7% z analizowanej infrastruktury noclegowej posiada w swojej ofercie dostęp do placówek gastronomicznych. Pośród turystów zagranicznym prym wiodą Niemcy, Czesi i Duńczycy.

Wykres 1. Miejsca noclegowe z podziałem na rodzaje obiektów w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 2. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022

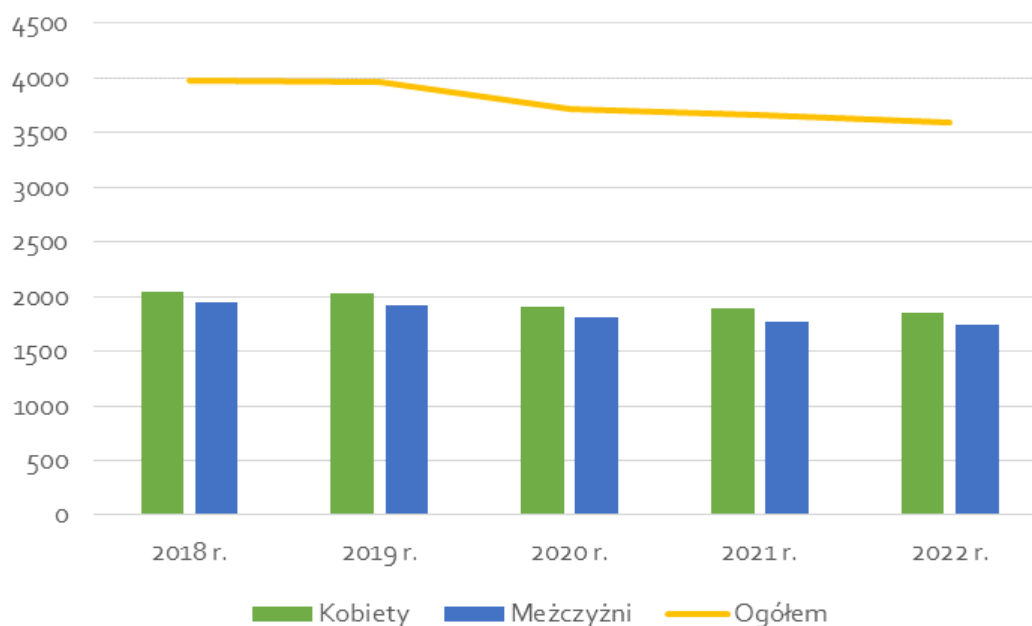
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W efekcie, gmina nie tylko oferuje odwiedzającym niezapomniane doznania, ale także stanowi istotny punkt na turystycznej mapie, przyczyniając się do zrównoważonego rozwoju regionu.

DEMOGRAFIA

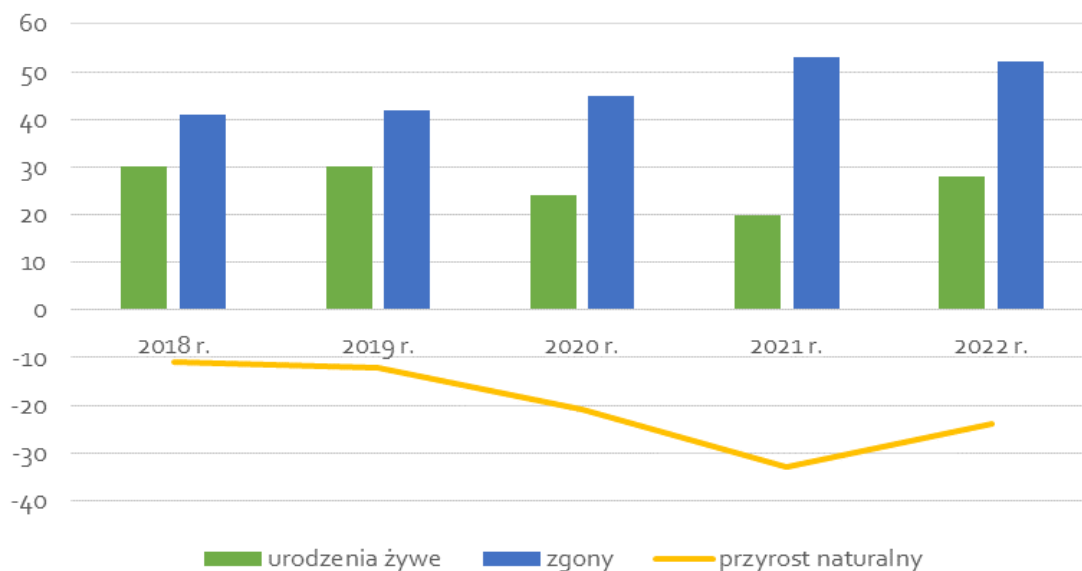
W gminie Dziwnów na dzień 31 grudnia 2023 roku zamieszkiwało 3 596 osób, w tym 1 853 kobiety i 1 743 mężczyzn. Kobiety stanowiły ponad 51,5 % mieszkańców gminy, zaś mężczyźni 48,5%. Na terenach miejskich zameldowanych było 64,77 % ogółu ludności. W przeciągu pięciu ostatnich lat odnotowano spadek ludności o blisko 400 osób. Liczba mieszkańców gminy Dziwnów zmalała o ponad 13% w okresie 20 lat.

Wykres 3. Liczba mieszkańców gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022

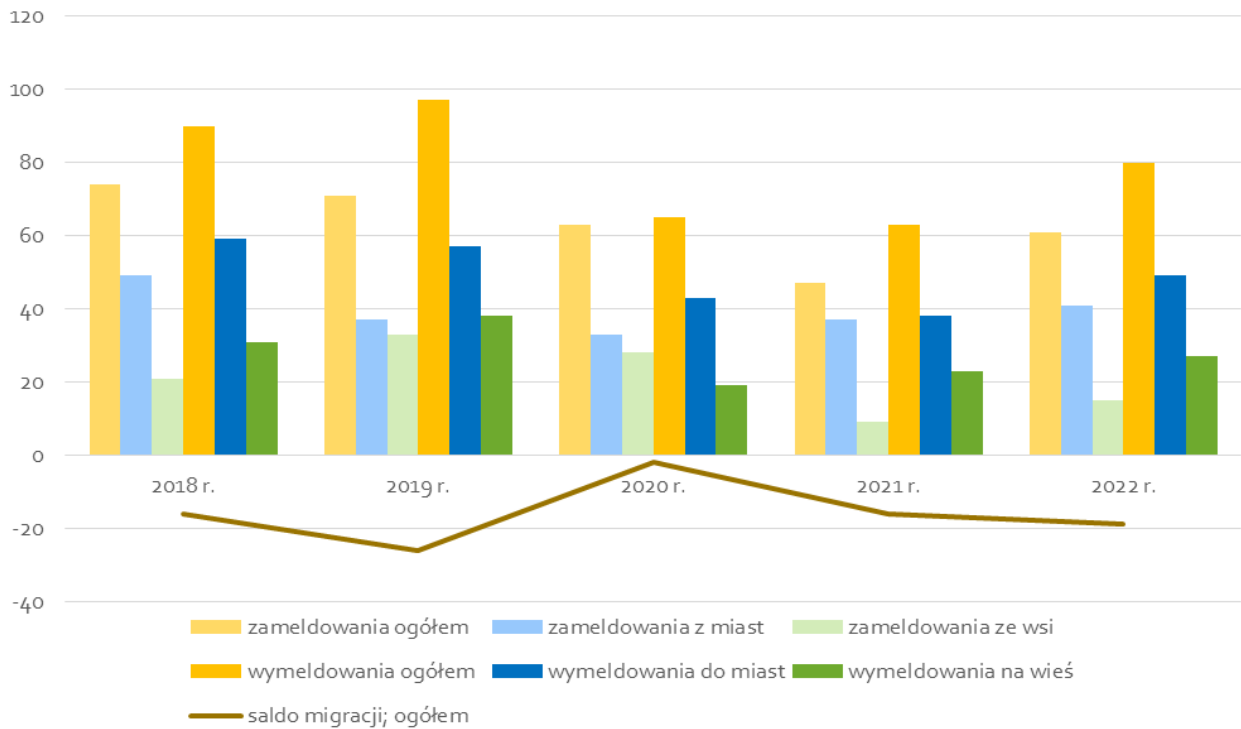
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Przyrost naturalny w 2022 roku wynosił -24. W latach 2018 – 2022 współczynnik przyrostu naturalnego w gminie Dziwnów osiągał wartość ujemną. W porównaniu do 2018 roku przyrost naturalny na 1 000 osób z wartości -2,77 wzrósł aż do -6,59. Liczba urodzeń na terenie gminy jest dość stała i waha się średnio od 20 do 30 urodzeń na rok. Na W 2022 roku urodziło

się 28 dzieci, w tym 46,4% dziewczynek i 53,6% chłopców. Zmarło zaś 52 mieszkańców. Co roku zwiększa się liczba zgonów. Od lat przewyższa ona liczbę żywych urodzeń na terenie gminy. Ujemny przyrost naturalny, czyli przewaga zgonów nad urodzeniami żywymi oznacza, iż gmina na przestrzeni ostatnich lat boryka się z problemem starzejącego się społeczeństwa. Kształtujące się w ten sposób uwarunkowania demograficzne są bardzo niekorzystnym aspektem pod względem przyszłych kierunków rozwoju gminy.

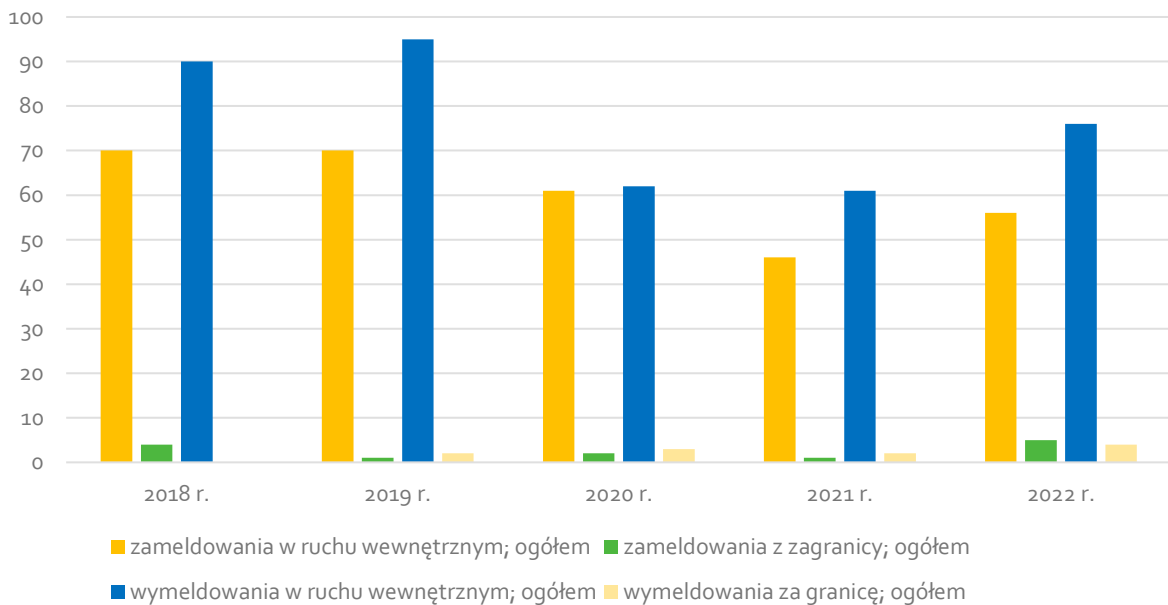
Istotne znaczenie na stan ludności w gminie mają również migracje ludności. W 2022 roku na terenie gminy Dziwnów zameldowało się 61 osób, a wymeldowało 80. Miejscami docelowymi osób decydujących się na wyprowadzkę najczęściej są tereny miejskie. W 2022 roku ponad 60% osób wymeldowanych z gminy Dziwnów, jako kierunek migracji wybrało miasto. Odnotowano, aż 76 wymeldowań w ruchu wewnętrznym i tylko 56 zameldowań. Saldo migracji wewnętrznych wynosiło -20. Saldo migracji utrzymuje się na dość stałym poziomie. Przyrost rzeczywisty ludności kształtował się na poziomie -43. W przypadku tego wskaźnika, zauważalna jest znaczna tendencja spadkowa. Zestawienie przyrostu naturalnego wraz z saldem migracji szczegółowo przedstawia zachodzące zmiany w liczbie mieszkańców gminy, które jednoznacznie wskazują na pogłębianie się niekorzystnego trendu.

Wykres 5. Migracje w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na kierunek migracji

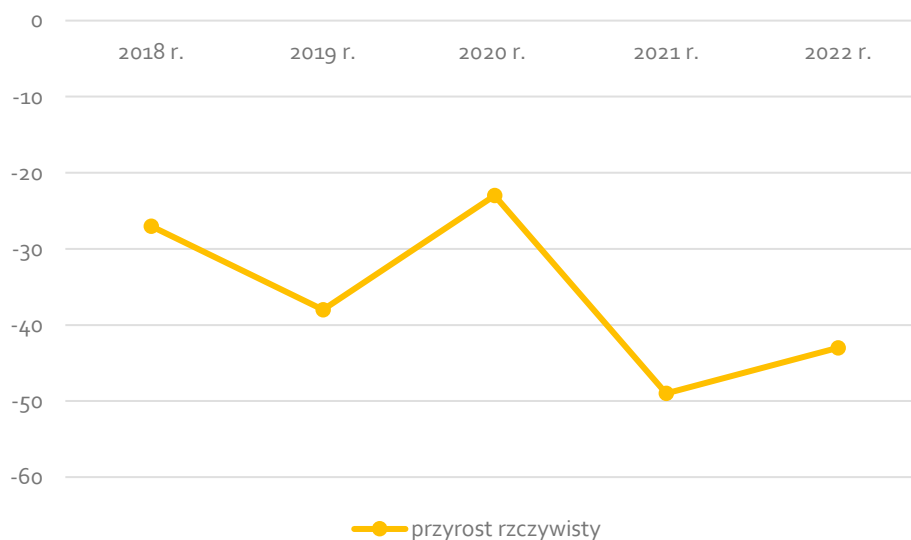
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 6. Migracje w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

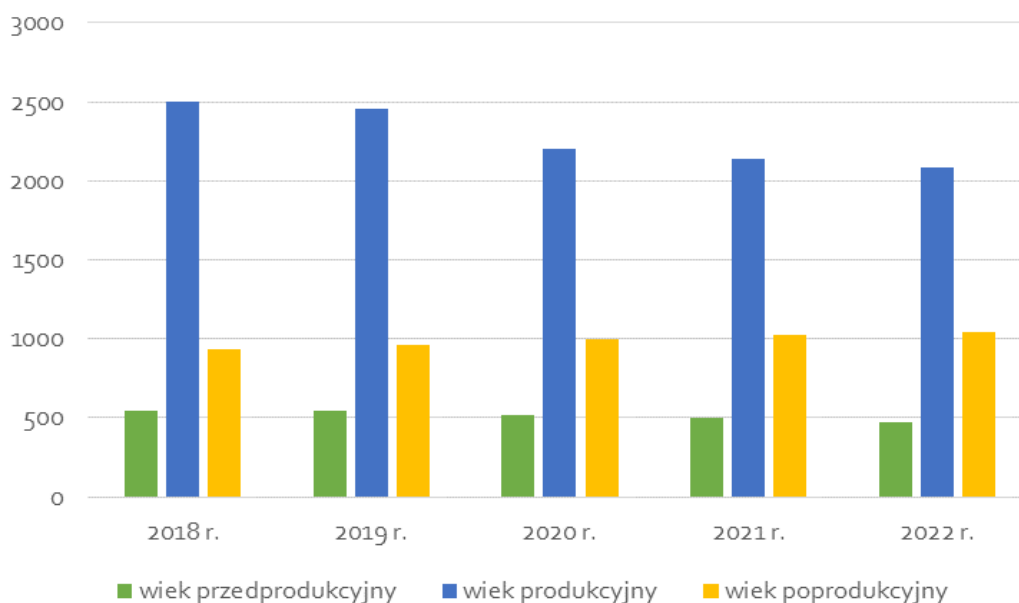
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 7. Przyrost rzeczywisty w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 8. Struktura demograficzna ludności w gminie Dziwnów wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W 2022 roku osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 58% mieszkańców gminy. Najmniejszą grupą były osoby w wieku przedprodukcyjnym – liczba mieszkańców do 17-stego roku życia wynosiła 473 (13,2%). Udział ludności w wieku poprodukcyjnym był bliski 30%. W porównaniu z 2018 rokiem liczba osób w wieku przedprodukcyjnym zmalała o ponad 0,5%. Rośnie

natomiast liczba osób w wieku poprodukcyjnym. W okresie 5 lat udział mieszkańców powyżej 60-tego roku życia wzrósł o blisko 5,5%.

Tabela 2. Populacja gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na ekonomiczne grupy wieku oraz płeć

Rok	wiek przedprodukcyjny		wiek produkcyjny		wiek poprodukcyjny	
	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni	kobiety	mężczyźni
2018 r.	257	290	1152	1350	632	301
2019 r.	256	286	1127	1325	650	313
2020 r.	245	275	1005	1196	655	341
2021 r.	236	264	978	1160	673	351
2022 r.	223	250	960	1123	670	370

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

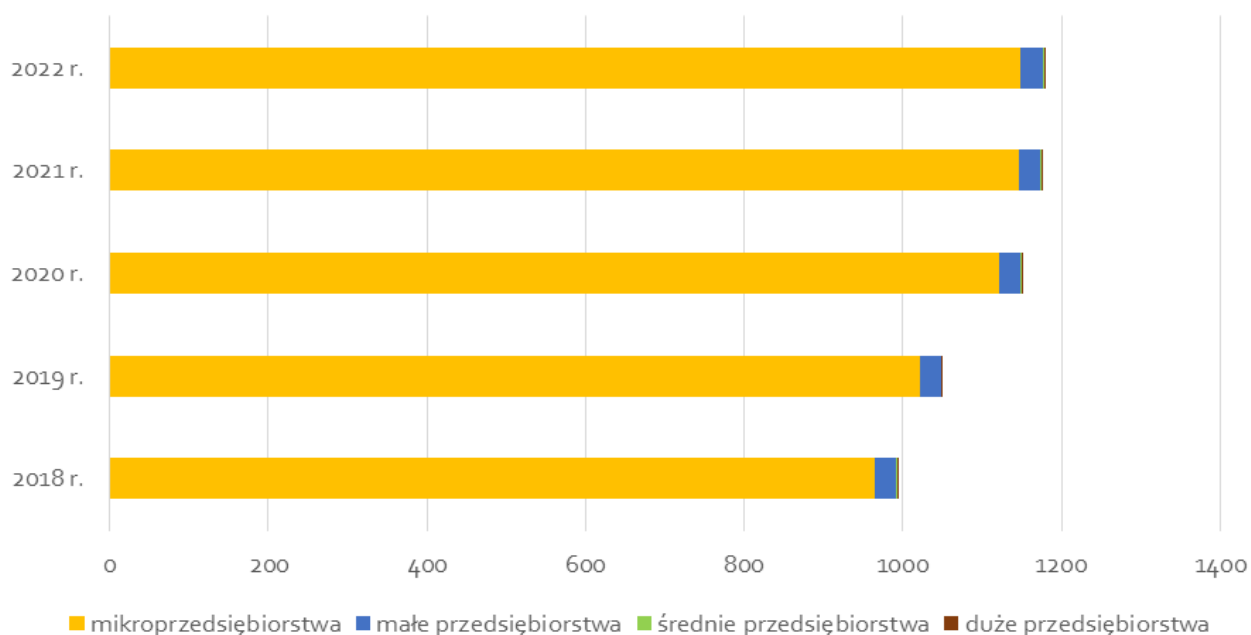
Podsumowując, sytuacja demograficzna w gminie Dziwnów jest niekorzystna. Znacznie maleje ogólna liczba mieszkańców. Zmienia się struktura demograficzna gminy, która spowodowana jest głównie znacznym wzrostem udziału osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, w tym kobiet w wieku prokreacyjnym, co wpływa także na niski wskaźnik dzietności.

GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Na przestrzeni ostatnich lat liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON systematycznie wzrastała i w 2022 roku wynosiła 1 179, czyli o ponad 18% więcej niż w roku 2018. W latach 2018-2022 największą liczbę podmiotów, bo aż 135, zarejestrowano w 2020 roku. W 2022 roku przybyło 57 nowo zarejestrowanych podmiotów, w tym 6 przedsiębiorstw związanych z przemysłem oraz budownictwem i aż 51 prowadzących pozostałą działalność. W tym samym czasie wyrejestrowało się 51 podmiotów – 11,8% stanowiły firmy z sektora przemysłowego oraz budowlanego.

Na terenie gminy przeważają mikroprzedsiębiorstwa, które stanowiły średnio 97% ogółu przedsiębiorstw. W kontekście struktury własnościowej, większość reprezentowały przedsiębiorstwa z sektora prywatnego.

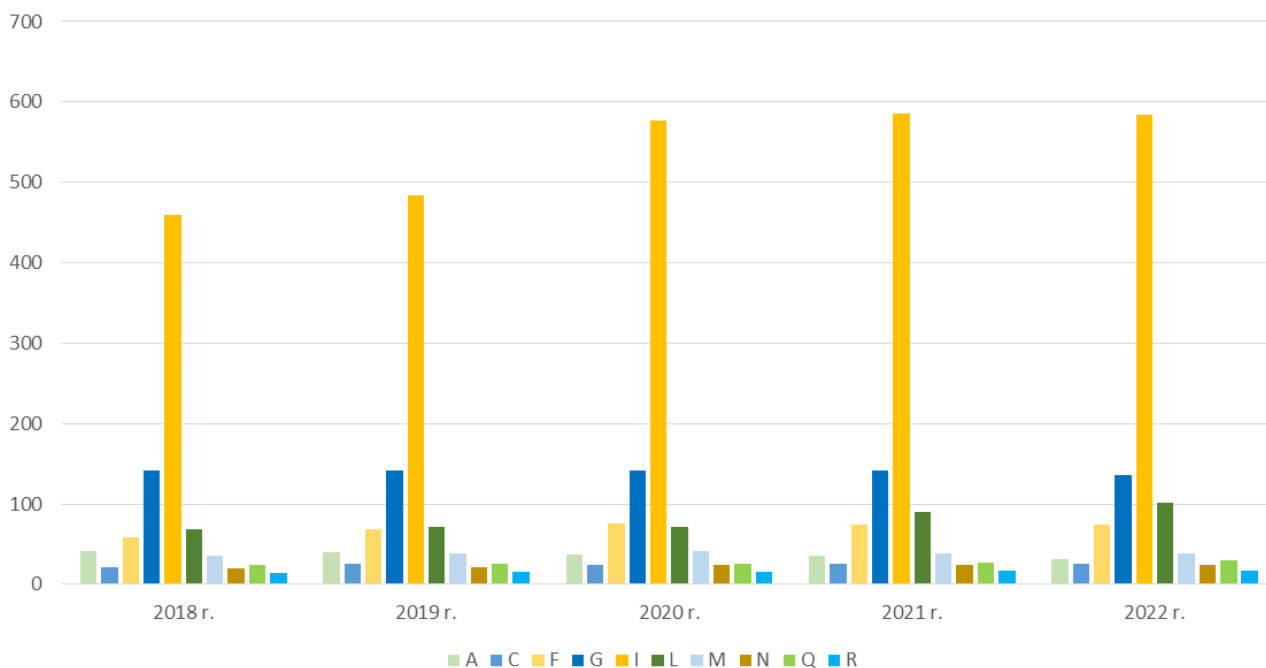
Wykres 9. Rozkład podmiotów gospodarki narodowej w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 według klas wielkości

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Gmina Dziwnów ma charakter turystyczny. Głównym źródłem utrzymania mieszkańców jest działalność usługowa i handlowa związana z sektorem turystyki. Najważniejszą gałęzią gospodarki w regionie jest branża zakwaterowania i gastronomii (sekcja I wg PKD 2007), która stanowi blisko 50% wszystkich zarejestrowanych podmiotów. W porównaniu do 2018 roku, w sektorze tym odnotowano wzrost liczby podmiotów o ponad 3%. Drugim, najprężniej rozwijającym się sektorem w przeciągu ostatnich pięciu lat był ten związany z obsługą rynku nieruchomości (sekcja L wg PKD 2007). Liczba przedsiębiorstw o tym charakterze zwiększyła się z 68 w 2018 roku, do 102 w 2022 roku. Wzrost ten spowodowany był głównie nasileniem inwestycji w infrastrukturę turystyczną. Większe zainteresowanie terenami nadmorskimi skutkuje coraz większą liczbą ośrodków wypoczynkowych, rekreacyjno-sportowych oraz kulturowych na terenie gminy. To istotnie wpływa na poprawę jakości życia mieszkańców i wzbogaca ofertę turystyczną regionu. Ponadto przekłada się to na rosnący popyt na zakup oraz najem nieruchomości. Szczególnie rozwija się rynek usług związanych z wynajmem krótkoterminowym, administracją i zarządzaniem nieruchomościami, oraz nowymi inwestycjami deweloperskimi.

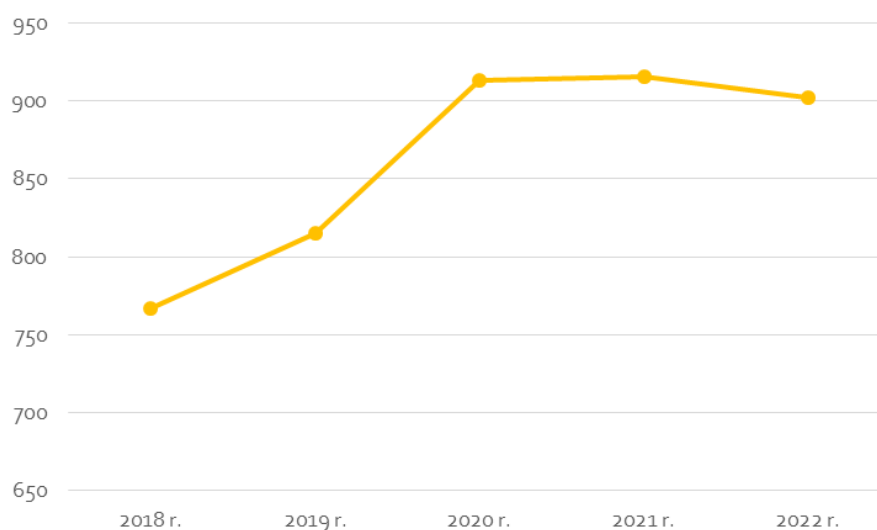
Wykres 10. Struktura podmiotów w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na sekcje wg PKD 2007

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W porównaniu z rokiem 2018, liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą wzrosła o 135, wykazując tym samym tempo wzrostu na poziomie 17,6%. Świadczyć to może o rosnącej przedsiębiorczości mieszkańców, którzy coraz częściej angażują się w indywidualną działalność gospodarczą. Tren ten z pewnością koreluje z typowo turystycznym charakteru gminy, jak również możliwościami otrzymania dofinansowania z funduszy unijnych czy środków krajowych.

Wykres 11. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Tabela 3. Rodzaje przeważającej działalności w gminie Dziwnów w roku 2022 prowadzone przez osoby fizyczne

Rodzaj działalności	Symbol	Ogółem
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	I	533
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	G	113
Budownictwo	F	67
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	M	35
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	Q	24
Przetwórstwo przemysłowe	C	24
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	N	23
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	A	18
Transport i gospodarka magazynowa	H	10
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	L	9
Informacja i komunikacja	J	8
Edukacja	P	6
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	R	5
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	K	5

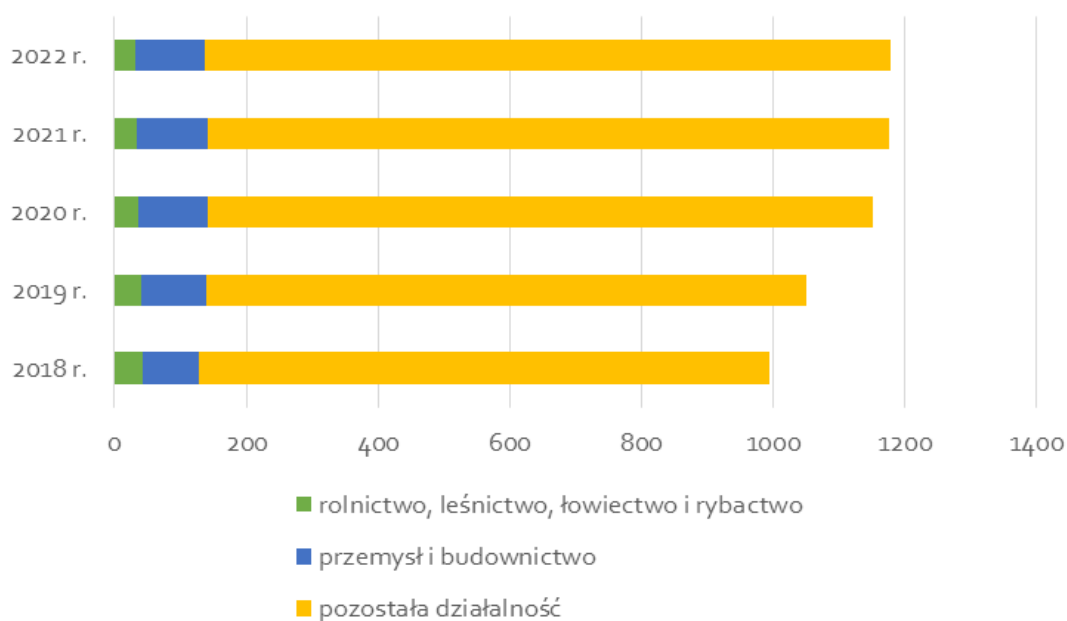
Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	E	1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W rejestrze REGON w 2022 roku zostały zarejestrowane 42 działalności prowadzone przez osoby fizyczne. Połowa z nich miała charakter hotelarski i gastronomiczny. Od 2020 roku zauważalny jest niewielki spadek liczby rejestracji nowych firm, który najprawdopodobniej związany był z następstwami pandemii COVID-19 oraz zmianami w regulacjach podatkowych, prawnych i administracyjnych w Polsce. Udział osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w liczbie podmiotów gospodarki narodowej ogółem w 2022 roku wynosił 76,5% i był niższy o 2,8% niż w 2020 roku.

Struktura branż gospodarki na terenie Gminy Dziwnów wykazuje dominację firm prowadzących działalność usługową. Spośród 1 179 zarejestrowanych przedsiębiorstw, niespełna 2,7% zajmowały się rolnictwem, leśnictwem, łowiectwem i rybactwem, 9% przedsiębiorstw funkcjonowało w branży przemysł i budownictwo, zaś pozostałą działalnością zajmowało się aż 88,3% podmiotów.

Wykres 12. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na rodzaj działalności

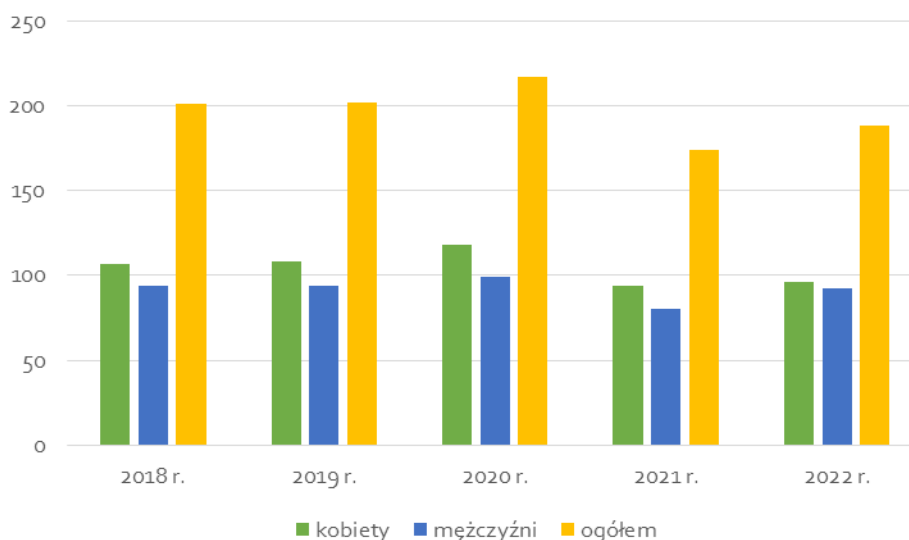

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wskaźnik podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON na 1 000 ludności w gminie Dziwnów charakteryzuje się tendencją wzrostową. W stosunku do danych z 2018 roku, wskaźnik ten wzrósł o ponad 31%. O 42,5% wzrosła również wartość wskaźnika podmiotów na 1 000 mieszkańców w wieku produkcyjnym – z 397,3 w 2018 roku, na 566 pod koniec 2022 roku. Natomiast w przypadku jednostek nowo zarejestrowanych w rejestrze REGON na 1000 ludności w latach 2018 – 2022 odnotowano znaczne wahania. Największą wartość wskaźnik ten osiągnął w 2020 r. i wynosił 36,26. W przeciągu dwóch lat spadł o 56,7% - do wartości 15,64 i był nawet niższy niż w 2018 roku, gdy wynosił wtedy 19,61. Tendencje te sugerują, że rynek przedsiębiorczości w gminie Dziwnów był podatny na zmiany warunków gospodarczych i społecznych. Głównymi zależnymi były przede wszystkim spadek liczby mieszkańców, wsparciem dla nowych firm w związku z pandemią COVID-19, zmiany w regulacjach prawnych czy kryzys gospodarczy.

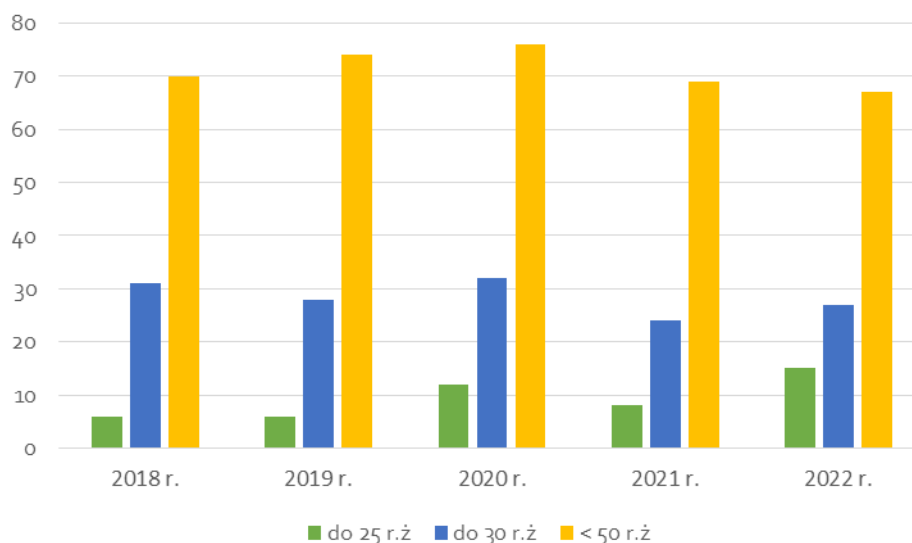
Liczba osób pracujących w gminie Dziwnów spadła i na koniec 2021 roku wynosiła 738 osób. W 2022 roku na 1000 mieszkańców przypadało 305 osób pracujących. Pośród osób posiadających zatrudnienie większość stanowią kobiety. Odnotowano spadek liczby osób zarejestrowanych, jako bezrobotni. W 2018 roku na terenie gminy ogólna liczba osób zarejestrowanych bezrobotnych wynosiła 201, zaś w 2022 – 188. Bezrobocie rejestrowane w 2022 roku osiągnęło poziom prawie 14%. Wskaźnik bezrobocia wynosił 5,2%. Kobiety stanowiły ponad 51% bezrobotnych zarejestrowanych. Liczba osób długotrwale bezrobotnych wynosiła 98. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym był równy 9%. 67 osób powyżej 50 roku życia zamieszkujących na terenie gminy Dziwnów nie posiadało pracy.

Wykres 13. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 14. Liczb zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 w podziale na grupy wiekowe

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W 2022 roku wśród mieszkańców gminy Dziwnów największą liczbę osób stanowiły osoby pracujące w sektorze usługowym. Ponad, 24% aktywnie zawodowo mieszkańców utrzymuje się z pracy związanej z gastronomią, zakwaterowaniem, handlem czy transportem. W sektorze przemysłowo-budowlanym zatrudnionych jest 19% mieszkańców, a ponad 12% zajmuje się rolnictwem, produkcją żywności, leśnictwem. Najmniejszą grupę osób stanowią osoby zatrudnione w sektorze finansowym – zaledwie 3,2% mieszkańców zdecydowało się

podjąć zatrudnienie związane z działalnością o charakterze ubezpieczeniowym, finansowy czy obsługą rynku nieruchomości.

FINANSE PUBLICZNE

W latach 2018–2022 zanotowano wzrost dochodu w budżecie Gminy Dziwnów o 39,1%. Wydatki budżetowe natomiast zwiększyły się o ponad 47% w ciągu pięciu analizowanych lat.

Tabela 4. Budżet Gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022

Rok	dochody ogółem		wydatki ogółem	
	plan	wykonanie	plan	wykonanie
2018 r.	44 309 588,67 zł	45 548 292,26 zł	45 675 922,67 zł	42 682 187,09 zł
2019 r.	37 548 657,42 zł	38 043 594,02 zł	39 715 588,42 zł	35 134 809,11 zł
2020 r.	46 399 805,22 zł	46 147 574,18 zł	51 816 805,22 zł	40 511 831,77 zł
2021 r.	47 259 417,09 zł	47 315 390,26 zł	56 725 917,09 zł	46 576 301,69 zł
2022 r.	64 847 375,58 zł	63 361 191,99 zł	73 259 495,58 zł	62 758 951,89 zł

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Wykres 15. Porównanie wykonanych dochodów i wydatków w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

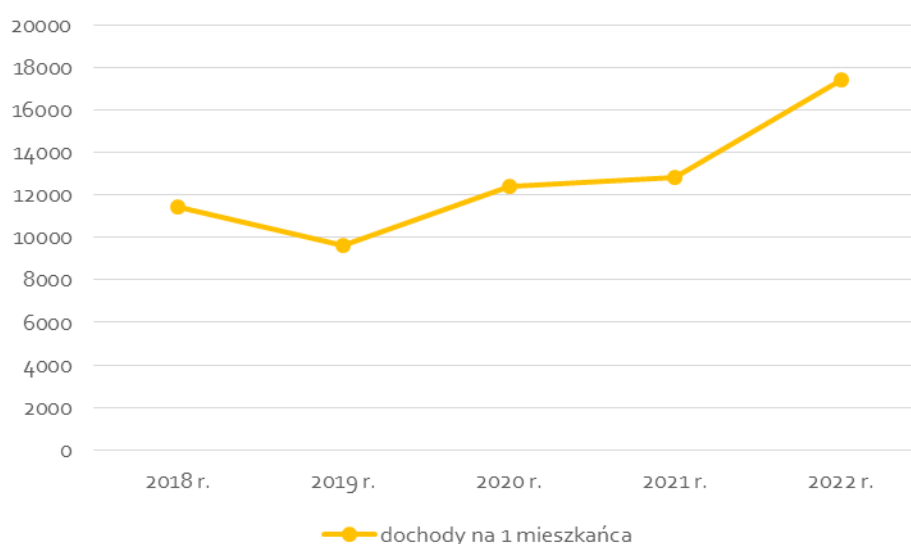
W strukturze wykonanych dochodów gminy Dziwnów największy udział mają dochody własne (około 75%), następnie dotacje celowe (15-20%) oraz subwencje ogólne (od 6 do 8%).

Głównymi źródłami dochodów mających wpływ na wielkość budżetu gminy są wpływy z mienia komunalnego, podatek od nieruchomości osób fizycznych i prawnych oraz dotacje.

Wyniki budżetu gminy w ostatnich pięciu latach zawsze były korzystne, co oznaczało generowanie nadwyżki budżetowej. W latach 2018–2022 różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami była dodatnia, spełniając tym samym warunek określony przepisem art. 242 ustawy o finansach publicznych.

Dochody ogółem, przypadające na 1 mieszkańca w gminie Dziwnów wzrosły o ponad 51%, z 11 452,93 w 2018 roku, do 17 387,81 zł w 2022 roku. Wzrost tego wskaźnika może świadczyć o rozwoju gospodarczym gminy, skutecznych inwestycjach publicznych przyczyniających się do poprawy warunków życia mieszkańców oraz o wzroście stopy zatrudnienia w regionie.

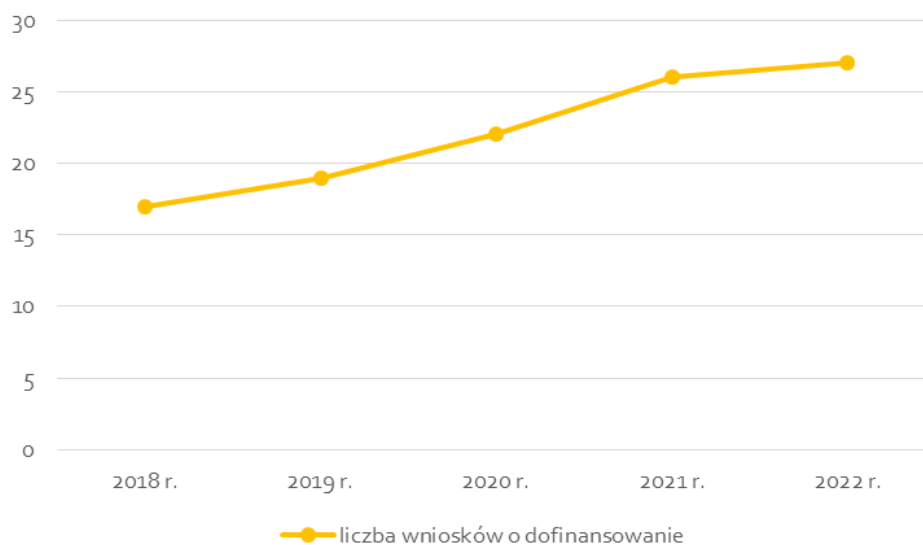
Wykres 16. Dochody na 1 mieszkańca w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W okresie od 2018 do 2022 roku Gminie Dziwnów przyznano łącznie 7 decyzji o dofinansowanie. Liczba zawartych umów/decyzji o dofinansowanie w ramach programów operacyjnych wynosiła 12 w 2018 roku, a wzrosła do 19 na koniec 2022 roku. W ramach konkursów z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego złożono największą liczbę wniosków o dofinansowanie oraz podpisano najwięcej umów. Władze gminy coraz aktywniej korzystają z dostępnych możliwości pozyskania i efektywnego wykorzystania funduszy unijnych.

Wykres 17. Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach Programów Operacyjnych w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

OCHRONA ZDROWIA I OPIEKA SPOŁECZNA

Opieka zdrowotna na obszarze gminy Dziwnów świadczona jest przez lekarzy rodzinnych, którzy posiadają umowy z Narodowym Funduszem Zdrowia.

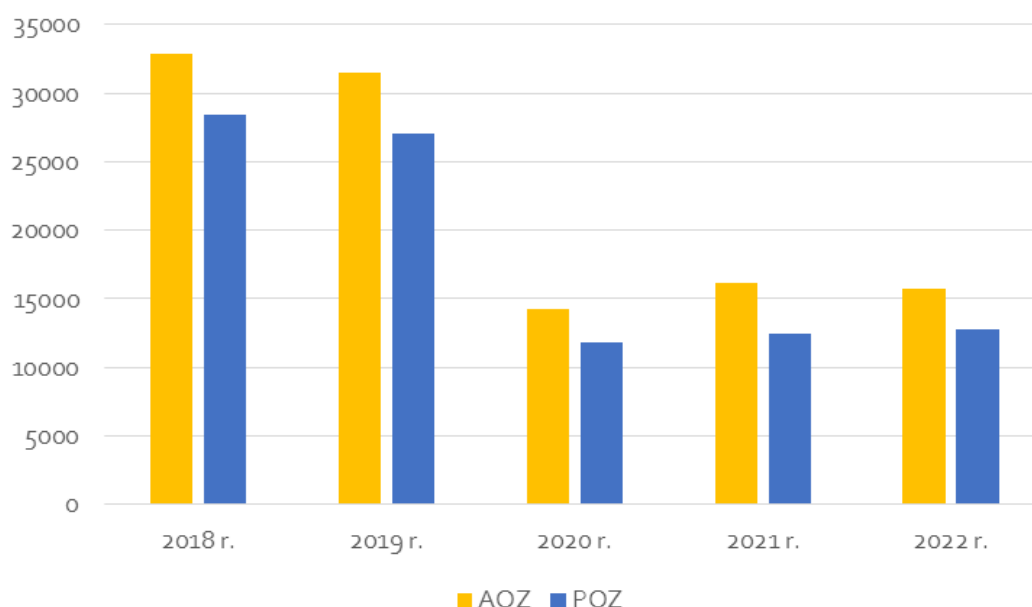
Do 2022 roku w gminie Dziwnów świadczenia Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Przychodni Zdrowia w Dziwnowie zapewniał Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Partnermed, zaś od 2 stycznia 2023 funkcje te pełni firma Sedinamed s.c. Maciej Łapka, Marcin Łapka. Pacjenci, przyjmowani są w budynku ośrodka zdrowia przy ulicy Słowackiego 19 w Dziwnowie. Najbliższy szpital znajduje się w Kamieniu Pomorskim.

W sezonie letnim na terenie gminy uruchamiany jest punkt pogotowia ratunkowego.

W latach 2018 – 2022 odnotowano znaczny spadek udzielonych porad lekarskich w ramach Ambulatoryjnej Opieki Zdrowotnej (AOZ) i Podstawowej Opieki Zdrowotnej (POZ) na terenie gminy Dziwnów. W dużej mierze trend ten spowodowany może być zachodzącymi zmianami demograficznymi brakami kadrowymi w służbie zdrowia czy zmianą preferencji pacjentów. Spadek liczby ludności i związany z tym proces starzejącego się społeczeństwa znacząco wpłynął na wzrost potrzeb opieki zdrowotnej, który doprowadził do zwiększenia obciążenia systemu opieki zdrowotnej na skutek, czego nastąpiły trudności w utrzymaniu dotychczasowego poziomu świadczeń. Nastąpił również wzrost osób korzystających

z prywatnej opieki medycznej oraz teleporad lekarskich, częściowo są to następstwa pandemii Covid-19.

Wykres 18. Liczba porad lekarskich udzielona w ramach Ambulatoryjnej Opieki Zdrowotnej oraz Podstawowej Opieki Zdrowotnej w latach 2018 – 2022 w gminie Dziwnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Dogodna, nadmorska lokalizacja gminy, sprzyja rozwojowi ośrodków zapewniających opiekę medyczną i rehabilitację. Na analizowanym obszarze działają następujące placówki:

- o Izba Rzemieśnicza w Szczecinie Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy "Rzemieślnik" w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0006/23, ważny od 13.04.2023 r. do 13.04.2026 r.
- o Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Contessa” w Dziwnówku – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0009/21, ważny od 10.08.2021 r. do 10.08.2024 r.
- o Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Gwarek” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0010/23, ważny od 09.06.2023 r. do 09.06.2026 r.
- o Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Jantar” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0016/22, ważny od 19.05.2022 r. do 19.05.2025 r.
- o Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Morskie Oko” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0017/22, ważny od 19.05.2022 r. do 19.05.2025 r.

- Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Neptun” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0009/22, ważny od 24.05.2022 r. do 24.05.2025 r.
- Ośrodek Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Zorza” w Dziwnówku – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0016/21, ważny od 28.06.2021 r. do 28.06.2024 r.
- Ośrodek Szkoleniowo-Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy „Grażyna” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0015/23, ważny od 21.09.2023 r. do 21.09.2026 r.
- Ośrodek Wczasowo-Kolonijny „Rybitwa” w Dziwnowie – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0014/21, ważny od 20.05.2021 r. do 20.05.2024 r.
- Ośrodek Wypoczynkowo-Rehabilitacyjny „Warsowia” Sus Travel w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0041/22, ważny od 14.06.2022 r. do 14.06.2025 r.
- Przedsiębiorstwo Usług Wczasowo-Lecznicznych i Rekreacji „Jantar” Z. Dziągwa i Joanna Pelczar-Dziągwa Spółka Jawna w Dziwnówku – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0009/21, ważny od 21.05.2021 r. do 21.05.2025 r.
- Spółdzielnia Osób Prawnych Ośrodek Rehabilitacyjny „Relaks” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0022/22, ważny od 13.05.2022 r. do 13.05.2025 r.
- Zakład Opieki Zdrowotnej Ośrodek Rehabilitacyjny „Perła” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru ośrodków: OD/32/0030/22, ważny od 25.05.2022 r. do 25.05.2025 r.
- Zakład Opieki Zdrowotnej „Willa pod sosnami” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru: OD/32/0035/22, ważny od 14.05.2022 r. do 14.05.2025 r.

Ponadto, w Międzywodziu znajdują się organizatorzy turnusów rehabilitacyjnych. Są to m.in.:

- „Gwarek s.c M. Szymczyk i J. Fedyna – numer wpisu do rejestru organizatorów turnusów rehabilitacyjnych: OR/32/0013/22, ważny od 14.06.2022 r. do 14.06.2025 r.
- Spółdzielnia Osób Prawnych Ośrodek Rehabilitacyjny „Relaks” w Międzywodziu – numer wpisu do rejestru organizatorów turnusów rehabilitacyjnych: OR/32/0008/22, ważny od 27.05.2022 r. do 27.05.2025 r.

Świadczenia stacjonarnej rehabilitacji ogólnoustrojowej zapewnia Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Zdrowie” w Międzywodziu. Leczenie ogólnostomatologiczne świadczone jest zaś przez NZOZ Mardent w Dziwnowie.

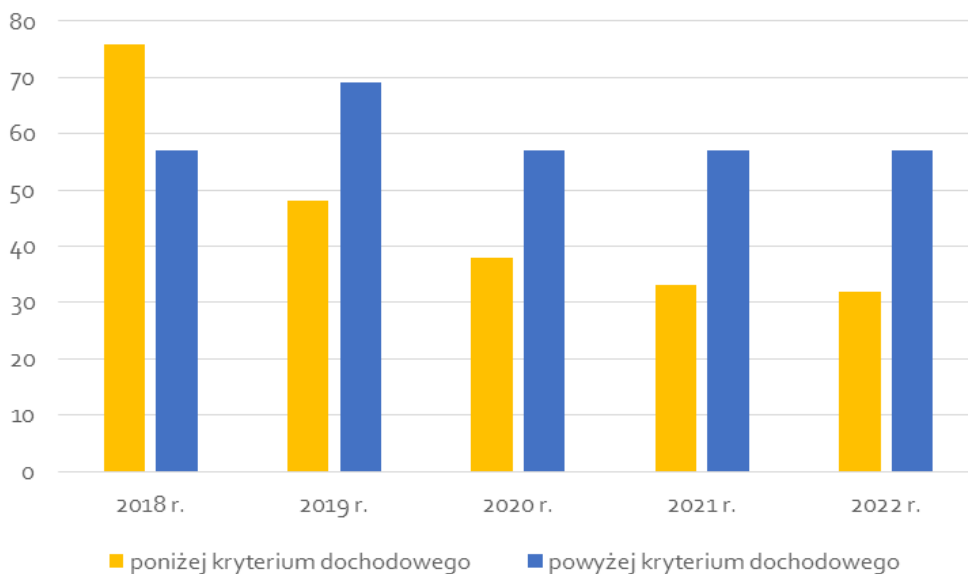
Na terenie gminy funkcjonują trzy apteki (w tym 2 sezonowe – w Dziwnowie i Międzywodziu) oraz trzy punkty apteczne – 2 w Dziwnówku i 1 w Międzywodziu.

W gminie Dziwnów zadania z zakresu opieki społecznej realizowane są przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Dziwnowie (dalej: OPS w Dziwnowie). Realizuje on politykę społeczną z zakresu pomocy społecznej, ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych, świadczeń rodzinnych oraz wychowawczych, pomocy osobom uprawnionym do alimentów a także innych zadań zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

Spadła ilość osób zatrudnionych przez OPS w Dziwnowie w ramach umowy o pracę – z 20 w 2018 roku do 17 w 2022 roku. Ilość pracowników zatrudnionych na umowę zlecenie pozostała bez zmian i wynosiła 3 osoby.

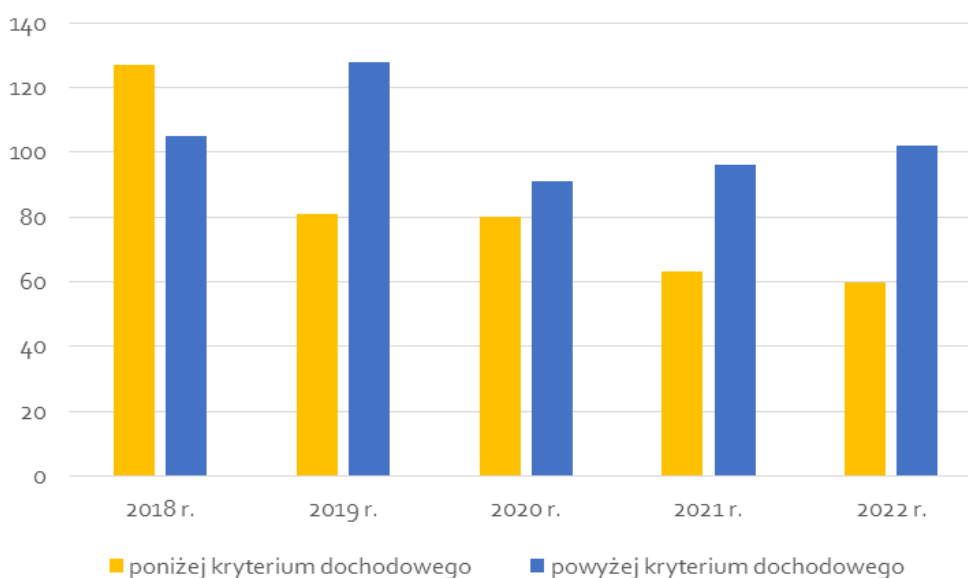
Z pomocy oferowanej przez OPS w Dziwnowie w 2022 roku skorzystało 88 gospodarstw domowych, czyli 47 mniej niż w 2018 roku. Łącznie w 2022 roku pomoc otrzymało 160 osób, w tym około 60% osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej stanowiły osoby powyżej kryterium dochodowego. W porównaniu z 2018 wskaźnik ten zmniejszył się o 27%.

Wykres 19. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 20. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Głównymi przyczynami udzielania pomocy społecznej mieszkańcom gminy Dziwnów są długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność, ubóstwo oraz bezrobocie. Spośród wszystkich rodzin, którym została przyznana pomoc przez OPS w Dziwnowie w 2022 roku,

aż w 61% z nich odnotowano problem z długotrwałą lub ciężką chorobą. 37,5% rodzin borykało się z problemem ubóstwa, a 29,5% posiadało w rodzinie osobę z niepełnosprawnością. W stosunku do poprzednich lat, na terenie gminy zwiększyła się liczba rodzin, w których wystąpił problem z alkoholizmem oraz bezdomnością.

Tabela 5. Główne przyczyny przyznania pomocy przez OPS w Dziwnowie w latach 2018 - 2022

Lp.	Rok	2018	2019	2020	2021	2022
	Przyczyna	Liczba rodzin ogółem				
1.	ubóstwo	57	56	45	16	33
2.	potrzeba ochrony macierzyństwa	7	5	5	6	11
3.	bezrobocie	39	24	22	19	4
4.	niepełnosprawność	67	75	42	36	26
5.	długotrwała lub ciężka choroba	85	81	54	54	54
6.	bezzadność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	8	20	6	5	4
7.	alkoholizm	4	5	9	9	9
8.	trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	4	2	–	–	–
9.	bezdomność	0	4	3	3	4
10.	przemoc w rodzinie	2	1	–	–	–
11.	zdarzenie losowe	2	–	–	–	–

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

EDUKACJA

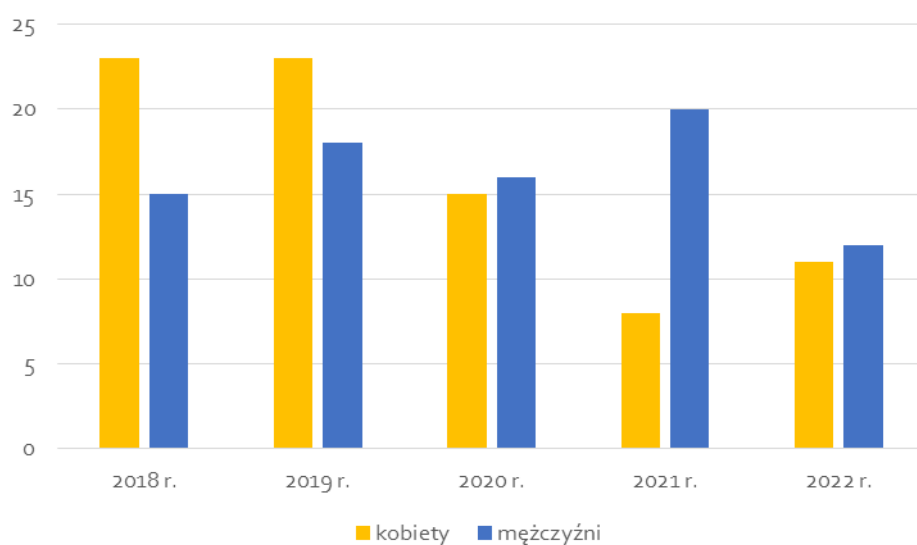
Na terenie gminy Dziwnów funkcjonują trzy placówki edukacyjne:

- Liceum Społeczne im. Prof. Piotra Zaremby w Dziwnowie mieszczące się przy ul. Reymonta 8.
- Szkoła Podstawowa w Dziwnowie im. 5. Kołobrzeskiego Pułku Piechoty, zlokalizowana przy ul. Mickiewicza 27.

- Przedszkole Publiczne „Promyk Słońca” z siedzibą w Dziwnowie przy ul. Sienkiewicza 24.

Organem prowadzącym Zespół Szkół Społecznych Liceum Społeczne im. prof. Piotra Zaremby jest Stowarzyszenie Na Rzecz Kultury i Edukacji. Liczba oddziałów w placówce od lat jest stała i wynosi 3. Liczba uczniów liceum w latach 2018 – 2022 zmniejszyła się o około 39,5%.

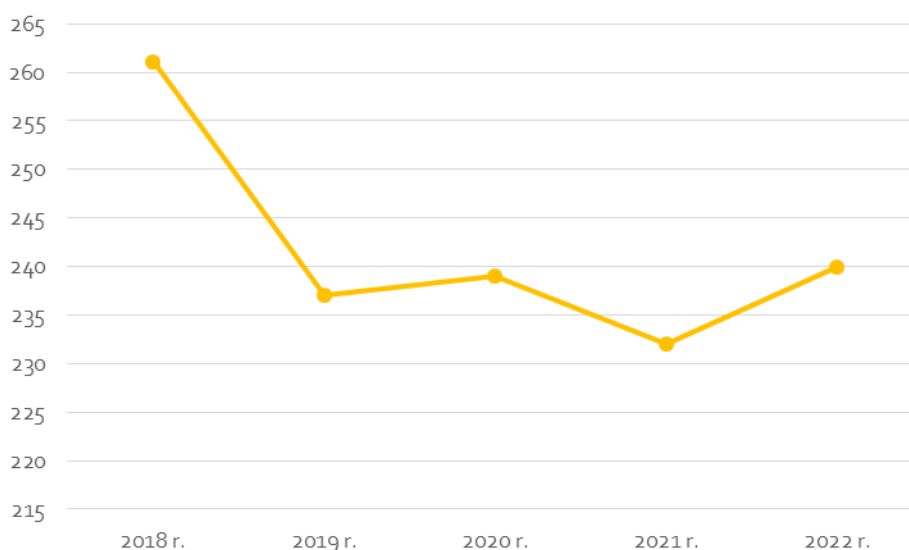
Wykres 21. Liczba uczniów Liceum Społecznego w Dziwnowie w latach 2018 – 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Szkoły Podstawowej w Dziwnowie w roku 2018 liczba uczniów wynosiła 261, w tym 29 uczniów uczęszczało do III klasy gimnazjum. W 2022 roku liczba uczniów wynosiła 240. Liczba oddziałów w 2018 roku wynosiła 16, w tym 2 klasy gimnazjalne, zaś w 2022 zaledwie 12.

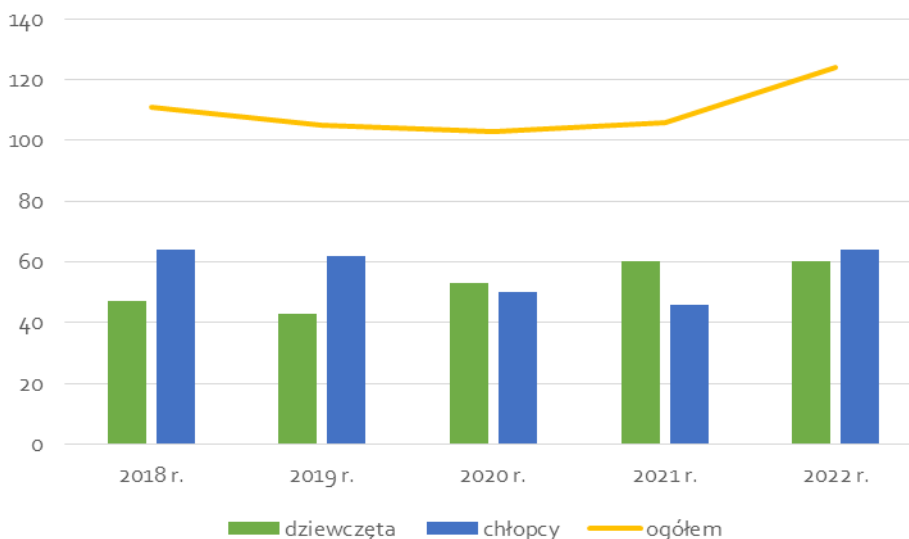
Wykres 22. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Dziwnowie w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Na terenie gminy działa tylko jedno przedszkole, które posiada 125 miejsc dla dzieci w wieku od 3 do 6 lat, w pięciu oddziałach przedszkolnych.

Wykres 23. Liczba dzieci w Przedszkolu Publicznym w Dziwnowie w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W 2018 placówka zatrudniała 11 pracowników pedagogicznych (8,58 etatu) i 12 pracowników niepedagogicznych (11,5 etatu). W przeciągu pięciu lat kadra powiększyła się o 1 nauczyciela mianowanego oraz 1 początkującego/kontraktowego.

KULTURA, SPORT, AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

Głównym ośrodkiem zajmującym się aktywnością o charakterze kulturalno-artystycznym na terenie gminy Dziwnów jest Dom Kultury w Dziwnowie, mieszczący się przy ul. Marynarki Wojennej 4D, który swoją oficjalną działalność rozpoczął w grudniu 2021 r. W obiekcie tym teraz mieści się również Świetlica Środowiskowa, która wcześniej funkcjonowała przy ulicy Dziwnej 4a. Dom Kultury w Dziwnowie, wchodzi do struktury Miejskiego Ośrodka Sportu i Kultury.

Wykres 24. Liczba imprez i uczestników organizowanych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022

	2018 r.	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba organizowanych imprez	142	112	32	57	96
Liczba uczestników	21 900	33 085	3 905	10 800	11 290

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Na terenie gminy Dziwnów średnio odbywa się około 100-150 wydarzeń i imprez artystycznych, kulturowych oraz sportowych. Ich liczba w latach 2020-2021 drastycznie spadła ze względu na pandemię COVID-19 oraz związane z nią obostrzenia. Najczęstszym i najbardziej popularnym rodzajem wydarzeń organizowanych na obszarze gminy Dziwnów są imprezy o charakterze turystycznym i sportowo-rekreacyjnym, koncerty oraz projekcje filmowe.

Jednostką zaangażowaną w rozwijanie kultury na obszarze gminy jest również Miejska Biblioteka Publiczna w Dziwnowie, usytuowana przy ul. Mickiewicza 27A. Biblioteka posiada filię w Dziwnówku przy ul. Morskiej 10 oraz oddział w Międzywodziu przy ul. Zatocznej 24. Dodatkowo, w Świetlicy Wiejskiej w Łukęcinie działa Punkt Biblioteczny, gdzie dostarczane są książki zgodnie z ustalonym harmonogramem. Biblioteka od 2012 roku współpracuje z Zakładem Karnym w Goleniowie, dla którego dostarcza woluminy książek i czasopism. Księgozbiór w Dziwnowie w 2018 roku liczył 34 638 egzemplarzy. Zasoby na przestrzeni ostatnich pięciu lat powiększyły się o 1 718 woluminów (wzrost o 4,96%). Zauważalny spadek nastąpił w przypadku liczby czytelników. Między rokiem 2018 a 2022, liczba ta zmalała o około 33,6%. W 2022 roku na zewnątrz wypożyczono 12 500 woluminów. W porównaniu do 2018 roku wypożyczono o 1 648 mniej egzemplarzy (11,6%).

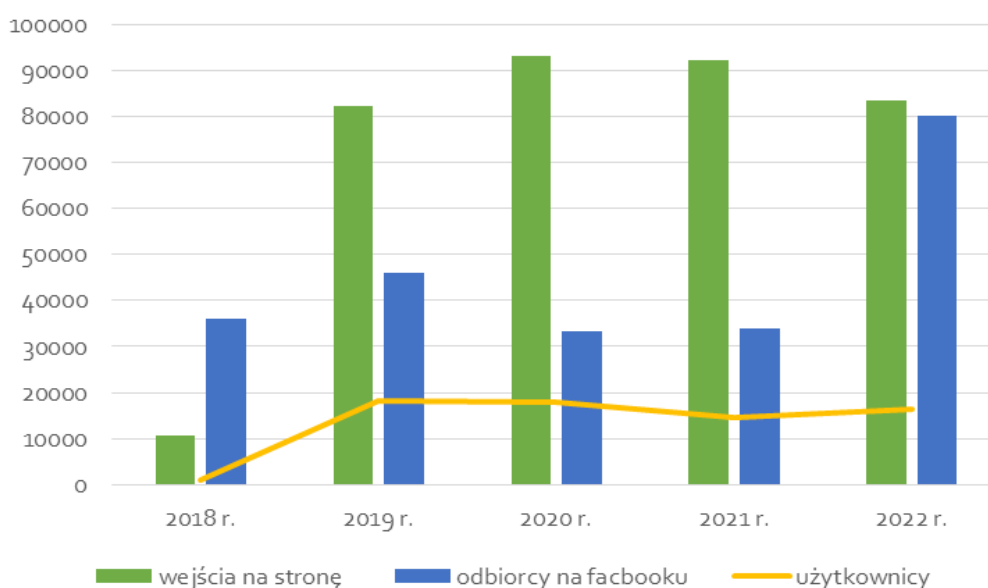
Tabela 6. Zestawienie liczby księgozbiorów oraz liczby czytelników w gminie Dziwnów w latach 2019 - 2022

Rok	MBP w Dziwnowie		Filia w Dziwnówku		Filia w Międzywodziu	
	księgozbiór	czytelnicy	księgozbiór	czytelnicy	księgozbiór	czytelnicy
2019 r.	26 635	735	7 074	185	185	18
2020 r.	27 237	594	7 037	141	426	23
2021 r.	27 133	560	7 155	130	602	26
2022 r.	28 042	476	7 393	140	921	44

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Biblioteka Publiczna w Dziwnowie posiada katalog on-line umożliwiający wyszukiwanie i rezerwowanie zasobów bibliotecznych. Aktywnie prowadzona jest strona internetową oraz media społecznościowe jednostki.

Wykres 25. Zestawienie statystyk mediów prowadzonych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Dziwnowie w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Centralnym punktem infrastruktury związanej z kulturą fizyczną i rekreacją na obszarze gminy Dziwnów jest Miejski Ośrodek Sportu i Kultury (dalej: MOSiK) mieszczący się w Dziwnowie przy ulicy Reymonta 10. Podlegają mu następujące gminne obiekty sportowe:

- o Hala Sportowo-Widowiskowa im. Jana Pawła II przy ulicy Reymonta 10 w Dziwnowie,

- Zespoły Boisk
 - Kompleks Sportowy „Orlik” przy ul. Dziwnej 14 w Dziwnowie,
 - Boisko Wielofunkcyjne w Międzywodziu przy ul. Sportowej 4,
 - Centrum Sportowo-Rekreacyjne zlokalizowane przy ul. Kaprała Koniecznego w Dziwnowie,
- Ośrodek Sportów Wodnych w Dziwnowie przy ul. Słowackiego 15.

Ponadto, na terenie gminy zlokalizowane są:

- Boiska do Piłki Nożnej, w tym Stadion Miejski przy ul. Dziwnej/Marynarki Wojennej w Dziwnowie, boisko w Międzywodziu przy ul. Sportowej oraz boisko w Dziwnówku przy ul. Nad Zalewem.
- Siłownie Zewnętrzne – 4 siłownie znajdują się w Dziwnowie, a miejscowości Łukęcin, Dziwnówek i Międzywodzie posiadają po jednej siłowni zewnętrznej
- Place zabaw – największą ilość placów zabaw posiada Dziwnów – 7 szt., 2 szt. zlokalizowane są w Międzywodziu, 1 szt. w Dziwnówku i 1 szt. w Łukęcinie.

W Dziwnowie znajduje się również Garnizonowa Hala Sportowa, jednakże dostęp do niej jest możliwy wyłącznie po uzyskaniu zgody garnizonu.

Jedną z atrakcji gminy w sezonie zimowym jest miejskie Lodowisko Biały Orlik, które jest uruchamiane w Kompleksie Sportowym „Orlik” w Dziwnowie.

Żeglarstwo odgrywa kluczową rolę w Gminie Dziwnów. Obszar tej gminy stanowi centralny punkt zainteresowania oraz bazy edukacyjnej w dziedzinie sportów wodnych. Dzięki rozbudowie infrastruktury żeglarskiej, gmina może pochwalić się nowoczesnymi marinami oraz wysoką renomą w środowisku żeglarskim. W tej dziedzinie gmina posiada znaczący potencjał, co potwierdzają organizowane regaty o charakterze mistrzowskim. Należy podkreślić, że położenie gminy umożliwia korzystanie z akwenów morskich i tzw. wewnętrznych, takich jak Zalew Kamieński i Zatoka Wrzosowska. Te obszary stanowią niemal idealne miejsce do przeprowadzania prestiżowych zawodów żeglarskich.

Mieszkańcy gminy aktywnie uczestniczą w imprezach sportowo-rekreacyjnych. Dziwnów od lat utrzymuje się w czołówce corocznie rozgrywanego Sportowego Turnieju Mast i Gmin, będącego największym wydarzeniem sportu masowego w Polsce. Wydarzenie to jest

organizowane w ramach Europejskiego Tygodnia Sportu dla Wszystkich, mającego na celu aktywizację ruchową jak największej liczby obywateli.

W latach 2021–2023 oraz 2018–2019 gmina zajmowała pierwsze miejsce w klasyfikacji generalnej w grupie do 5 tys. mieszkańców. Jedynym wyjątkiem był rok 2020, w którym uplasowała się na drugim miejscu.

Aktywność mieszkańców nie ogranicza się jedynie do udziału w wydarzeniach sportowych, lecz przejawia się także poprzez aktywne zaangażowanie w lokalne inicjatywy z zakresu edukacji społecznej, środowiskowej i kulturowej. Chętnie uczestniczą w działaniach organizacji charytatywnych, pełniąc rolę wolontariuszy na rzecz miejscowych społeczności i organizacji non-profit.

W obszarze gminy Dziwnów działa szereg stowarzyszeń oraz organizacji pozarządowych. W roku 2022 zarejestrowano 25 takich instytucji, z czego aż 12 działało na terenie miasta Dziwnów. Drugim pod względem liczby organizacji w gminie jest Międzywodzie, gdzie prowadzi swoją działalność 7 organizacji. Wśród kluczowych placówek, których inicjatywy obejmują obszary kultury, edukacji, bezpieczeństwa, pomocy społecznej, sportu oraz rekreacji i są bezpośrednio ukierunkowane na mieszkańców gminy Dziwnów, wymienić można:

- Klub Sportów Wodnych „BALTIC” Dziwnów,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Fregata”,
- Stowarzyszenie Dziwnowski Klub Sportowy „Jantar”,
- Stowarzyszenie Dziwnowski Klub Tańca Sportowego „Focus”,
- Stowarzyszenie Eksploracyjno-Historyczne Vollin Moneta,
- Stowarzyszenie Frontkick - Tuning Kamień Pomorski
- Stowarzyszenie „I Love Międzywodzie”
- Stowarzyszenie Kultury Fizycznej i Tenisa Ziemnego „Dziwnów Perła Bałtyku”,
- Stowarzyszenie Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Bałtyk”,
- Stowarzyszenie „Międzywodzie Park”,
- Stowarzyszenie Miłośników Golfa „Golf and Relax”,
- Stowarzyszenie „Nasz Dziwnów”,
- Stowarzyszenie na rzecz Kultury i Edukacji,

- Stowarzyszenie Płetwonurków „Wydry” w Dziwnowie,
- Stowarzyszenie Rybacka Lokalna Grupa Działania Pomorza Zachodniego,
- Stowarzyszenie Słoneczny Łukęcin,
- Stowarzyszenie Użytkowników Działek Rolnych „Zalesie” w Dziwnowie,
- Stowarzyszenie Właścicieli Domów Jednorodzinnych „Osiedle Natura”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Domów Jednorodzinnych „Żubry 3”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Domów Na Osiedlu „Żubry II”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości „Na Żółtych Wydmach”,
- Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości „Wakacyjna” w Międzywodziu,
- Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości Wolińska 61-67 w Międzywodziu,
- Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości „Żubr” w Łukęcinie,
- Związek Polskich Spadochroniarzy Oddział III Dziwnów.
- Stowarzyszenie K-jak Dziwnów.

Władze gminy Dziwnów w 2022 roku podpisały 10 umów z organizacjami pożytku publicznego w celu realizacji zadań publicznych, zgodnie z art. 16 ust 1. Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (tj.: Dz. U. z 2023 r.poz. 571.). W roku 2021 liczba zawartych umów wyniosła 9, natomiast w latach 2020 i 2019 było ich po 12, a w 2018 - 13.

Wszelkie przejawy aktywności społecznej jest częścią życia społecznego, przyczyniając się do rozwoju społeczności, budowy więzi społecznych, oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

INFRASTRUKTURA

W obszarze gminy Dziwnów szczególnie istotną rolę pełni infrastruktura związana z żeglugą morską i śródlądową. Kluczowe elementy tej infrastruktury to:

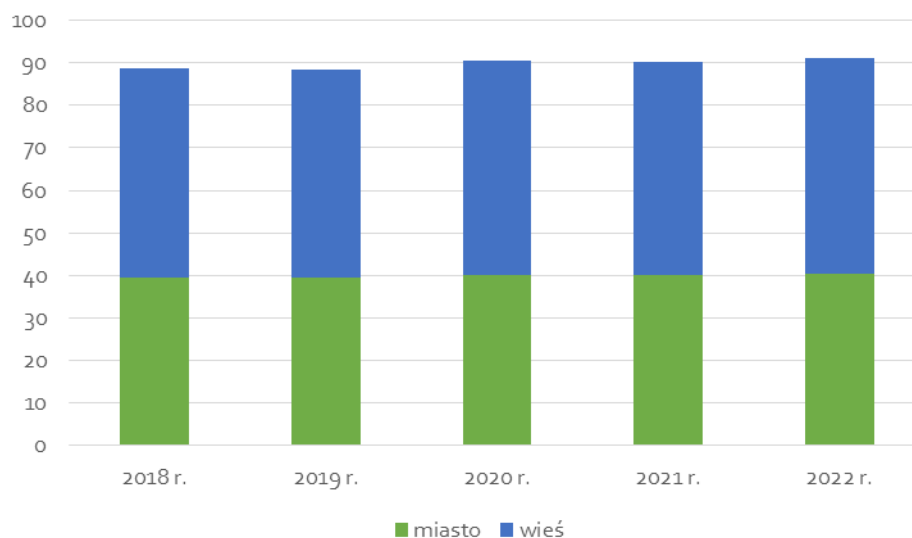
- Port Rybacki w Dziwnowie – jest jednym z najnowocześniejszych w regionie. Kompleks obejmuje m.in. budynek Zarządu Portu z bosmanatem oraz parking. Znajduje się tu również jednostka Ratownictwa Morskiego (SAR).
- Marina Całoroczna – Port Jachtowy w Dziwnowie – oferuje dogodne wejście od strony cieśniny Dziwną, z głębokością toru wynoszącą 3,5 m. Budynek portowy pełniący funkcję bosmanatu wyposażony jest w pełny węzeł sanitarny, salę konferencyjno-klubową i kawiarnię. Po modernizacji w 2018 roku, dodano halę do zimowania

jachtów oraz budynek sanitarny. Przystań ma możliwość przyjęcia około 60 jednostek o maksymalnej długości 12 metrów.

- Marina/Przystań Sezonowa w Dziwnowie – znajduje się wzdłuż bulwaru Wybrzeża Kościuszkowskiego i oferuje miejsca cumownicze dla 30 jachtów. Jest uzupełnieniem całorocznego Portu Jachtowego. Wyposażona jest w postumenty do poboru prądu i wody, a budynek przystani zawiera kompletny zespół sanitarny. Czynna w okresie od maja do września, objęta monitoringiem.
- Przystań Skarpowa w Dziwnowie – usytuowana wzdłuż ul. Słowackiego, umożliwiająca cumowanie dla ponad 70 jednostek z zanurzeniem do 2,0 m.
- Pirs w Międzywodziu – głębokości toru to 3,0 m i wchodzi w skład gminnego zespołu portowego. Oferuje 25 stanowisk postojowych
- Pomost w Dziwnówku – miejsce aktywne w sezonie, z szkołą windsurfiningu i wypożyczalnią sprzętu wodnego (kajaki, rowery wodne, łódzie).
- Przystań Statków Wycieczkowych – zlokalizowana przy ul. Wybrzeże Kościuszkowskie 5 w Dziwnowie. W sezonie turystycznym cumują tu jednostki wystylizowane na statki pirackie.

Z uwagi na to, iż gmina Dziwnów jest obszarem typowo turystycznym, zaopatrzenie w wodę jest zróżnicowane. W okresie letnim odnotowuje się istotnie większe zapotrzebowanie na wodę w porównaniu do pozostałych miesięcy, kiedy to liczba mieszkańców jest znacząco niższa. Gmina korzysta z dostaw wody z komunalnych ujęć wodnych, które są obsługiwane przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji w Dziwnowie. Stopień sieci wodociągowej w gminie jest oszacowany na poziomie 98%, a długość samej eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wynosi 72,9 km.

Wykres 26. Procentowy udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągów w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Na obszarze gminy istnieje jedna oczyszczalnia ścieków komunalnych, zlokalizowana w miejscowości Międzywodzie. Oczyszczalnia obsługuje wszystkie miejscowości na terenie gminy Dziwnów, a także Wisętkę, Kołczewo, Sierosław, Chynowo i Łowno w gminie Wolin. Gmina Dziwnów charakteryzuje się sezonowym charakterem produkcji ścieków komunalnych, gdzie RLM mieszkańców wynosi 5 345, a RLM osób czasowo przebywających w aglomeracji wynosi 20 392. Stopień skanalizowania w całej aglomeracji Dziwnów w 2022 roku wyniósł 99,51%, co spełnia warunek I zgodności z art. 3 dyrektywy 91/271/EWG dotyczący stopnia skanalizowania. Z uwagi na brak zakładów przemysłowych na obszarze gminy, nie występują ścieki pochodzące z sektora przemysłowego. W 2022 roku Zakład Wodociągów i Kanalizacji sp. z o.o. obsługiwał 69,1 km sieci kanalizacyjnej. Kanalizacja deszczowa ma długość 4 km.

Od 2019 roku przy oczyszczalni ścieków komunalnych w Międzywodziu funkcjonuje Punkt Selektywnego Zbioru Odpadów Komunalnych. W 2022 r. do przyjęto 132,86 Mg odpadów, w 2021 r. 170,08 Mg, a w 2020 roku – 106,26 Mg.

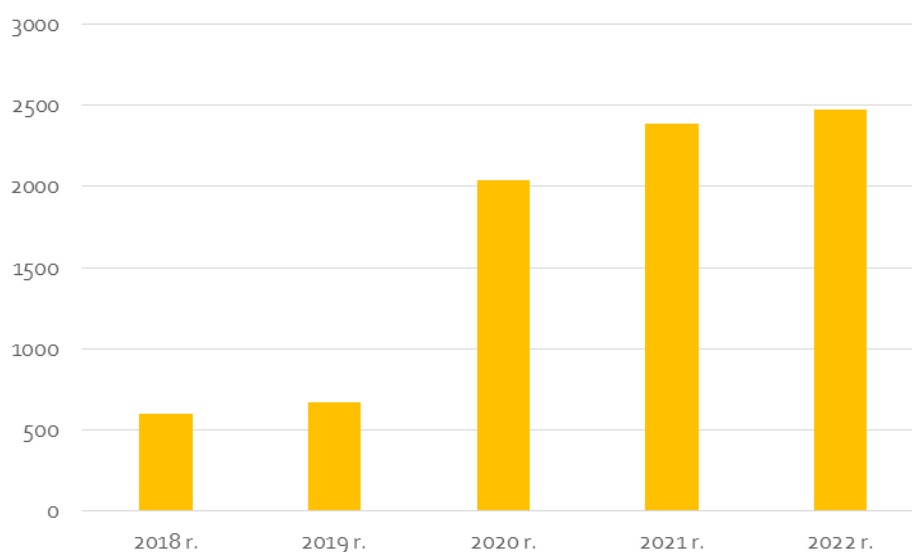
Zapotrzebowanie mocy na terenie gminy pokrywane jest ze stacji GPZ 110/15 kV Reclaw. Na obszarze miejskim gminy Dziwnów obserwuje się tendencję wzrostową w liczbie odbiorców energii elektrycznej, jednocześnie zaś odnotowano spadek w zużyciu tejże

energii. Liczba odbiorców energii elektrycznej w gospodarstwach domowych w obszarze miejskim zwiększyła się o 22,45 % – wyniosła 1 596 w 2018 roku oraz 1 956 w 2022 roku. W tym samym okresie zużycie energii elektrycznej zmniejszyło się o 0,75% w porównaniu do poziomu z 2018 roku.

Zwiększenie liczby odbiorców może być rezultatem dynamicznego rozwoju społeczno-gospodarczego, a jednocześnie zmniejszenie zużycia energii może sugerować skuteczność działań związanych z promocją i implementacją bardziej efektywnych praktyk energetycznych w społeczności lokalnej. Wzrasta świadomość racjonalnego korzystania z energii, efektywność jej zarządzania oraz stosowane są bardziej efektywne technologie przyjazne środowisku.

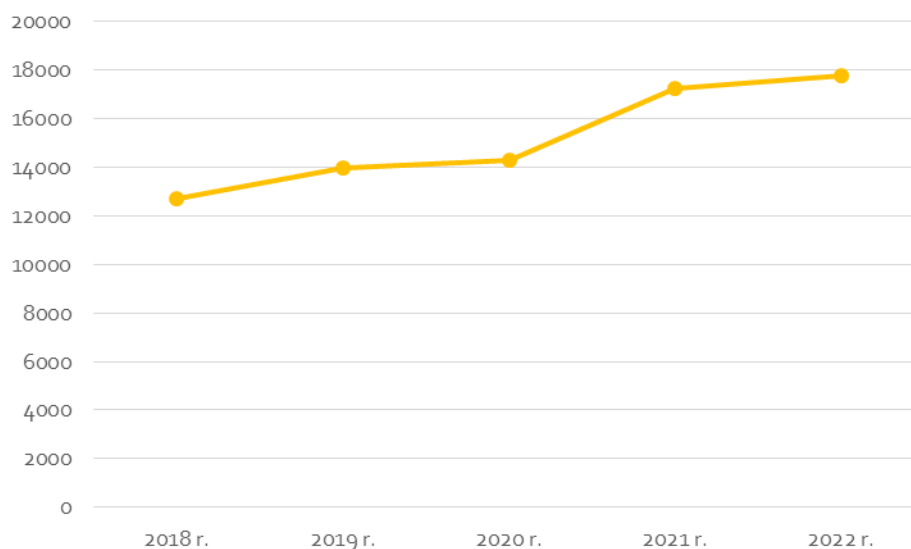
W gminie obserwuje się zauważalny wzrost odsetka budynków mieszkalnych podłączonych do infrastruktury technicznej, ze szczególnym uwzględnieniem instalacji gazowych. Na obszarze gminy Dziwnów istnieje rozbudowana sieć gazowa o średnim ciśnieniu, wykorzystywana głównie do celów bytowych i grzewczych. W okresie od 2018 do 2022 roku odnotowano wzrost długości czynnej sieci gazowej o ponad 6,2 km. W roku 2022 na terenie gminy Dziwnów zarejestrowano 745 aktywnych podłączeń do sieci gazowej w budynkach mieszkalnych i niemieskalnych, co stanowi wzrost o 19,4% w porównaniu z rokiem 2018.

Wykres 27. Gospodarstwa domowe korzystające z sieci gazowej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 28. Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

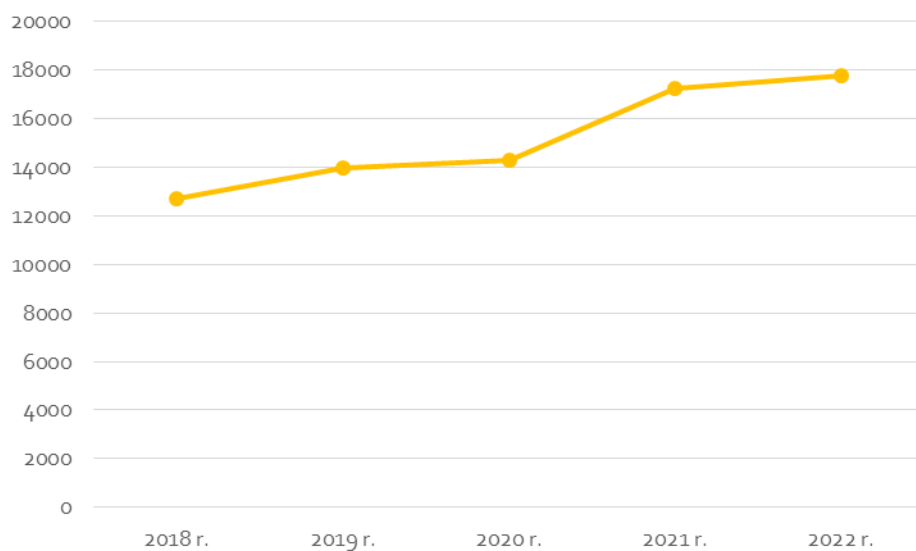
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Liczba odbiorców gazu w gminie Dziwnów wzrosła z 599 gospodarstw domowych w 2018 roku do 2 473 w 2022 roku. Ponad 98% zużytego gazu było wykorzystywane do celów ogrzewania mieszkań.

Na obszarze gminy Dziwnów brak jest scentralizowanych systemów ciepłowniczych, a dominują lokalne źródła ciepła. Istniejące większe źródła ciepła (kotłownie o mocy powyżej 0,5 MW) w większości obsługują ośrodki wczasowe. Główne nośniki energii to gaz ziemny, gaz płynny z butli, paliwa stałe (węgiel, koks, drewno kominkowe) oraz energia elektryczna. Na obszarach wiejskich, gdzie dominuje zabudowa jednorodzinna i zagrodowa, dostarczanie ciepła odbywa się poprzez indywidualne źródła opalane paliwami stałymi, gazowymi lub płynnymi. Gmina Dziwnów dąży do redukcji emisji zanieczyszczeń. Przejście z paliw stałych na bardziej ekologiczne źródła, takie jak gaz lub olej opałowy, jest strategicznym krokiem w zakresie zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko.

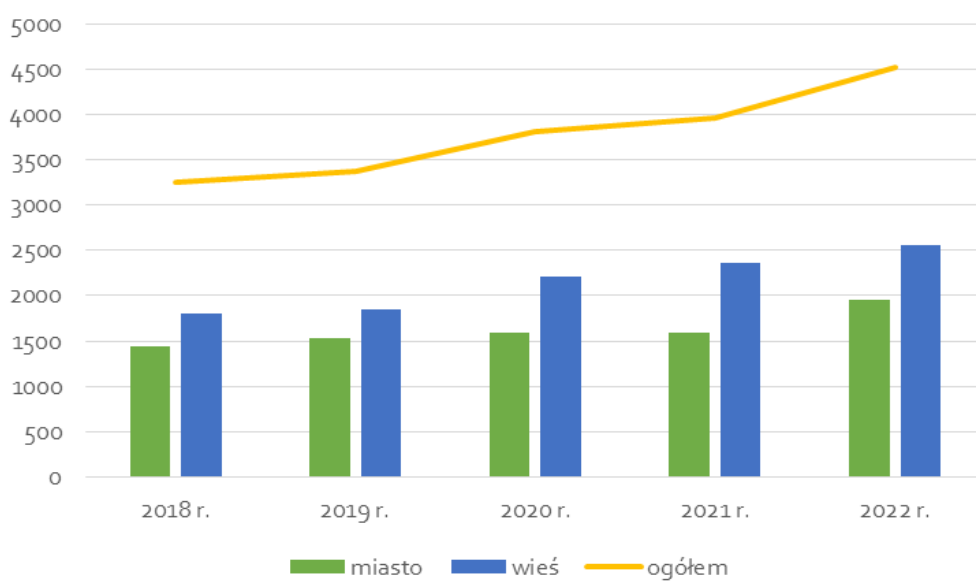
W ostatnich latach zauważalny jest wzrost liczby mieszkań oddanych do użytkowania. Liczba budynków mieszkalnych na terenie gminy Dziwnów w 2022 roku zwiększyła się o około 10,23% w stosunku do 2018 roku. W tym roku przyznano o 170 mniej dodatków mieszkaniowych niż w 2018 roku. Wzrosła za to przeciętna wysokość dodatku.

Wykres 29. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

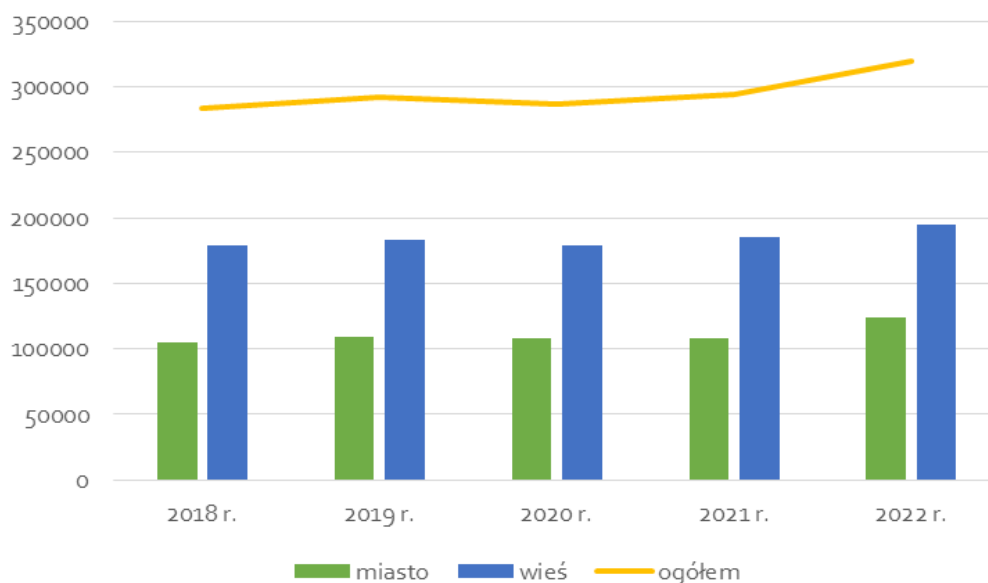
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 30. Zasoby mieszkaniowe w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

Wykres 31. Powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

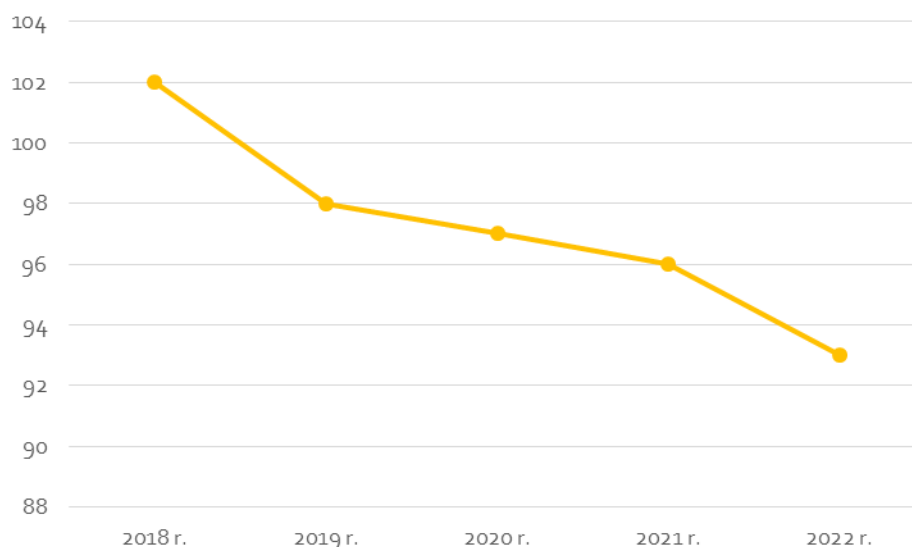

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

W 2022 roku zasoby mieszkaniowe wzrosły z 3247 mieszkań (o powierzchni użytkowej 284 062 m²) w 2018 roku do 4515 mieszkań (o powierzchni użytkowej 319 603 m²) w 2022 roku. Wzrost ten sugeruje zwiększenie dostępności mieszkań oraz zwiększenie ogólnej powierzchni użytkowej dostępnej dla mieszkańców.

Zakład Wodociągów i Kanalizacji pełni rolę zarządcy zasobu mieszkaniowego gminy Dziwnów. Administruje on zasobem i reprezentuje gminę w wspólnotach mieszkaniowych w budynkach z udziałem lokali gminnych. W ciągu ostatnich pięciu lat odnotowano zmniejszenie liczby posiadanych przez Gminę lokali w zasobie mieszkaniowym z 102 w roku 2018 do 93 w roku 2022. Lokale socjalne stanowią średnio 52% całkowitego zasobu, lokale komunalne to 46%, a pozostała część związana jest ze stosunkiem pracy.

Wykres 32. Liczba lokali w zasobie mieszkaniowym w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS (bdl.stat.gov.pl)

BEZPIECZEŃSTWO

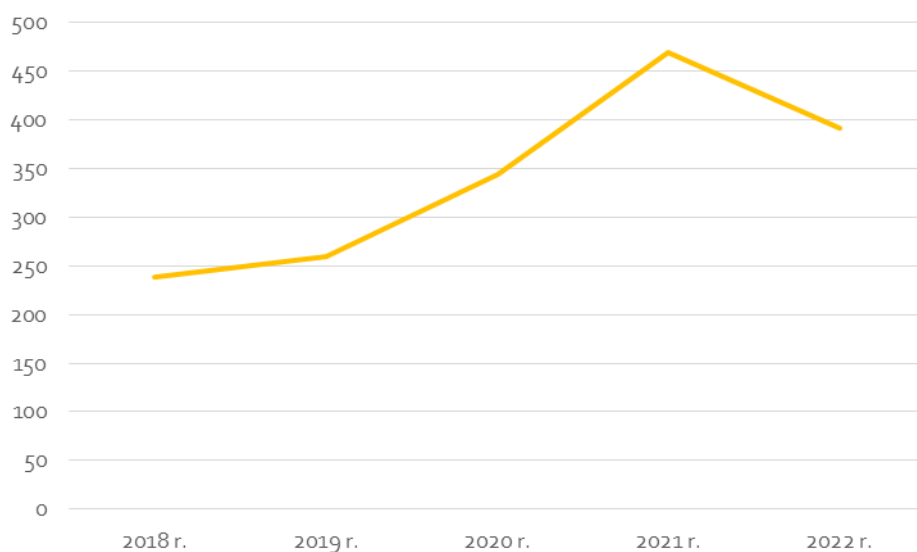
Istotnym filarem wspierającym rozwój gminy oraz świadczącym o jej atrakcyjności dla mieszkańców i przedsiębiorców jest utrzymanie bezpieczeństwa oraz porządku publicznego. Fundamentalnymi jednostkami zapewniającymi bezpieczeństwo w gminie Dziwnów są:

- Posterunek Policji w Dziwnowie,
- Straż Miejska Dziwnów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Dziwnów,
- Ochotnicza Straż Pożarna Międzywodzie,
- Wojskowa Straż Pożarna Dziwnów,
- Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe,
- Straż Graniczną,
- Brzegowa Stacja Ratunkowa.

Teren gminy Dziwnów podlega pod zasięg działania Komendy Powiatowej Policji w Kamieniu Pomorskim. Dla miejscowości Dziwnów oraz Dziwnówek, Łukęcin, Międzywodzie przypisani są funkcjonariusze dzielnicowi, pełniący dyżury w wybrane dni tygodnia.

W minionych latach zaobserwowano zwiększenie liczby popełnionych przestępstw i wykroczeń. Najczęściej odnotowane przestępstwa miały charakter kradzieży mienia, kradzieży z włamaniem oraz innych przestępstw kryminalnych. Do najczęstszych wykroczeń na terenie gminy Dziwnów należą wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu, przeciwko mieniu oraz przeciwko przepisom ustawy o wychowaniu w trzeźwości.

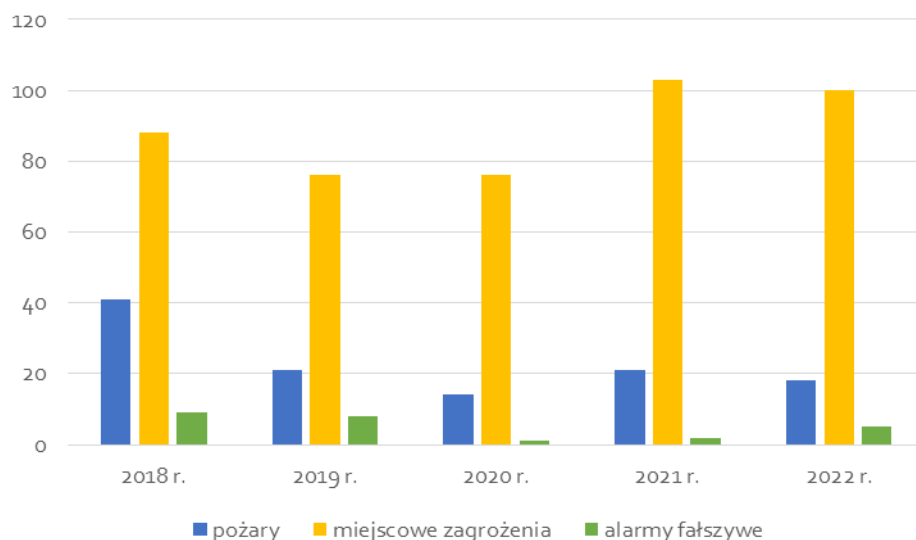
Wykres 33. Liczba popełnionych wykroczeń w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Najczęściej odnotowanymi zdarzeniami wymagającymi interwencji był miejscowe zagrożenia lokalne. Ogólna liczba miejscowych zagrożeń wymagających działań jednostek ochrony pożarowej wynosiła w 2022 – 100, ponad 13% więcej w porównaniu do roku 2018. W okresie od 2018 do 2022 roku liczba pożarów znacząco zmalała. W 2018 roku odnotowano 41 pożarów, podczas gdy w 2022 roku liczba ta spadła do 18, co stanowi spadek o około 55,6%.

Wykres 34. Liczba i rodzaje zdarzeń związanych z działalnością jednostek ochrony przeciwpożarowej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Dziwnowie

Największy udział w akcjach jednostek ochrony przeciwpożarowej w gminie Dziwnów miała Ochotnicza Straż Pożarna w Dziwnowie. Ilość akcji w 2022 roku, w których jednostka brała udział wynosiła 67. OSP Międzywodzie brało udział w 56 akcjach, a Wojskowa Straż Pożarna Dziwnów w 30.

Istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa na obszarze gminy pełni oświetlenie miejskie. W ciągu ostatnich kilku lat władze Gminy zadbały, aby struktura oświetleniowa została poddana modernizacji.

Na terenie gminy Dziwnów, zainstalowane są również kamery transmitujące obraz na żywo. Pełnią one rolę zarówno w dziedzinie bezpieczeństwa, monitorowania środowiska, jak i promocji miejscowości nadmorskich. Wspierają również służby publiczne w zarządzaniu i utrzymaniu bezpieczeństwa w tych obszarach. Kamery internetowe zlokalizowane są na Plaży w Dziwnowie, Przystani Sezonowej w Dziwnowie, Porcie Jachtowym w Dziwnowie oraz przy Plaży w Międzywodziu.

Bezpieczeństwo zapewnia również Internetowy System Ostrzegania o Zagrożeniach, który przekazuje komunikaty m.in. Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej czy Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, związane z występującymi zagrożeniami i sytuacjami awaryjnymi. Mieszkańcy, informowani są o bieżących niebezpieczeństwach jak również

o lokalnych wydarzeniach poprzez powiadomienia SMS-owe. W ostatnich pięciu latach liczba osób korzystających z systemu zwiększyła się o 60,8% – z 588 osób w 2018 roku, do 946 w 2022. Liczba użytkowników z roku na rok wzrasta.

ROZDZIAŁ 2. ANALIZA SWOT

W opracowaniu Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów wykorzystano narzędzie strategiczne, jakim jest analiza SWOT. Została ona użyta w celu oceny sytuacji oraz stanu gminy Dziwnów poprzez zdefiniowanie jej mocnych stron (Strengths), słabych stron (Weaknesses), szans (Opportunities) i zagrożeń (Threats).

Wnikliwe opracowanie i określenie poszczególnych elementów składających się na analizę SWOT jest niezwykle istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Analiza ta, pomogła zidentyfikować istniejące możliwości, wyzwania, mocne i słabe strony, które przyczynią się do lepszego wykorzystania zasobów oraz skoncentrowania działań na kluczowych obszarach gminy.

Przeprowadzenie analizy przyczyniło się do oceny wewnętrznych i zewnętrznych czynników mających wpływ na gminę w celu zrozumienia jej położenia na tle otoczenia lokalnego jak i regionu oraz określenia właściwej strategii działania.

W opracowanej na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów analizie SWOT możemy wyróżnić:

- **Mocne strony** gminy Dziwnów – to wewnętrzne pozytywne cechy zdolności i zasoby, które przynoszą przewagę lub korzyść gminie i jej mieszkańcom. Są to korzystne tendencje z perspektywy możliwości kreowania wizji gminy, na które bezpośredni wpływ ma sama gmina.
- **Słabe strony** gminy Dziwnów – to wewnętrzne negatywne aspekty, ograniczenia lub ich braki, które mogą utrudnić osiągnięcie celów wyznaczonych przez gminę. Zalicza się do ich wszystkie czynniki ograniczające potencjał rozwoju jednostki, nad którymi gmina ma bezpośredni wpływ.
- **Szanse** dla gminy Dziwnów – to zewnętrzne czynniki lub trend, które mogą być wykorzystywane na korzyść gminy. Zapewniają one korzystny wpływ na zdolności gminy do kształtowania swojego rozwoju i lepszej przyszłości,

a występowanie ich jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

- **Zagrożenia** dla gminy Dziwnów – to zewnętrzne czynniki lub sytuacje, które mogą stwarzać ryzyko lub negatywnie wpływać na sytuację i stan rozwoju gminy. Ich obecność jest wynikiem negatywnych czynników zewnętrznych, na które gmina nie ma bezpośredniego wpływu.

Analiza SWOT stanowi konkluzję dotyczącą aktualnego stanu gminy Dziwnów, wynikającą z opisu i obserwacji rozwojowych przedstawionych w części diagnostycznej niniejszej strategii. Zawarte w niej czynniki stanowią podsumowanie obrazu gminy pod kątem aspektów społecznych, gospodarczych i przestrzennych.

Niniejszej analizie SWOT dokonano przede wszystkim na podstawie informacji pozyskanych od Gminy Dziwnów oraz innych źródeł i instytucji zewnętrznych, wniosków wyciągniętych z przeprowadzonej diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Dziwnów, jak również dzięki przeprowadzonym konsultacjom z reprezentantami Gminy. Otrzymane wyniki przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Mocne strony

- + atrakcyjne położenie
- + bogata oferta turystyki sezonowej
- + duże walory przyrodnicze, w tym różnorodność form ochrony przyrody
- + dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa i wypoczynkowa
- + dobrze rozwinięta baza noclegowa i oferta gastronomiczna
- + sprawny samorząd z doświadczeniem w pozyskiwaniu środków zewnętrznych
- + brak uciążliwego przemysłu
- + przedsiębiorczość mieszkańców
- + dobrze rozwinięta sieć tras i ścieżek rowerowych
- + bliskość do międzynarodowego portu lotniczego Szczecin Goleniów oraz portu morskiego Świnoujście
- + dostęp do źródeł solankowych

Słabe strony

- zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej
- zbyt mała ilość energooszczędnego oświetlenia i monitoringu na terenie gminy
- niezadowalający stan sieci wodociągowo-kanalizacyjnej
- ograniczony dostęp do usług medycznych, w tym, specjalistycznej opieki zdrowotnej
- niewystarczająca ilość żłóbek i przedszkoli
- brak ośrodków edukacji wyższej lub zawodowej
- niewystarczająca ilość miejsc i przestrzeni publicznych przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- znaczna ilość szybko powstających apartamentów
- zbyt mała ilość miejsc parkingowych
- niepełne wykorzystanie terenów leśnych i obszarów przyrodniczych
- zły stan gospodarki odpadami
- niezadowalająca ilość ścieżek rowerowych w Dziwnowie
- słaba oferta transportu zbiorowego
- słaba promocja gminy i wydarzeń organizowanych przez Gminę
- brak wystarczającej ilości atrakcji poza sezonem turystycznym

Szanse

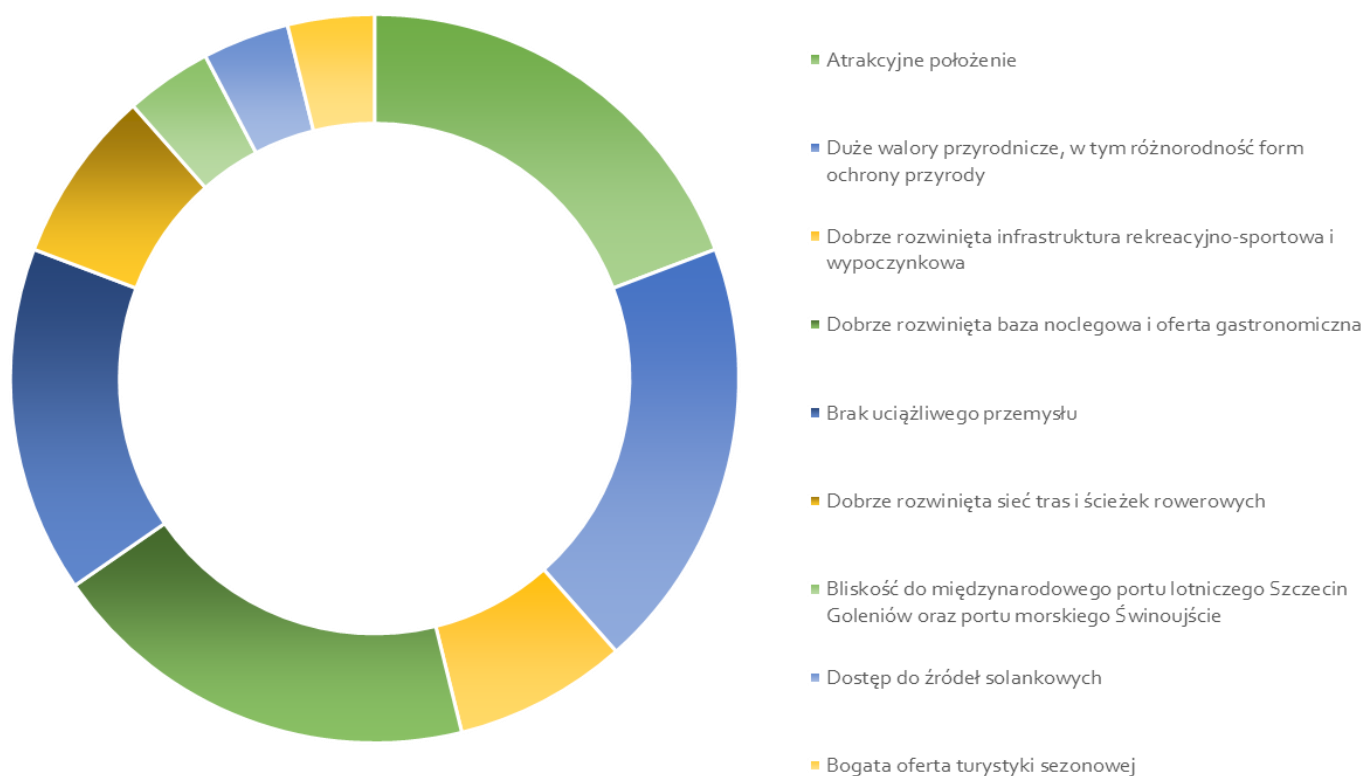
- + wzrost popytu na produkty oraz usługi dotyczące spędzania aktywnie czasu wolnego
- + zwiększenie zainteresowania zdrowym stylem życia
- + rozwój elastycznych form zatrudnienia, tj. praca zdalna, hybrydowa
- + poprawa środowiska przyrodniczego w wyniku działań proekologicznych
- + wzrost zapotrzebowania na energię ze źródeł odnawialnych
- + rozwój sieci szerokopasmowych
- + rozwój społeczeństwa informacyjnego
- + nawiązanie współprac międzynarodowych z krajami sąsiadującymi tj. Niemcy, kraje skandynawskie, kraje bałtyckie
- + możliwość pozyskania i wykorzystania środków zewnętrznych
- + wydłużenie sezonu turystycznego

Zagrożenia

- ▢ zagrożenia związane ze zmianami klimatycznymi i zanieczyszczeniem środowiska
- ▢ starzejące się społeczeństwo
- ▢ inflacja, wzrost kosztów energii, w tym prądu, gazu i paliwa
- ▢ odpływ młodych, wykształconych osób do większych aglomeracji
- ▢ słabe połączenie komunikacyjne zarówno regionalne jak i krajowe
- ▢ wzrost kosztów utrzymania sezonowej działalności gospodarczej
- ▢ niestabilna polityka fiskalna państwa, wobec małych i średnich przedsiębiorstw
- ▢ zagrożenia związane ze stanami wyjątkowymi tj. pandemii, wojny
- ▢ konkurencyjność gmin nadmorskich
- ▢ sezonowość rynku pracy

W celu określenia kluczowych mocnych i słabych stron, a także szans i zagrożeń mających wpływ na przyszły rozwój gminy Dziwnów, przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców i przedstawicieli władz lokalnych. Z analiz wynika, że 83% respondentów ceni gminę Dziwnów za jej atrakcyjne położenie, bogate walory przyrodnicze oraz rozwiniętą infrastrukturę noclegową. Dodatkowo, ponad 66% badanych pozytywnie ocenia brak uciążliwego przemysłu, jako jeden z atutów gminy. Natomiast, jako główną słabość wskazano niedostateczną promocję gminy i organizowanych w niej wydarzeń.

Ponadto, połowa respondentów zwróciła uwagę na negatywny wpływ ograniczonego dostępu do usług medycznych, niewystarczającej oferty transportu publicznego oraz szybkiego wzrostu liczby apartamentów na terenie gminy.

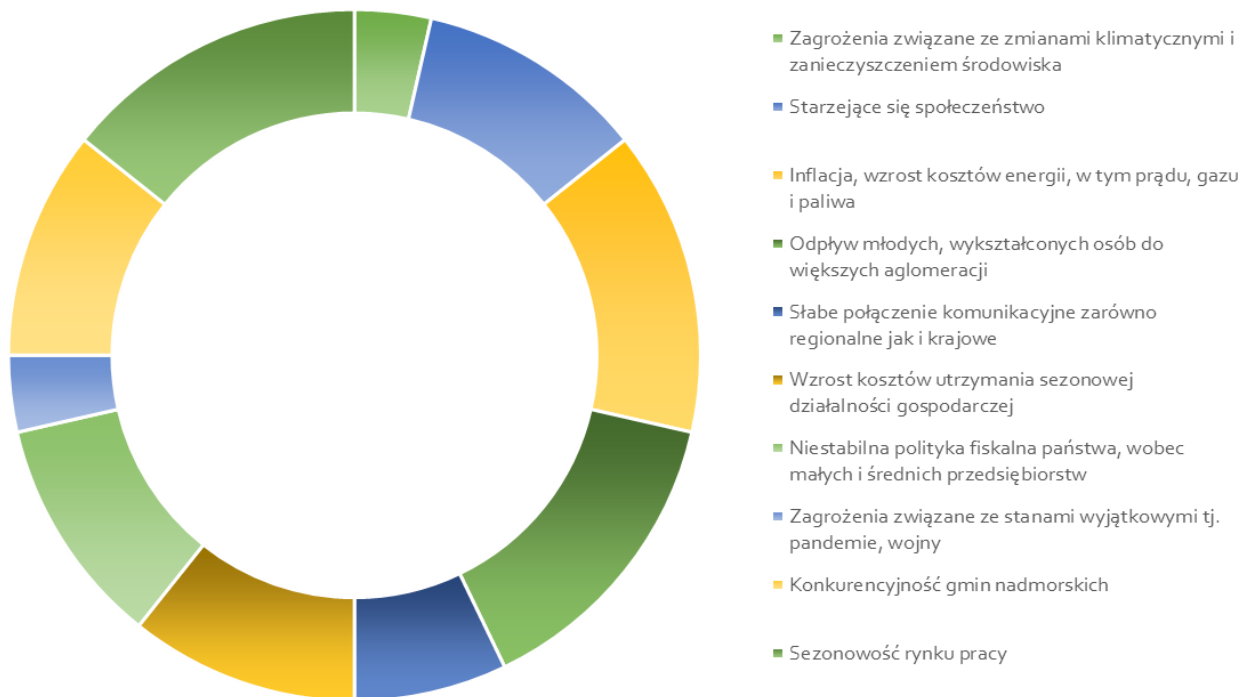
- Zły stan infrastruktury drogowej i okołodrogowej
- Brak odpowiedniego oświetlenia i monitoringu na terenie gminy
- Niezadawalający stan sieci wodociągowo-kanalizacyjnej
- Ograniczony dostęp do usług medycznych, w tym, specjalistycznej opieki zdrowotnej
- Niewystarczająca ilość żłobków i przedszkoli
- Brak ośrodków edukacji wyższej lub zawodowej
- Niewystarczająca ilość miejsc i przestrzeni publicznych przystosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- Znaczna ilość szybko powstających apartamentów
- Zbyt mała ilość miejsc parkingowych
- Niepełne wykorzystanie terenów leśnych i obszarów przyrodniczych
- Niezadawalająca ilość ścieżek rowerowych w Dziwnowie
- Słaba oferta transportu zbiorowego
- Słaba promocja gminy i wydarzeń organizowanych przez Gminę
- Brak wystarczającej ilości atrakcji poza sezonem turystycznym

Jako największą szansę na rozwój, mieszkańcy wskazują promowanie zdrowego trybu życia i wydłużenie sezonu turystycznego.

- Wzrost popytu na produkty oraz usługi dotyczące spędzania aktywnie czasu wolnego
- Zwiększenie zainteresowania zdrowym stylem życia
- Nawiązanie współprac międzynarodowych z krajami sąsiadującymi tj. Niemcy, kraje skandynawskie, kraje bałtyckie
- Możliwość pozyskania i wykorzystania środków zewnętrznych
- Wydłużenie sezonu turystycznego

Wśród zagrożeń najczęściej wymieniano sezonowość rynku pracy, odpływ młodzieży do większych miast oraz rosnącą inflację.

W ankiecie poruszono również kwestie przyszłych inwestycji. Mieszkańcy sugerują, że priorytetem powinny być projekty zwiększające atrakcyjność przestrzeni publicznej, inicjatywy związane z ochroną środowiska, aktywizacja społeczności lokalnej w celu promocji gminy, jako marki oraz rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, by sprostać rosnącej bazie noclegowej. Wśród działań o charakterze gospodarczo-przestrzennym i społecznym za priorytetowe uznaje się zachęcanie przedsiębiorców do działalności poza sezonem turystycznym, rozwijanie miejsc pracy, w tym elastycznych form zatrudnienia, realizację działań proekologicznych oraz wydłużenie sezonu turystycznego, co przyczyniłoby się do wzrostu konkurencyjności gminy w porównaniu do sąsiednich terenów.

Podsumowując, największe atuty gminy Dziwnów to jej położenie, dostęp do morza, idealne warunki do uprawiania sportów wodnych, rozwinięta sieć ścieżek rowerowych oraz bogata oferta turystyczna. Jednakże, problemem pozostaje sezonowość działalności gminy, trwająca zaledwie trzy miesiące, co prowadzi do ograniczeń w zarobkach w pozostałej części roku, odpływu ludności oraz wykluczenia komunikacyjnego.

W oparciu o wyniki przeprowadzonej analizy, dla opracowania Strategii Rozwoju Gminy na ich podstawie wyznaczono cele, priorytety oraz działania istotne dla Gminy Dziwnów w najbliższych latach. Analiza ta, jest punktem wyjściowym dla stawianych celów

strategicznych oraz kierunków działań. Jej przeprowadzenie pozwoliło również zrozumieć, jakie kroki można i należy podjąć, aby wykorzystać mocne strony gminy, poprawić jej słabe strony, wykorzystać szanse oraz uniknąć lub odpowiednio zarządzać i przeciwdziałać napotkanym zagrożeniom. Zastosowanie analizy SWOT przyczyniło się do opracowania bardziej skutecznej strategii, a ponadto wpływać będzie na podejmowanie lepiej uzasadnionych decyzji oraz działań z większą świadomością i zrozumieniem otoczenia.

Reasumując wyniki otrzymane z analizy SWOT, można wnioskować, że najbardziej sprzyjającymi do rozwoju aspektami gminy Dziwnów są przede wszystkim lokalizacja, sprzyjająca do rozwoju turystyki wypoczynkowej i rekreacyjnej, a także bogata infrastruktura turystyczna, stanowiąca dogodne warunki m.in. dla osób poszukujących aktywnego wypoczynku. Skoncentrowanie działań na wzmocnieniu tych istniejących atutów przyczyni się do dalszego procesu rozwoju gminy Dziwnów.

Bardzo atrakcyjne, nadmorskie położenie gminy z blisko 20 km czystej plaży, urozmaiconym krajobrazem naturalnym (m.in. obszary Natura 2000, Jezioro Martwa Dziwna, Zalew Kamieński) oraz korzystnym klimatem, w znacznej mierze mogą przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności gminy, przyciągnięcia nowych mieszkańców i turystów oraz zachęcenia przedsiębiorców do inwestowania w gminie. Korzystnym aspektem lokalizacyjnym jest również bliska odległość od portu lotniczego Szczecin Goleniów oraz portu morskiego Świnoujście, a także większych aglomeracji miejskich miast polskich, niemieckich czy skandynawskich (Świnoujście – 40 km, Szczecin – 100 km, Berlin – 260 km, Malmö – 260 km, Kopenhaga – 290 km). Dobra lokalizacja gminy, może być silnym motorem rozwoju, generującym nowe źródła dochodu, miejsca pracy i inwestycje, a także przyczyniającym się do promocji kultury i środowiska naturalnego. Warto wykorzystać znaczny potencjał turystyczny gminy w celu zwiększenia dochodów gminy poprzez opłaty i inne źródła wpływów generowane przez ruch turystyczny, które będą stanowić znaczny udział w budżecie gminy. Pozyskane w ten sposób dodatkowe dochody pozwolą na zwiększenie ilości realizowanych inwestycji, co w następstwie przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców. Inwestycje w infrastrukturę są niezbędne przy ciągle rosnącym ruchu turystycznym. Przedsięwzięcia mające na celu rozwinięcie lub utrzymanie w dobrym stanie dróg, komunikacji, wodociągów czy systemu odprowadzania ścieków w znaczny sposób wpłyną na poprawę warunków życia i pracy lokalnej społeczności.

Wobec ciągle rosnącego trendu związanego ze zdrowym stylem życia, aktywnym sposobem spędzania czasu wolnego, a także dbałością o komfort i zdrowie psychiczne różnorodna oferta sportowo-rekreacyjna i wypoczynkowa dostępna na terenie gminy Dziwnów jest znacznym atutem dla osób poszukujących przestrzeni do odpoczynku i relaksu. Ponadto bogata oferta organizowanych wydarzeń artystyczno-sportowych (międzynarodowe i krajowe zawody regat żeglarskich, Festiwal Gwiazd Sportu, Projekt Plaża TVN, Festyn Rybaka, Festyn Komandosa, Dziwnowska Liga Biegowa) oraz atrakcji turystycznych, na które składają się liczne porty i przystanie (Port Rybacki, Port Jachtowy, Przystań Sezonowa, Przystań Skarpowa), ścieżki rowerowe, szlaki turystyczne (Międzynarodowy Szlak Rowerowy – Nadmorski Szlak Hanzeatycki, EuroVelo 10, Szlak Nad Bałtykiem i Zalewem Szczecińskim, Szlak Nadmorski, Błękitny Samochodowy Szlak Turystyczny), kąpieliska, czy rozbudowana oferta noclegowa sprawia, że gmina Dziwnów jest idealnym miejscem, nie tylko do spędzania tu sezonu urlopowego, ale również do zamieszkania jak i ulokowania siedziby swojej działalności. Wspieranie rozwoju sektora turystycznego oraz związanych z nim usług z tak bogatym wachlarzem branż (hotelarstwo, gastronomia, ośrodki sportowo-rekreacyjne, przewodnictwo, obsługa turystyczna, rybołówstwo, handel, opieka zdrowotna, wellness i SPA, transport) może dostarczyć zatrudnienia dla osób o różnym wykształceniu i umiejętnościach.

Odpowiedni sposób promowania dziedzictwa kulturowego, regionalnych produktów, usług i marek a także lokalnych festiwali oraz imprez, może skutkować przyciągnięciem większej ilości odwiedzających, a tym samym zapewni gminie narzędzie do budowania pozytywnego wizerunku i zachęci do zainteresowania się gminą zarówno ze strony mieszkańców, jak i zewnętrznych interesariuszy. Ponadto, promocja gminy może przyczynić się również do budowania silnej tożsamości lokalnej i przywiązania do regionu, a tym samym do zatrzymania lub spowolnienia odpływu ludności z tych terenów. Identyfikacja mieszkańców z gminą oraz wzrost ich zaangażowania w działania lokalne może wzmocnić więzi społeczne i przyczynić się do wspólnego kształtowania przyszłości gminy.

Troska o czyste powietrze oraz o zachowanie, w jak najlepszym stanie różnorodności ekosystemowej stanowi podstawę do intensyfikacji wysiłków samorządu lokalnego na rzecz ochrony środowiska. Promocja ekologicznych inicjatyw na terenie gminy oraz postaw proekologicznych zarówno wśród mieszkańców jak i turystów sprzyja rozwojowi źródeł

odnawialnej energii. Zaangażowana społeczność oraz doświadczona administracja publiczna mają kluczowy udział w trwającej transformacji regionu. Aby osiągnąć wyznaczone cele w przyszłości, gmina powinna kontynuować i wzmacniać dotychczasowe działania. Dbałość o środowisko naturalne jest kluczowym czynnikiem w osiągnięciu zrównoważonego rozwoju. Stymuluje rozwój innowacyjnych technologii i rozwiązań, tworzy nowe możliwości biznesowe i przyciąga nowych inwestorów zainteresowanych zielonymi technologiami. Efektywne zarządzanie swoimi zasobami naturalnymi wiąże się z licznymi korzyściami w sferze ekonomicznej i społecznej. Wpływa ono zarówno na zwiększenie atrakcyjności regionu pod względem turystycznym, jak i na poprawę zdrowia mieszkańców a także osiągnięcie zrównoważonego rozwoju czy zachowanie dziedzictwa kulturowego.

Największą szansą gminy na rozwój jest możliwość zdobycia funduszy m.in. z nowej perspektywy finansowej budżetu Unii Europejskiej czy Krajowego Programu Odbudowy. Sposobność pozyskania środków pozabudżetowych może zostać wykorzystana do wsparcia rozwoju lokalnej przedsiębiorczości czy działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych i infrastrukturalnych zidentyfikowanych na terenie gminy Dziwnów. Właściwe wykorzystanie otrzymanych środków w znaczny sposób może przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców oraz rozwoju lokalnej infrastruktury i gospodarki. Należyte spożytkowanie funduszy uzależnione jest od staranności, zaangażowania i umiejętności gminy w planowaniu i wdrażaniu projektów, jak również efektywnego wykorzystania dostępnych zasobów. Niezwykle istotne jest, aby gmina posiadała spójną strategię rozwoju, umiejętności przygotowywania projektów oraz skuteczny nadzór nad ich realizacją.

Rozpowszechnienie w ostatnich latach elastycznych form zatrudnienia, pozwalających na wykonywanie swoich obowiązków pracowniczych zdalnie bądź hybrydowo otwiera nowe horyzonty dla mieszkańców gminy. Osoby mające możliwość pracy zdalnej w lepszy sposób radzą sobie z pogodzeniem życia prywatnego i zawodowego, a ponadto unikają konieczności dojazdu bądź wyprowadzki do większych miast. W konsekwencji, trend ten może przyczynić się do zatrzymania młodych ludzi z wykształceniem na terenie gminy oraz przyciągnięcia nowych mieszkańców, co jednocześnie wpłynie na ożywienie lokalnej gospodarki, wzrost zapotrzebowania na usługi i tworzenie nowych miejsc pracy. To wszystko nie mogłoby być możliwe, bez rozwoju społeczeństwa informacyjnego i dostępności do sieci szerokopasmowej. Rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz dostępność sieci

szerokopasmowej umożliwiają mieszkańcom dostęp do informacji, edukacji online, zdalnej opieki zdrowotnej i rozrywki cyfrowej. Wszystko to tworzy sprzyjający ekosystem dla przedsiębiorczości cyfrowej i start-upów, zwiększając atrakcyjność gminy, jako miejsca dla innowacyjnych firm. Ponadto, dostępność do nowoczesnych technologii może wspierać rozwój edukacji oraz umiejętności cyfrowych wśród mieszkańców. Wzmocnienie infrastruktury technologicznej może także przyciągnąć inwestycje zewnętrzne, przyspieszając rozwój lokalnej gospodarki. Jednocześnie, gmina powinna zadbać o równomierne rozpowszechnianie dostępu do technologii, aby zapobiec ewentualnym podziałom cyfrowym i zapewnić, aby wszyscy mieszkańcy mogli skorzystać z korzyści wynikających z tych zmian. Czynniki te, wnoszą istotny potencjał do wzrostu i niepowtarzalnych okazji dla rozwoju lokalnego – istotne jest więc, aby w najbliższych latach wspierać wszelkie inwestycje w zakresie cyfryzacji.

Istotnym elementem, mającym na celu zredukowanie negatywnych efektów wpływających na kondycję i rozwój gminy, jest podjęcie wszelkich działań związanych z poprawą dostępu do usług publicznych, infrastruktury technicznej oraz systemów komunikacji i transportu drogowego. Przeprowadzenie przedsięwzięć, których skutkiem będzie podniesienie standardu i jakości oferowanych mieszkańcom usług, stanowi priorytetowe zadanie, które gmina zamierza zrealizować w nadchodzących latach.

ROZDZIAŁ 3. STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY

PODROZDZIAŁ 3.1 MISJA I WIZJA ROZWOJU

Jednym z podstawowych elementów w trakcie opracowywania, a następnie realizacji Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 jest wyznaczenie misji oraz wizji rozwoju gminy. Oba te elementy są ze sobą wzajemnie powiązane i stanowią fundament strategii rozwoju gminy. Misja i wizja są kluczowe dla efektywnego planowania strategicznego, aktywizacji społeczności lokalnej oraz koncentracji wysiłków na realizacji wspólnych celów i kierunków rozwoju.

➤ MISJA

Głównym zadaniem misji jest określenie głównych celów, działań oraz wartości, dzięki którym gmina będzie dążyć do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju społeczno-gospodarczego.

Misja rozwoju gminy jest integralną częścią strategii rozwoju i służy, jako wyznacznik celów, na których skupia się gmina w procesie planowania i podejmowania decyzji. Stanowi również niezwykle istotne narzędzie w efektywnym zarządzaniu rozwojem, umożliwiając skoncentrowanie wysiłków na osiągnięciu wyznaczonych celów strategicznych i perspektywy przyszłości gminy.

Władze samorządowe gminy Dziwnów wyznały misję, która została sformułowana, jako:

„Dążenie do zapewnienia mieszkańcom dogodnych warunków życia poprzez prowadzenie odpowiedniej polityki społeczno-gospodarczej przy racjonalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów, ochronie środowiska naturalnego i rozwoju przedsiębiorczości.”

➤ WIZJA

Wizja gminy jest wyznacznikiem długoterminowego celu rozwojowego, który został zaplanowany do osiągnięcia. Stanowi inicjatywę dla władz gminy, jej mieszkańców oraz pozostałych interesariuszy do dążenia i osiągnięcia pożądaných priorytetów i rezultatów,

w określonym horyzoncie czasowym. Wpływa także na kształtowanie polityki rozwojowej, alokację zasobów i inwestycji. Wizja musi być spójna z wartościami oraz potrzebami lokalnej społeczności i ewaluować wraz z dynamicznym rozwojem gminy. Dodatkowo powinna wpisywać się w szerszy kontekst planowania strategicznego, a także być wykreowana w oparciu o rzeczywiste możliwości samorządu oraz dostosowana do dostępnych zasobów, potencjału rozwojowego i możliwości finansowych gminy.

Kluczowymi elementami, do których powinna nawiązywać wykreowana wizja rozwoju gminy są:

- ❖ Cele strategiczne, priorytety i kierunki działań;
- ❖ Potrzeby i oczekiwania lokalnej społeczności;
- ❖ Zasoby i możliwości rozwojowe;
- ❖ Polityka publiczna i ramy prawne;
- ❖ Partnerstwo i współpraca.

Biorąc pod uwagę powyższe, wizja rozwoju gminy Dziwnów na lata 2023 – 2032 została określona, jako:

„Miejsce, w którym chce się żyć,

Miejsce, które chce się odwiedzać,

Miejsce, w którym chce się inwestować.”

PODROZDZIAŁ 3.2 CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ

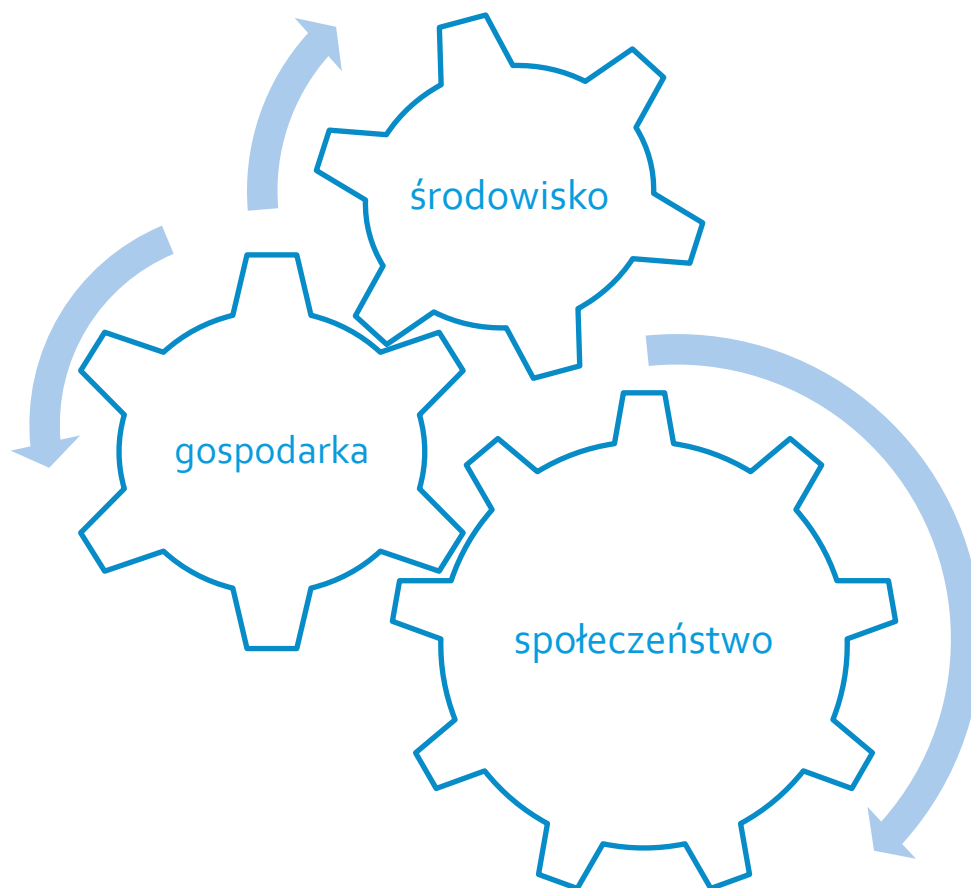
Rozwój gminy Dziwnów, stanowi priorytetowe zadanie dla zarówno lokalnych władz, jak i mieszkańców. Strategia rozwoju gminy, będąca kluczowym dokumentem kształtującym przyszłość regionu, wymaga dokładnego określenia celów i kierunków działań, które będą prowadzić do zrównoważonego rozwoju, podnoszenia jakości życia mieszkańców, a także umacniania pozycji gminy na mapie Polski. Wyznaczone cele i kierunki działań są zatem fundamentem, na którym opierają się wszelkie przyszłe inicjatywy i projekty realizowane w ramach strategii rozwoju gminy Dziwnów.

- **Cele strategiczne** są długoterminowymi działaniami, prowadzącymi do ogólnego rozwoju obszaru gminy oraz poprawienia jakości życia jej mieszkańców. Związane są zazwyczaj z misją, wizją i rolą gminy oraz uwzględniają jej potencjał, potrzeby i priorytety. Kluczowymi cechami, które powinny spełniać w strategii rozwoju gminy są m.in. spójność, mierzalność, realizm. Ponadto, wyznaczone cele strategiczne powinny być realistyczne i osiągalne w kontekście zasobów finansowych, ludzkich czy administracyjnych dostępnych gminie. Stanowią one fundament planowania rozwoju gminy i są kluczowym narzędziem do kierowania działaniami w celu osiągnięcia pożądaných zmian i rezultatów na terenie gminy.

Do osiągnięcia wyznaczonych celów strategicznych kluczowe jest realizowanie celów operacyjnych.

- **Cele operacyjne** to konkretne i mierzalne osiągnięcia lub rezultaty, które są realizowane w krótszym okresie czasu. Stanowią one konkretne kroki, prowadzące do realizacji celów strategicznych gminy i są istotne dla skutecznego wdrażania strategii rozwoju. Cele operacyjne powinny być jasno określone, wyrażone w ilościowych lub jakościowych wskaźnikach umożliwiających ocenę stopnia ich realizacji oraz osiągalne przy dostępnych zasobach i warunkach.

Są zależne od siebie i wzajemnie się przenikają. Cele osiągnięte w ramach sfery społecznej i gospodarczej wpłyną również na poprawę jakości środowiska naturalnego.

Wyznaczanie celów strategicznych wymaga głębokiego zrozumienia potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej, a także analizy potencjału ekonomicznego, społecznego i środowiskowego, którym gmina dysponuje. Kluczowe jest tu połączenie wizji długoterminowej z realnymi możliwościami ich realizacji, co wymaga ścisłej współpracy z mieszkańcami, przedsiębiorcami oraz instytucjami publicznymi i prywatnymi. Cele te muszą być nie tylko ambitne, ale także mierzalne i dostosowane do zmieniającej się rzeczywistości, tak aby strategia była żywym dokumentem, który będzie na bieżąco aktualizowany i dostosowywany do nowych wyzwań i możliwości.

Zrównoważony rozwój gminy Dziwnów wymaga uwzględnienia szerokiego spektrum działań, począwszy od rozwoju infrastruktury publicznej, przez wsparcie lokalnej przedsiębiorczości, po inwestycje w dziedzinie turystyki i ochrony środowiska naturalnego. Ważne jest, aby w ramach strategii rozwoju wyznaczone cele i kierunki działań były spójne z ogólnopolskimi i unijnymi kierunkami polityki rozwojowej, co umożliwi skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych, w tym funduszy unijnych, które mogą stanowić znaczące wsparcie dla lokalnych inicjatyw.

Na lata 2023 – 2032 dla gminy Dziwnów wyznaczono następujące cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy.
CEL OPERACYJNY	1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
KIERUNKI DZIAŁANIA	1.1.1. Budowa i modernizacja obiektów turystycznych.
	1.1.2. Rozwój szlaków turystycznych i turystyki aktywnej.
	1.1.3. Poprawa standardu i dostępności miejsc noclegowych.
	1.1.4. Rozwój i modernizacja infrastruktury wodnej.
	1.1.5. Aktywizacja turystyki zdrowotnej i ekoturystyki.
CEL OPERACYJNY	1.2. Promocja gminy, jako atrakcyjnego miejsca turystycznego.
KIERUNKI DZIAŁANIA	1.2.1. Rozwój cyfrowych platform informacyjnych i aplikacji mobilnych dla turystów.
	1.2.2. Opracowanie zintegrowanej strategii marketingu gminy.
	1.2.3. Działania promocyjne na skalę krajową i zagraniczną.
	1.2.4. Inicjowanie partnerstw międzygminnych na rzecz wspólnych projektów turystycznych.
CEL OPERACYJNY	1.3. Działania na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gminy.
KIERUNKI DZIAŁANIA	1.3.1. Modernizacja i rewaloryzacja obiektów o znaczeniu historycznym.
	1.3.2. Rewitalizacja i adaptacja przestrzeni publicznych.
	1.3.3. Monitoring i zwiększony zasób informacji o stanie środowiska przyrodniczego.
	1.3.4. Organizacja i wsparcie inicjatyw lokalnych o charakterze kulturowym, sportowym, rozrywkowym.

CEL STRATEGICZNY	2. Poprawa jakości życia mieszkańców
CEL OPERACYJNY	2.1. Rozwój infrastruktury społecznej.
KIERUNKI DZIAŁANIA	2.1.1. Modernizacja i budowa placówek oświatowych, kulturalnych i opieki zdrowotnej.
	2.1.2. Rozbudowa infrastruktury sportowej i rekreacyjnej.
	2.1.3. Rozwój infrastruktury kulturalnej.
	2.1.4. Rozbudowa infrastruktury na obszarach zagrożonych wykluczeniem i na potrzeby osób zagrożonych marginalizacją.
	2.1.5. Utworzenie wsparcie stref uzdrowiskowych i infrastruktury prozdrowotnej
CEL OPERACYJNY	2.2. Poprawa dostępności usług publicznych i komercyjnych.
KIERUNKI DZIAŁANIA	2.2.1. Zapewnienie działań edukacyjnych dostosowanych do potrzeb rynku pracy.
	2.2.2. Rozwój e-administracji i usług online dla mieszkańców.
	2.2.3. Rozwój infrastruktury konferencyjnej i biznesowej.
	2.2.4. Poprawa dostępności i różnorodności usług społecznych.
CEL OPERACYJNY	2.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
KIERUNKI DZIAŁANIA	2.3.1. Rozbudowa i modernizacja systemu monitoringu miejskiego.
	2.3.2. Budowa i wymiana punktów oświetleniowych.
	2.3.3. Wsparcie jednostek odpowiedzialnych za zapobieganie zagrożeniom wynikającym ze zmian klimatu.
	2.3.4. Budowa i modernizacja jednostek straży pożarnej, stacji policji.
	2.3.5. Modernizacja i rozbudowa systemu stacji ratowniczych.

CEL OPERACYJNY	2.4. Wzmocnienie spójności społecznej i aktywizacja społeczności lokalnej.
KIERUNKI DZIAŁANIA	2.4.1. Organizacja warsztatów, kursów i szkoleń podnoszących kompetencje mieszkańców.
	2.4.2. Rozwój programów wsparcia społecznego i integracji społeczności lokalnej.
	2.4.3. Rozwój programów aktywizacji społecznej i zawodowej dla różnych grup wiekowych.

CEL STRATEGICZNY	3. Rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości.
CEL OPERACYJNY	3.1. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
KIERUNKI DZIAŁANIA	3.1.1. Rozwój kompetencji i umiejętności wśród przedsiębiorców i pracowników.
	3.1.2. Tworzenie sprzyjającego środowiska biznesowego i infrastrukturalnego.
	3.1.3. Wzmocnienie współpracy międzysektorowej, łączącej biznes, samorząd i organizacje pozarządowe.
	3.1.4. Rozwój infrastruktury biznesowej i technologicznej.
	3.1.5. Promocja innowacji i transferu technologii.
	3.1.6. Wsparcie rozwoju ekoinnowacji w sektorze MŚP.
	3.1.7. Rozwój klastrów przemysłowych.
	3.1.8. Stworzenie warunków dla rozwoju środowiska i infrastruktury badawczo-rozwojowej.

CEL STRATEGICZNY	4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.

CEL OPERACYJNY	4.1. Rozwój zielonej infrastruktury i przestrzeni publicznych.
KIERUNKI DZIAŁANIA	4.1.1. Rozbudowa i modernizacja parków, skwerów i terenów zielonych.
	4.1.2. Poprawa dostępności i jakości przestrzeni publicznych.
	4.1.3. Działania zwiększające udział i jakość terenów zielonych w strukturze miejskiej.
	4.1.4. Ochrona i rewitalizacja terenów cennych przyrodniczo.
	4.1.5. Promowanie zielonych i zrównoważonych rozwiązań architektonicznych.
CEL OPERACYJNY	4.2. Promocja i wsparcie dla działań na rzecz zmian klimatycznych
KIERUNKI DZIAŁANIA	4.2.1. Wsparcie praktyk ekologicznych wśród mieszkańców i przedsiębiorstw.
	4.2.2. Działania edukacyjne i społeczne na temat zmian klimatu i działań adaptacyjnych oraz na rzecz ochrony bioróżnorodności.
	4.2.3. Zapobieganie i ochrona przed klęskami żywiołowymi.
	4.2.4. Wspieranie działań na rzecz łagodzenia zjawisk klimatycznych.
CEL OPERACYJNY	4.3. Zarządzanie zasobami naturalnymi w sposób zrównoważony.
KIERUNKI DZIAŁANIA	4.3.1. Wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju w planowaniu przestrzennym.
	4.3.2. Zrównoważone wykorzystanie zasobów wodnych i leśnych.
	4.3.3. Rozwój gospodarki odpadami, gospodarki o obiegu zamkniętym i recyklingu.

	4.3.4. Wdrażanie działań na rzecz ochrony i rewitalizacji wydm oraz wybrzeża.
	4.3.5. Wsparcie dla zrównoważonych praktyk rolniczych.
CEL OPERACYJNY	4.4. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i wdrażanie rozwiązań proekologicznych.
KIERUNKI DZIAŁANIA	4.4.1. Zwiększenie efektywności energetycznej i redukcji emisji gazów cieplarnianych.
	4.4.2. Inicjatywy wspierające zrównoważony rozwój i ekoinnowacje.
	4.4.3. Popularyzacja wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

CEL STRATEGICZNY	5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
CEL OPERACYJNY	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.
KIERUNKI DZIAŁANIA	5.1.1. Budowa i remonty dróg lokalnych i powiatowych.
	5.1.2. Rozwój bezpiecznej infrastruktury okołodrogowej.
	5.1.3. Inwestycje w inteligentne systemy zarządzania ruchem.
	5.1.4. Tworzenie nowych miejsc parkingowych.
CEL OPERACYJNY	5.2. Rozwój zrównoważonych form transportu.
KIERUNKI DZIAŁANIA	5.2.1. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych i parkingów rowerowych.
	5.2.2. Rozwój i modernizacja systemu komunikacji publicznej.
	5.2.3. Budowa i modernizacja przystanków komunikacji publicznej.

	5.2.4. Poprawa infrastruktury i dostępności komunikacyjnej gminy wspierającej mobilność osób starszych i niepełnosprawnych.
	5.2.5. Inwestycje w infrastrukturę portową.
	5.2.6. Promowanie „zielonego” transportu/ekologicznych środków transportu.
CEL OPERACYJNY	5.3. Rozwój infrastruktury cyfrowej i dostępu do szybkiego Internetu.
KIERUNKI DZIAŁANIA	5.3.1. Rozbudowa sieci światłowodowych/ szerokopasmowej sieci internetowej i punktów dostępu Wi-Fi.
	5.3.2. Działania zwiększające cyfryzację usług publicznych i komercyjnych.
	5.3.3. Rozwoju usług telekomunikacyjnych i IT.
CEL OPERACYJNY	5.4. Modernizacja infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.
KIERUNKI DZIAŁANIA	5.4.1. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej.
	5.4.2. Modernizacja oczyszczalni ścieków.
	5.4.3. Rozwój systemów retencji i zagospodarowania wód deszczowych.
	5.4.4. Poprawa jakości wody pitnej poprzez rozbudowę i modernizację sieci wodociągowej.
	5.4.5. Wdrożenie systemów monitorowania jakości wód.
CEL OPERACYJNY	5.5. Poprawa dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych
KIERUNKI DZIAŁANIA	5.5.1. Termomodernizacja budynków mieszkalnych.
	5.5.2. Zwiększenie zasobów mieszkań komunalnych, socjalnych i społecznych.
	5.5.3. Podniesienie atrakcyjności osiedleńczej gminy

5.5.4. Działania sprzyjające zachowaniu ładu i estetyki w krajobrazie miejskim.

5.5.5. Modernizacja systemu ogrzewania w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Dla Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023 – 2032 cele i kierunki działań stanowią kluczowe elementy kształtujące przyszłości tego regionu. Realizacja tych celów wymagać będzie nie tylko zaangażowania lokalnych władz i instytucji, ale także aktywnego udziału mieszkańców, przedsiębiorców oraz wszystkich zainteresowanych stron a także ich otwartości na zmiany. Strategia nie jest statycznym dokumentem, ale narzędziem gotowym na adaptację do ewoluujących warunków. Sukces w realizacji strategii zapewni gminie Dziwnów rozwój, lepszą jakość życia mieszkańców i umocnienie pozycji regionu. To wyzwanie otwiera drogę do przyszłości pełnej możliwości dla gminy i jej społeczności.

ROZDZIAŁ 4. STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA GMINY

PODROZDZIAŁ 4.1 MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Gmina Dziwnów, położona w północnej części województwa zachodniopomorskiego, jest obszarem o niezwykłych wartościach funkcjonalno-przestrzennych, które odzwierciedlają jej unikalny charakter oraz potencjał rozwojowy. Po przeprowadzonych analizach, wyodrębniono kluczowe aspekty, definiujące model struktury funkcjonalno-przestrzennej tej gminy.

Charakterystyczną cechą gminy Dziwnów jest jej wyjątkowe położenie między Morzem Bałtyckim a Zalewem Kamieńskim, co bezpośrednio wpływa na dominujące funkcje obszaru – turystykę i rekreację. Mierzeja, na której usytuowana jest gmina, tworzy naturalną barierę pomiędzy tymi akwenami, kreując tym samym specyficzny mikroklimat oraz warunki sprzyjające różnorodności biologicznej.

W strukturze przestrzennej gminy wyznaczone zostały strefy funkcjonalno-przestrzenne, które odpowiadają na potrzeby zarówno mieszkańców, jak i turystów odwiedzających ten obszar. Do najważniejszych stref należy zaliczyć:

- **Strefy ochronne i rekreacyjne wzdłuż wybrzeża morskiego i zalewu.** Obszary te, z racji swoich naturalnych walorów i atrakcyjności krajobrazowej, zostały przeznaczone głównie pod turystykę i wypoczynek. Obejmują one nadmorskie plaże, tereny zielone oraz tereny o szczególnych walorach przyrodniczych, w tym obszary Natura 2000.
- **Strefy zabudowy mieszkaniowej i usługowej.** Skoncentrowane głównie w miejscowościach takich jak Dziwnów, Międzywodzie, Dziwnówek i Łukęcin. W tych obszarach dominuje niska zabudowa, która harmonijnie wpisuje się w krajobraz nadmorski. Zabudowa ta umożliwi mieszkanie oraz prowadzenie działalności usługowej związanej z obsługą ruchu turystycznego.
- **Strefy ochrony przyrody.** Wyznaczone w celu ochrony unikalnych ekosystemów i krajobrazów, w tym terenów leśnych, wydm, mokradeł i szuwarów. Te obszary

pełnią kluczową rolę w zachowaniu bioróżnorodności oraz stanowią atrakcje dla turystów poszukujących kontaktu z naturą.

- **Obszar portu morskiego w Dziwnowie:** Pełni funkcje zarówno gospodarcze, jak i turystyczno-rekreacyjne, umożliwiając rozwój działalności rybackiej, handlowej oraz sportów wodnych.

Szczegółowy podział na strefy funkcjonalno-przestrzenne obejmuje także:

- **Strefy wód powierzchniowych:** Obejmuje akweny naturalne oraz sztuczne zbiorniki wodne na terenie gminy. Strefa ta pełni kluczową rolę w zachowaniu bioróżnorodności, krajobrazu wodnego oraz w rekreacji i turystyce. Wody te mogą być także wykorzystywane w gospodarce komunalnej i rybackiej. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: Jezioro Wrzosowskie/Zatoka Wrzosowska, Cieśnina Dziwna, Zalew Kamieński.
- **Strefę nadmorską** (plaża wraz z nadmorskim pasem technicznym): To pas wybrzeża Morza Bałtyckiego, który stanowi główny obszar rekreacyjny i turystyczny gminy. Strefa ta jest kluczowa dla atrakcyjności gminy, a jej ochrona i zagospodarowanie mają duże znaczenie dla rozwoju funkcji turystycznych. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: Plaża w Dziwnowie, Plaża w Międzywodziu, Plaża w Dziwnówku oraz Plaża w Łukęcinie.
- **Strefy gospodarki leśnej:** Obejmuje tereny leśne, które są zarządzane zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, zapewniając ochronę ekosystemów leśnych oraz zasobów drewna. Las pełni funkcje rekreacyjne, ochronne i produkcyjne. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: lasy w okolicy Łukęcina oraz pozostałe na tereny leśne Gminy Dziwnów.
- **Strefy zieleni naturalnej:** To obszary zieleni nieurządzonej, obejmujące naturalne ekosystemy, takie jak łąki, mokradła czy tereny zadrzewione. Stanowią one istotny element krajobrazu, pełnią funkcje ekologiczne, estetyczne i rekreacyjne. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: Martwa Dziwna, rezerwat Klif w Dziwnówku, rezerwat Klif w Łukęcinie, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe tj. Dziwnowskie Słonawy, Dziwnowskie Łęgi w Międzywodziu oraz Mikołajkowa Wydma w Międzywodziu.

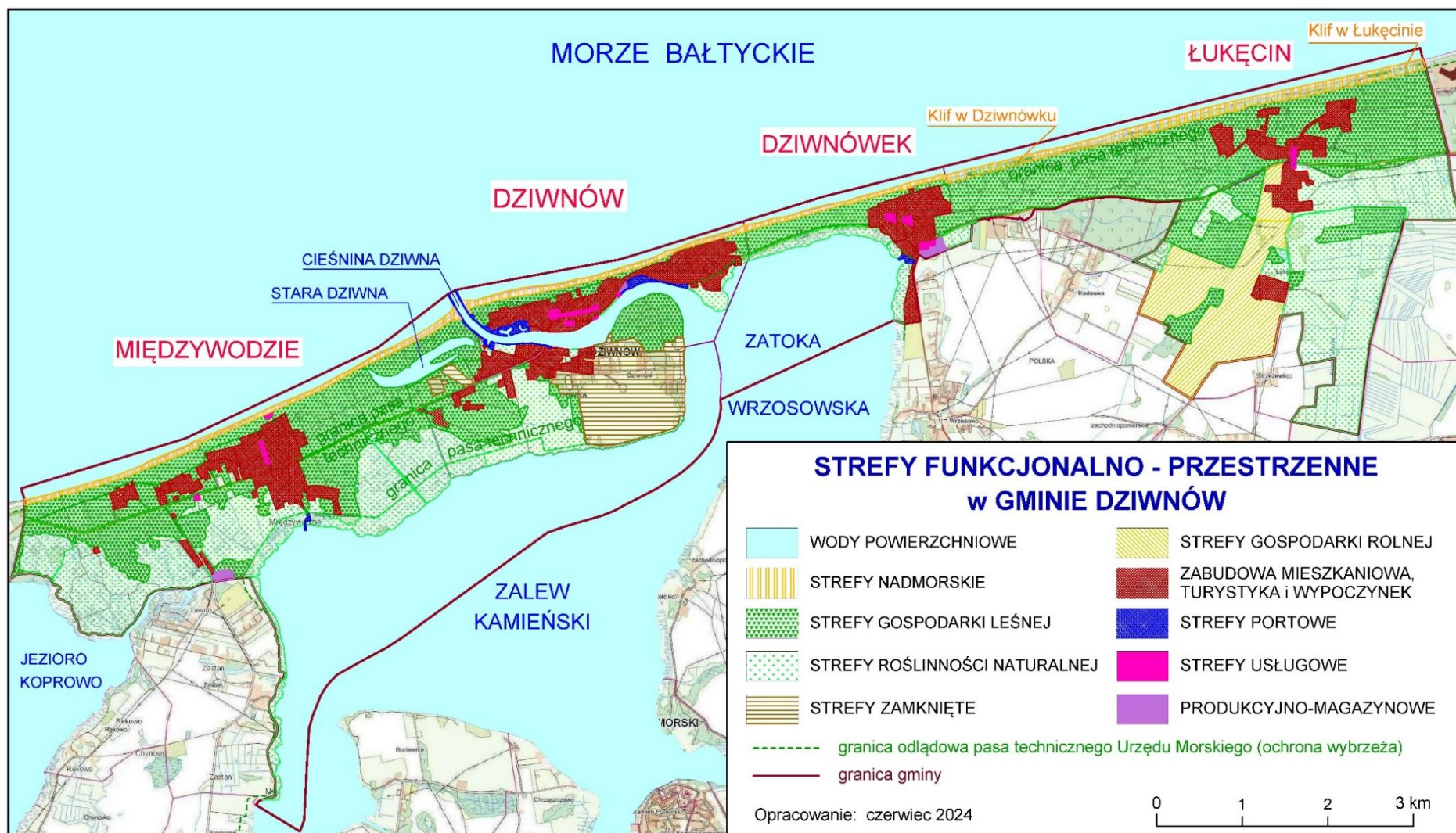
- **Strefy zamknięte:** To obszary o ograniczonym dostępie, zazwyczaj związane z ochroną przyrody, dziedzictwem kulturowym lub bezpieczeństwem. Mogą to być także tereny o specjalnym przeznaczeniu, na przykład obiekty wojskowe lub obszary chronione prawem. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: garnizon 8-go Kołobrzeskiego Batalionu Saperów i 8-go Dywizjonu Przeciwlotniczego, strzelnica wojskowa.
- **Strefy gospodarki rolnej:** Obejmuje tereny przeznaczone pod uprawy rolne, łąki, pastwiska oraz inne użytki zielone. Strefa ta jest ważna dla lokalnej gospodarki, produkcji żywności oraz zachowania otwartego krajobrazu. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: pola i łąki w okolicach Międzywodzia i Łukęcina.
- **Strefy z zabudową mieszkaniową z przewagą usług turystyczno-wypoczynkowych:** Są to obszary zabudowy jednorodzinnej lub wielorodzinnej, stanowiące miejsca zamieszkania dla lokalnej społeczności z dominującą funkcją obsługi ruchu turystycznego, gdzie znajdują się obiekty noclegowe, gastronomiczne, rozrywkowe oraz inne usługi wspierające turystykę i wypoczynek. Ważne jest tu zapewnienie odpowiedniej infrastruktury i usług komunalnych. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: pensjonaty, hotele, ośrodki wypoczynkowe w centrach poszczególnych miejscowości na terenie Gminy Dziwnów, Promenada nadmorska w Dziwnowie i Międzywodziu, ścieżka rowerowa Velo Baltica, korty tenisowe, boiska wielofunkcyjne w Dziwnowie.
- **Strefy portowe:** To tereny przeznaczone pod działalność związaną z obsługą ruchu wodnego, w tym porty, przystanie, mariny. Strefa ta pełni kluczową rolę w gospodarce morskiej oraz turystyce wodnej. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: Port rybacki w Dziwnowie, Marina/Port Jachtowy w Dziwnowie, Przystań sezonowa w Dziwnowie, Przystań skarpowa w Dziwnowie, Pirs w Międzywodziu.
- **Strefy usługowe:** Obejmują obszary, na których skoncentrowane są działalności usługowe różnego typu - od handlu, przez usługi dla mieszkańców, po specjalistyczne usługi biznesowe. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: centrum Dziwnowa z usługami handlowymi, punkty gastronomiczne w centrach poszczególnych miejscowości Gminy Dziwnów, salony spa.

- **Strefy gospodarcze:** To tereny przemysłowe i produkcyjne, na których znajdują się zakłady produkcyjne, magazyny, infrastruktura logistyczna. Są one ważne dla lokalnej gospodarki i zatrudnienia. Najbardziej charakterystyczne lokalizacje na terenie gminy to: małe zakłady produkcyjne i warsztaty w Dziwnowie i Dziwnówku.

Każda ze stref odgrywa specyficzną rolę w strukturze przestrzennej gminy Dziwnów, przyczyniając się do jej zróżnicowania i kompleksowego rozwoju.

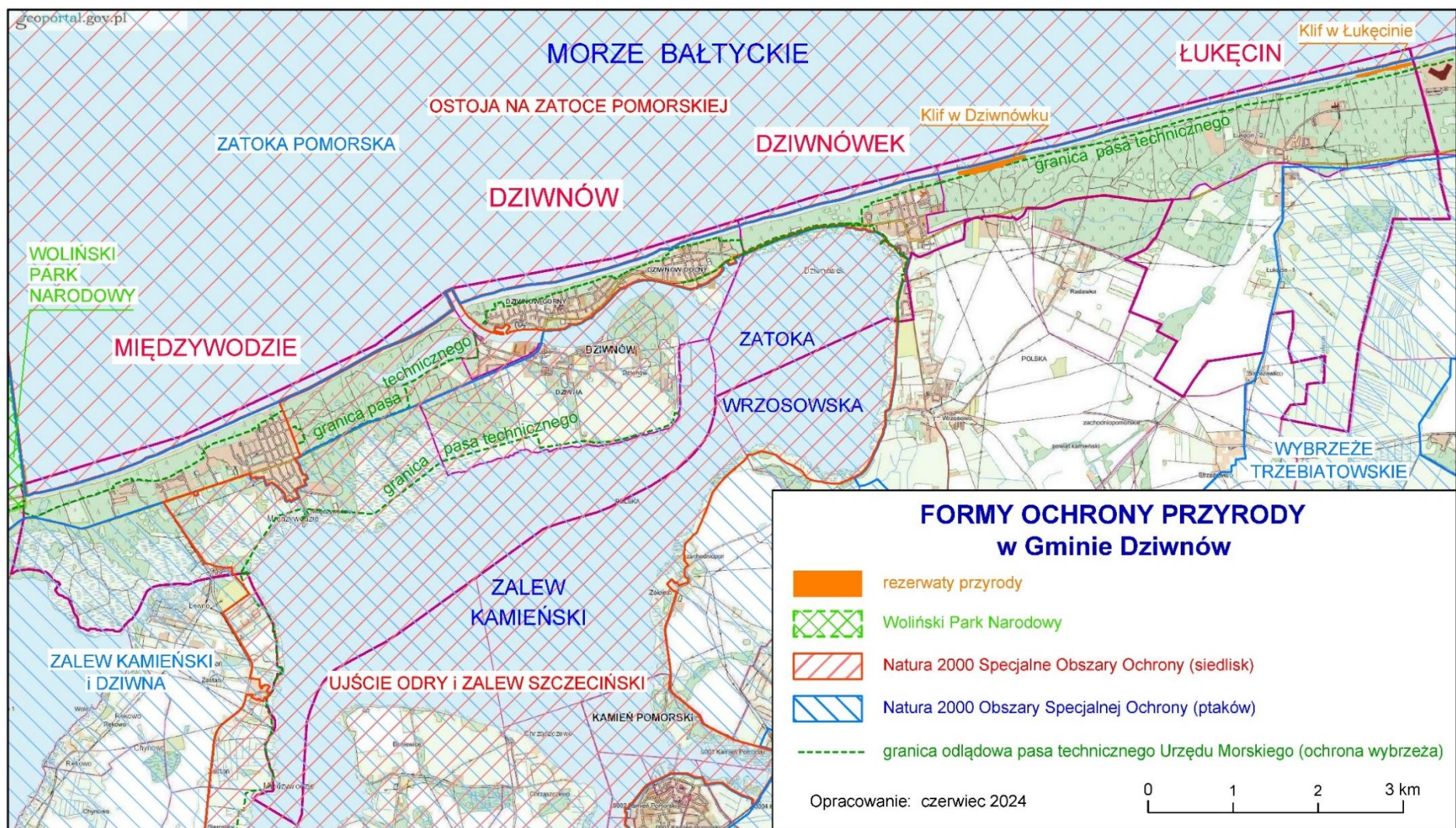
W procesie kształtowania modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Dziwnów duży nacisk położony został na zachowanie równowagi pomiędzy rozwojem turystycznym a ochroną cennego środowiska naturalnego. Umożliwia to zrównoważony rozwój gminy, który harmonijnie łączy potrzeby społeczności lokalnej, oczekiwania turystów oraz wymogi ochrony przyrody. Dzięki takim działaniom gmina Dziwnów stanowi przykład obszaru, na którym skutecznie realizowane są założenia zrównoważonego rozwoju, uwzględniające zarówno aspekty ekonomiczne, społeczne, jak i ekologiczne.

Rysunek 3. Obszary stref funkcjonalno-przestrzennych w gminie Dziwnów

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 4. Obszar form ochrony przyrody w gminie Dziwnów

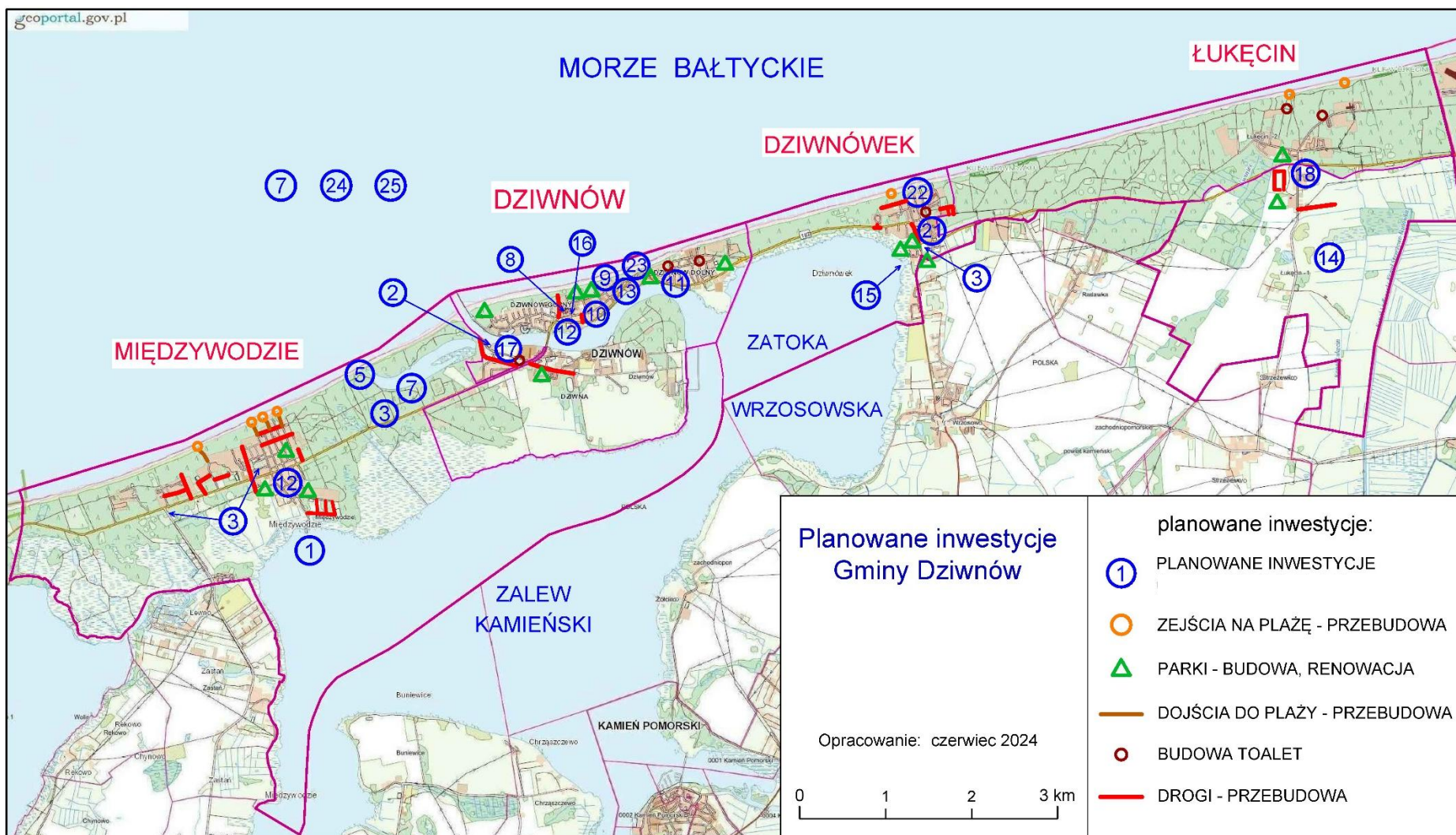
Źródło: opracowanie własne

Rysunek 5. Obszar stref morskich w gminie Dziwnów

Źródło: opracowanie własne

Rysunek 6. Obszary wymagające interwencji – planowane inwestycje na terenie gminy Dziwnów

Źródło: opracowanie własne

Dla obszarów, które wymagają interwencji, ale jednocześnie posiadają największy potencjał zaplanowano realizację następujących inwestycji:

1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury nadmorskiej w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkty nr 1, 2, 5, 18, 21, 23 oraz i
2. Budowa i modernizacja parkingów park&ride oraz tras pieszo-rowerowych dla zrównoważonego transportu w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkty nr 3, 24.
3. Modernizacja dróg gminnych w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6:
4. Rewitalizacja parków i terenów zielonych w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku nr 6: punkty nr 22 oraz
5. Ochrona punktów cennych przyrodniczo i ich adaptacja na potrzeby turystyki zrównoważonej w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkt nr 7.
6. Ekologiczna Odnowa Terenów Przybrzeżnych w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkt nr 15.
7. Kompleksowa termomodernizacja i remont budynków użyteczności publicznej w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkty nr 8, 9, 10.
8. Budowa nowego budynku Urzędu Miejskiego, jako centrum administracyjne gminy.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkt nr 11.
9. Modernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Międzywodziu oraz Dziwnowie.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkt nr 12.
10. Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkty nr 13 i 14.
11. Nowoczesne rozwiązania sanitarne dla przestrzeni publicznych w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6:
12. Rozwój infrastruktury publicznej, w tym sportowej i rekreacyjnej w Gminie Dziwnów.
 - Oznaczenie na rysunku 6: punkty nr 16 i 17.

13. Kompleksowy program ujednoczenia i standaryzacji małej architektury miejskiej w Gminie Dziwnów.

- Oznaczenie na rysunku 6: punkt nr 25.

Plan poprawy obszarów wymagających interwencji w gminie Dziwnów	
Tytuł inwestycji	Modernizacja i rozbudowa infrastruktury nadmorskiej w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Rozbudowa Pirsu w Międzywodziu o dodatkowe pomosty pływające (stałe, betonowe, na palach betonowych) wraz z budową na najbardziej wysuniętym na południe obiektem kubaturowym (restauracją lub kawiarnią). Dodatkowo należy od starostwa uzyskać prawo dysponowania nieruchomością przyległą (najlepiej w formie własności) na cele związane z obsługą rozbudowanej przystani. Teren powinien być włączony do granic portu.2. Przebudowa Mariny Polmax w Dziwnowie, jako ekskluzywne nabrzeża z budynkami usługowymi np. hotelowymi na wynajem.3. Rozbudowa nabrzeża portowego w Dziwnowie przy moście zwodzonym.4. Przebudowa istniejących oraz budowa nowych zejść na plażę – część zejść na plażę w gminie Dziwnów wymaga pilnych generalnych remontów lub przebudów, są to min. zejścia w Międzywodziu (przy ul. Plażowej, Westerplatte, Wojska Polskiego, Zwycięstwa, w Łukęcinie (przy ul. Bajkowej i przy zjeździe technicznym) oraz w Dziwnówku (przy ul. Plażowej). Dojścia do plaży w Międzywodziu należy wykonać w technologii przepuszczalnego kamienia na żywicy. Dodatkowo ze względu na intensywnie rozwijającą się okolicę dzielnicy Osiedla Dziwna i niedostateczną ilość istniejących zejść, należy wybudować zejście na plażę w okolicy w okolicy strzelnicy wojskowej w Dziwnowie.

	5. Budowa nowego deptaku w Dziwnówku na odcinku od ul. Kamieńskiej do ul. 1 Maja oraz wraz z montażem energooszczędnego oświetlenia i elementami małej architektury oraz możliwością usytuowania małych punktów sprzedaży. 6. Budowa deptaku przy ulicy Wojska Polskiego w Międzywodziu wraz z infrastrukturą towarzyszącą, energooszczędnym oświetleniem i elementami małej architektury. 7. Wymiana barierek drewnianych na metalowe na promenadzie w Dziwnowie, które wymagają wymiany z uwagi na upływ czasu i są podatne na akty wandalizmu.
Lokalizacja	Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin, Międzywodzie.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Budowa i modernizacja parkingów park&ride oraz tras pieszo-rowerowych dla zrównoważonego transportu w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Budowa parkingów peryferyjnych na terenie gminy Dziwnów. W ramach zapewnienia miejsc parkingowych planuje się przeznaczyć w tereny pod parkingi w Dziwnówku (ok. ul. Kołobrzeskiej i ul. Kamieńskiej) szacowana pojemność ok 60 mc, dla Dziwnówka alternatywą lub uzupełnieniem byłaby droga równoległa do ul. 1 Maja z miejscami parkingowymi. W Międzywodziu na budowę miejsc parkingowych wyznaczono teren przy ul. Wolińskiej przy przepompowni głównej w kierunku Wolina ok 100 mc, w Międzywodziu proponuje się wykonanie parkingu przy ul. Parkowej i Krótkiej, dodatkowo można zaplanować budowę parkingu pomiędzy Dziwnowem a Międzywodziem przy wjeździe na punkt widokowy ok 60 mc.

	2. Modernizacja systemu ścieżek pieszo-rowerowych polegająca na wprowadzeniu oznakowania i usystematyzowania ścieżek istniejących w lasach wraz z publikacją informacji na stronie internetowej. Poprzez system tabliczek planuje się oznaczyć interesujące miejsca z kierunkami docelowymi.
Lokalizacja	Dziwnówek, Międzywodzie, cały obszar gminy Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Modernizacja dróg gminnych w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Modernizacja sieci dróg lokalnych i infrastruktury drogowej zlokalizowanych przy: – ul. Wczasowa Międzywodzie, – ul. Spokojna w Międzywodziu, – ul. Nad Zalewem w Międzywodziu, – ul. Morska w Międzywodziu, – ul. Przy Lesie w Międzywodziu, – ul. Jasna w Międzywodziu, – ul. Turystyczna (pomiędzy Wczasowa a Turystyczna) w Międzywodziu, – ul. Rybacka (część) w Międzywodziu, – ul. Szkolna (część) w Międzywodziu, – ul. Słoneczna przy złączeniu z ul. Zatoczną w Międzywodziu, – ul. Łąkowa przy złączeniu z ul. Szkolną w Międzywodziu, – ul. Komandorska (część) w Dziwnowie, – ul. Marynarki Wojennej (część) w Dziwnowie, – ul. Marii Konopnickiej w Dziwnowie, – ul. Elizy Orzeszkowej (do promenady) w Dziwnowie, – ul. Plażowa w Dziwnówku,

	– ul. Kamieńska (część przy Jantarze) w Dziwnówku, – ul. Wiking w Dziwnówku, – ul. Leśne Tarasy w Dziwnówku, – ul. Wolności w Dziwnówku, – ul. Słoneczna w Dziwnówku, – ul. Osiedle Brzozowe w Łukęcinie, – ul. Polna w Łukęcinie.
Lokalizacja	Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin, Międzywodzie.
Zgodność z celem strategicznym	2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Rewitalizacja parków i terenów zielonych w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Renowacja istniejących oraz budowa nowych parków poprzez: – usunięcie dużej ilości drzew zaatakowanych przez bluszcz oraz wykonanie nasadzeń zastępczych drzew i krzewów w parku przy ul. E. Orzeszkowej w Dziwnowie; – dodatkowe nasadzenia z uwagi na wywroty drzew oraz nawiezenie ziemi w parku przy ul. Sienkiewicza w Dziwnowie. Planuje się również doświetlenie przejścia z ul. A. Mickiewicza przy wejściu do parku; – uzupełnienie gruntu i dodatkowe nasadzenia w parku Zdrojowym w Dziwnowie; – przyjęcie założeń parkowych dla ternu leśnego przy ul. Przymorze w Dziwnowie; – założenie parku przy ul. Marynarki Wojennej (przy Domu Kultury) w Dziwnowie; – usunięcie wyeksploatowanych i zniszczonych elementów małej architektury, doświetlenie alejek, oraz pielęgnacja drzewostanu parku przy kościele w Międzywodziu; – połączenie parku przy ul. Wojska Polskiego przez ul. Westerplatte z parkiem z przepompownią, wykonanie

	nowych nasadzeń drzew i krzewów oraz montaż nowych elementów w parku np. w postaci fontanny lub rzeźby; – założenie parku na południu Międzywodzia u zbiegu ulic Klonowa Sportowa; – założenie parku przy ul. Łąkowej w Międzywodziu, jako rezerwa terenu dla mieszkań komunalnych; – założenie parku przy rondzie w Dziwnówku z wykorzystaniem cieku wodnego; – utworzenie terenu rekreacyjnego z nasadzeniami izolacyjnymi od Zatoki teren od świetlicy za kościołem w Dziwnówku; – rewitalizacja parku kieszonkowego przy ul. Bursztynowej w Łukęcinie; – rewitalizacja parku przy ul. Os. Brzozowe w Łukęcinie; 2. Nowe nasadzenia zieleni ozdobnej w centrum Łukęcina w celu przyozdobienia i zwiększenia atrakcyjności istniejących terenów zielonych. 3. Uporządkowanie terenów przy ul. Kamieńskiej w Dziwnówku w celu udostępnienia terenu lasu ochronnego, jako otwartą, publiczną przestrzeń parkową z nowym ciągiem pieszym od ul. Kamieńskiej do ul. 1 Maja. 4. Budowa stałego reprezentacyjnego zadaszania nad sceną w parku w Międzywodziu wraz z montażem energooszczędnego oświetlenia i małą architekturą.
Lokalizacja	Dziwnów, Dziwnówek, Międzywodzie, Łukęcin.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.
Tytuł inwestycji	Ochrona punktów cennych przyrodniczo i ich adaptacja na potrzeby turystyki zrównoważonej w Gminie Dziwnów.

Zakres inwestycji	1. Wytypowanie punktów cennych przyrodniczo i ich adaptacja na potrzeby turystyki zrównoważonej (np. budki ornitologiczne) w celu obserwacji zwierząt w środowisku naturalnym. Należy podzielić punkty na miejsca obserwacji ptaków (zaciszne i dla wybranych grup odwiedzających) oraz miejsca widokowe dla turystów tj. jezioro Martwa Dziwna, czy „piąta miejscowość” - dawna wieś Wapno, przed 1945 położona w lesie pomiędzy Dziwnówkiem a Łukęcinem.
Lokalizacja	cały obszar gminy Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.
Tytuł inwestycji	Ekologiczna Odnowa Terenów Przybrzeżnych w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Wykonać prace porządkujące polegające na wyczyszczeniu z gruzu dna wyjścia na zatokę w Dziwnówku oraz teren przy zatoczce. Ruchy wody zatoki odsłaniają niebezpieczne gruzy, który należy zebrać wywieźć, a w ich miejsce nawieźć piasku plażowego zebranego ze sprzątnia promenad.
Lokalizacja	Dziwnówek, z uwzględnieniem całego obszaru gminy Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.
Tytuł inwestycji	Kompleksowa termomodernizacja i remont budynków użyteczności publicznej w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych Szkoły Podstawowej w Dziwnowie im. 5-go Kołobrzeskiego Pułku Piechoty poprzez wykonanie prac związanych z zarządzaniem ciepłem, wymianą instalacji c.o. oraz z uszczelnieniem budynku. 2. Wykonanie termomodernizacji Publicznego Przedszkola "Promyk Słońca" w Dziwnowie poprzez prace związane

	z zarządzaniem ciepłem, wymianą instalacji c.o. oraz z uszczelnieniem budynku. 3. Wykonanie termomodernizacji budynku socjalnego w Dziwnowie ze względu na brak izolacji cieplnej.
Lokalizacja	Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Budowa nowego budynku Urzędu Miejskiego, jako centrum administracyjne gminy.
Zakres inwestycji	Budowa nowego budynku Urzędu Miejskiego w Dziwnowie, jako centrum administracyjne gminy.
Lokalizacja	Dziwnów.
Numer zgodnie z rysunkiem 6.	11.
Zgodność z celem strategicznym	2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Modernizacja budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Międzywodziu oraz Dziwnowie.
Zakres inwestycji	1. Remont budynków Ochotniczych Straży Pożarnych w Międzywodziu i Dziwnowie. Dla OSP Międzywodzia konieczna jest termomodernizacja budynku z wymianą poszycia dachu, remontem instalacji elektrycznej oraz remontem łazienki. Dla OSP Dziwnów konieczny jest remont posadzki garażu, zabezpieczenie elewacji i jej odmalowanie oraz remont łazienki.
Lokalizacja	Dziwnów, Międzywodzie.
Zgodność z celem strategicznym	2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.

Tytuł inwestycji	Budowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Separacja kanalizacji ogólnospławnej i budowa kanalizacji deszczowej ze zbiornikami na ul. A. Mickiewicza i Kościelnej w Dziwnowie przez wykonanie instalacji rozsączających wody zebrane z ulic i chodników bądź włączenie do kanalizacji deszczowej poprzez budowę nowych przyłączy kanalizacji deszczowej. 2. Retencja wody na części południowej m. Łukęcin, w pobliżu głównego rowu melioracyjnego, poprzez wykonanie zbiornika służącego do rozsączania wody wzbogacając zasobność zbiornika podziemnego w pobliżu studni głębinowej. 3. Działania w ramach niwelowania uciążliwości zapachowych przepompowni ścieków na terenie Gminy Dziwnów
Lokalizacja	Dziwnów, Łukęcin.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Nowoczesne rozwiązania sanitarne dla przestrzeni publicznych w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Budowa i modernizacja toalet samoobsługowych przy – ul. Spadochroniarzy Polskich w Dziwnowie, – ul. Słonecznej w Dziwnowie, – ul. Szosowej w Dziwnowie, – ul. 1 Maja w Dziwnówku, – ul. Spacerowej w Łukęcinie, – ul. Bajkowej w Łukęcinie. – ul. Parkowa w Międzywodziu. – ul. Sportowa w Międzywodziu.
Lokalizacja	Dziwnów, Dziwnówek, Łukęcin.

Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Rozwój infrastruktury publicznej, w tym sportowej i rekreacyjnej w Gminie Dziwnów.
Zakres inwestycji	1. Przebudowa ul. W. Reymonta polegająca na wykonaniu w miejscu parkingu, instalacji wraz z elementami małej architektury i wymianą bądź poprawą nawierzchni. Ulica Władysława Reymonta tzw. Aleja Gwiazd, jako atrakcja turystyczna wymaga remontu nawierzchni oraz zagospodarowania parkingu poprzez jego likwidację i wykonanie instalacji wraz z miejscem do wypoczynku. Konieczne będzie wykonanie modernizacji oświetlenia ulicznego. 2. Zawarcie porozumienie z jednostką wojskową polegającą na możliwości wykonania prac budowlanych dotyczącą terenów: – Boiska i inwestycji w boisko, w celach inwestowania w infrastrukturę sportową, – Trenu przy blokach 11 i 12, w celu wybudowania parkingów dla jednostki i mieszkańców, – Terenu przy marinie Polmax, jako powiększenie zaplecza terenu przyszłej mariny.
Lokalizacja	Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
Tytuł inwestycji	Kompleksowy program ujednolicenia i standaryzacji małej architektury miejskiej w Gminie Dziwnów.

Zakres inwestycji	1. Ujednolicenie wyglądu oraz systemu oznakowania elementów małej architektury, kierunkowskazy, tablice informacyjnych, słupów ogłoszeniowych itp.
Lokalizacja	cały obszar gminy Dziwnów.
Zgodność z celem strategicznym	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy. 2. Poprawa jakości życia mieszkańców. 4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój. 5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.

Planowane inwestycje mające na celu poprawę obszarów wymagających interwencji na terenie Gminy Dziwnów zostały przedstawione bez szczegółowych parametrów technicznych, a ich lokalizacje określono jedynie orientacyjnie, bez podania konkretnych numerów działek ani szczegółowego przebiegu w przypadku inwestycji liniowych. Precyzyjne ramy dla planowanych działań zostaną określone przed ich faktyczną realizacją. Na etapie opracowywania Strategii Rozwoju Gminy nie jest również możliwe określenie pełnego zakresu oddziaływania poszczególnych projektów na środowisko naturalne, w tym na ekosystemy wodne. Niemniej jednak każde planowane przedsięwzięcie, które może znacząco wpływać na środowisko, zostanie poddane indywidualnej procedurze oceny oddziaływania na środowisko na dalszych etapach planowania, aby uwzględnić jego wpływ na środowisko, w tym na obszary chronione.

PODROZDZIAŁ 4.2 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

W kontekście Strategii Rozwoju oraz kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej dla Gminy Dziwnów, niezbędne jest precyzyjne dostosowanie i adaptacja charakterystycznych cech przestrzennych tego regionu, aby efektywnie osiągać cele rozwojowe określone w Strategii Rozwoju na lata 2023-2032. Proces ten wymaga nie tylko dokładnej identyfikacji i wykorzystania potencjału poszczególnych obszarów, ale także zapewnienia, że planowane działania rozwojowe są odpowiednio rozmieszczone oraz zsynchronizowane w czasie, co ma na celu wygenerowanie korzyści synergicznych przy równoczesnym zachowaniu i ochronie wartości środowiskowych niezbędnych dla zrównoważonego rozwoju.

To założenie ma swoje odzwierciedlenie w dokumencie pn. "Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030", opublikowanym w Monitorze Polskim z dnia 27 kwietnia 2012 r. (poz. 252), który podkreśla, że planowanie przestrzenne jest fundamentem zrównoważonego kształtowania krajobrazu kraju.

Zasady te muszą znaleźć odzwierciedlenie na poziomie lokalnym Gminy Dziwnów, co wiąże się z określeniem celów adaptowanych do unikalnych cech i możliwości tego obszaru.

Przekładając główne założenia krajowej polityki przestrzennej na kontekst lokalny Gminy Dziwnów, można wyróżnić szereg celów adaptowanych do specyfiki i możliwości tego obszaru, w tym:

- a) Zwiększenie atrakcyjności Gminy Dziwnów, jako miejsca inwestycji i życia, co przełoży się na wzrost konkurencyjności na szczeblu regionalnym.

Kluczowe jest tu stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości, infrastruktury wspierającej innowacje oraz inicjatywy lokalne.

- b) Wzmocnienie spójności terytorialnej, obejmujące zarówno rozwój obszarów miejskich, jak i wiejskich, przy pełnym wykorzystaniu potencjału całego obszaru gminy.

Działania te powinny koncentrować się na eliminacji barier rozwojowych i zwiększeniu dostępności komunikacyjnej między różnymi częściami gminy.

- c) Rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, który ma kluczowe znaczenie dla poprawy dostępności gminy oraz tworzenia sprzyjających warunków dla rozwoju gospodarczego i turystyki.

Planowanie przestrzenne powinno uwzględniać rozwój nowoczesnych rozwiązań infrastrukturalnych, zarówno w zakresie transportu, jak i technologii informacyjnych, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, co przyczyni się do poprawy ogólnej dostępności i połączeń komunikacyjnych.

- d) Promocja i ochrona środowiska naturalnego oraz krajobrazu, co jest nieodzowne dla zachowania wartości ekologicznych i estetycznych regionu.

Działania te powinny obejmować zarówno ochronę istniejących zasobów przyrodniczych, jak i promowanie działań proekologicznych, takich jak zwiększenie powierzchni zieleni miejskiej czy ochrona bioróżnorodności.

- e) Uwzględnienie zagrożeń naturalnych i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego w procesie planowania przestrzennego.

Jest to szczególnie istotne w kontekście zmian klimatycznych i konieczności adaptacji do nowych warunków środowiskowych.

- f) Odbudowa i utrzymanie ładu przestrzennego rozumianego, jako harmonijne i funkcjonalne ukształtowanie przestrzeni, zgodnie z obowiązującymi przepisami, w tym z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Adaptacja unikalnych cech przestrzennych regionu staje się kluczowym elementem planowania przestrzennego, zakładając identyfikację i efektywne wykorzystanie dostępnych zasobów oraz potencjału, przy jednoczesnym zapewnieniu, że wszelkie inicjatywy rozwojowe są zintegrowane z zachowaniem wartości środowiskowych kluczowych dla zrównoważonego rozwoju. Na terenie Gminy Dziwnów wyznaczone zostały różnorodne strefy funkcjonalno-przestrzenne, które odpowiadają na te potrzeby i wyzwania. Są to między innymi:

- 1) **Strefy osiedleńcze**, takie jak UT (Usługi Turystyczne), MN (Mieszkalnictwo Niskie), MU (Mieszkalno-Usługowe) oraz MW (Mieszkalnictwo Wielorodzinne), które zapewniają zróżnicowane warunki dla mieszkańców, oferując dostęp do usług, rekreacji i przestrzeni mieszkalnej dostosowanej do różnych potrzeb.
- 2) **Strefy usługowe** obejmujące U (Usługi), UO (Usługi Oświaty), UK (Usługi Kultury religijnej) oraz US (Usługi Sportu i Rekreacji), które są kluczowe dla zapewnienia kompleksowej oferty edukacyjnej, kulturalnej, duchowej oraz sportowej i rekreacyjnej dla wszystkich mieszkańców i odwiedzających.
- 3) **Strefy gospodarcze** (OG), które koncentrują się na stymulowaniu działalności gospodarczej, przemysłowej i usługowej, tworząc fundament dla lokalnej ekonomii i rynku pracy.
- 4) **Strefy zieleni i rekreacji** (ZD), które odgrywają kluczową rolę w zachowaniu równowagi ekologicznej oraz zapewniają przestrzeń dla rekreacji, aktywności na świeżym powietrzu i wypoczynku mieszkańców, stanowiąc nieodłączny element zrównoważonego rozwoju gminy.
- 5) **Struktury wielkoobszarowe**, takie jak wody powierzchniowe, strefa portowa, plaża nadmorska, strefy gospodarki leśnej oraz obszary chronione są niezwykle ważne dla

całego ekosystemu gminy. Służą one nie tylko rekreacji i turystyce, ale również ochronie przyrody i bioróżnorodności, co jest istotne dla zachowania unikalnego charakteru i wartości ekologicznych Gminy Dziwnów.

Podążając za kierunkami określonymi w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Dziwnów, planowanie przestrzenne na terenie gminy kładzie nacisk na harmonijne współistnienie działań rozwojowych z naturalnym i kulturowym dziedzictwem regionu. To podejście ma na celu nie tylko zwiększenie atrakcyjności gminy, jako miejsca życia i inwestycji, co bezpośrednio wpływa na wzrost konkurencyjności regionu, ale także wzmocnienie spójności terytorialnej. W tym kontekście, kluczowe staje się wspieranie zrównoważonego rozwoju zarówno w obszarach miejskich, jak i wiejskich, maksymalizując przy tym potencjał całego obszaru gminy.

Przyjęte w studium kierunki i rozwiązania są odzwierciedleniem i zarazem wypadkową obecnego stanu zainwestowania i zagospodarowania przestrzeni, a także wszelkich innych uwarunkowań, które zostały zebrane, przeanalizowane, zbadane i usystematyzowane w konfrontacji z realnymi możliwościami oraz potencjałem gminy. Wdrażanie tych kierunków i rozwiązań, w połączeniu z zarządzaniem wyznaczonymi strefami funkcjonalno-przestrzennymi, stanowi klucz do osiągnięcia celów rozwojowych Gminy Dziwnów, określonych w Strategii Rozwoju na lata 2023-2032, zapewniając zrównoważony rozwój, który będzie korzystny zarówno dla mieszkańców, jak i dla środowiska naturalnego.

ROZDZIAŁ 5. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI

PODROZDZIAŁ 5.1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030 określa obszary strategicznej interwencji (dalej: OSI), jako obszary będące przedmiotem koncentracji działań ukierunkowanych terytorialnie, w tym obszary problemowe, na terenie których identyfikowane są szczególne potencjały lub zjawiska niekorzystne dla rozwoju społeczno-gospodarczego tego obszaru i jego ludności.

Strategia ustanawia nowy ład programowania i prowadzenia polityki rozwoju przesądzając m.in. o „terytorialnej i funkcjonalnej koncentracji wsparcia”, w celu stworzenia warunków dla zrównoważonego rozwoju obszarów funkcjonalnych i wsparcie ich wewnętrznej dynamiki.

Programowanie i wdrażanie ukierunkowanego wsparcia OSI realizowane jest w ramach całego Zachodniopomorskiego Modelu Programowania Rozwoju – trójszczeblowego systemu regionalnych dokumentów strategicznych oraz zasad ich wdrażania. Na pierwszy szczebel programowania strategicznego składają się Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego. Drugi szczebel tworzą sektorowe Polityki Rozwoju oraz Programy Strategiczne, a trzeci szczebel programowania strategicznego stanowią Sektorowe Dokumenty Programowe.

W planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego wyznaczone cele oraz kierunki zostały podzielone na następujące sekcje

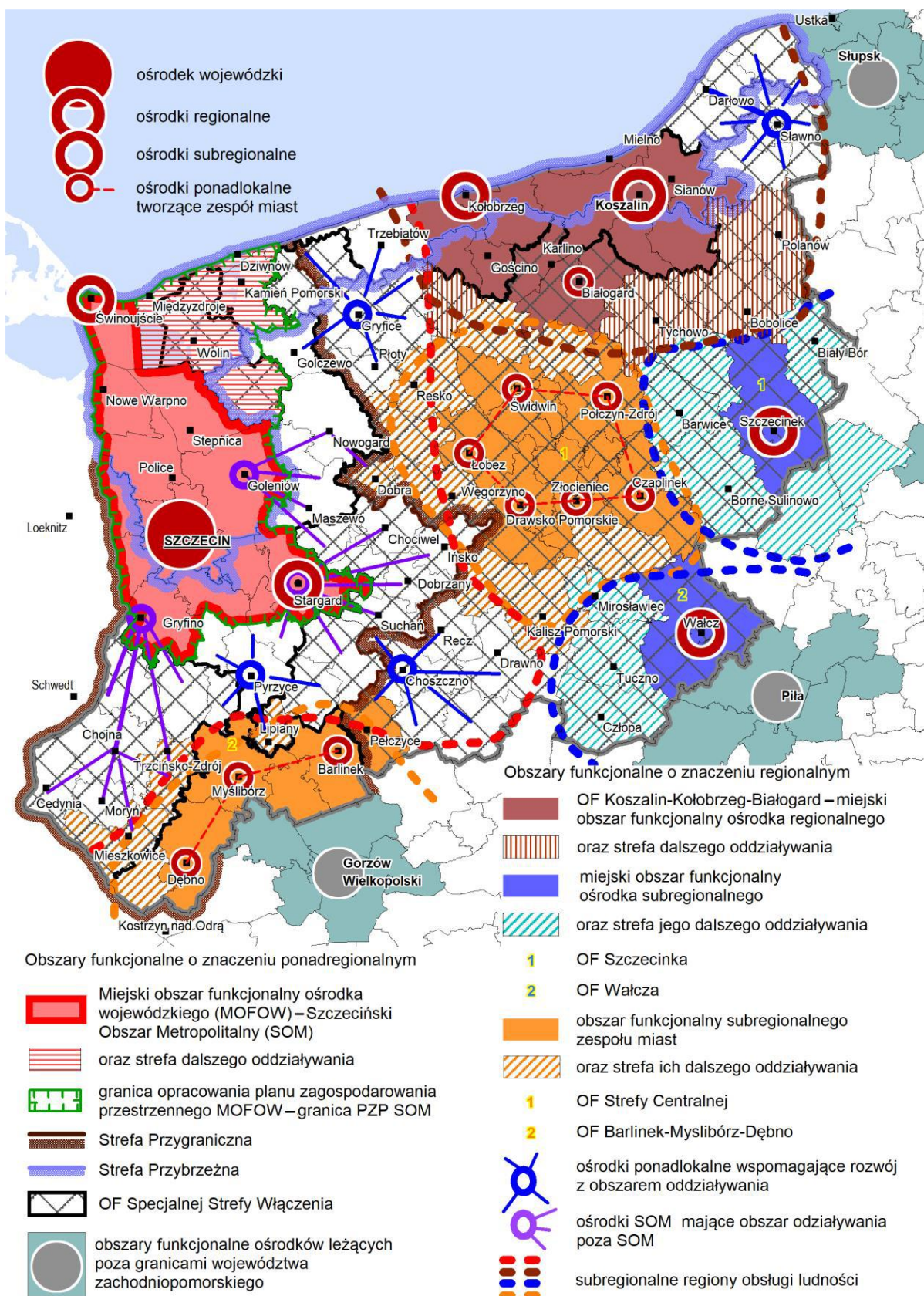
- Cele I-X, które są powiązane z całym obszarem województwa zachodniopomorskiego;
- Cele XI-XIV odnoszące się do obszarów funkcjonalnych oraz
- Cele XV-XXI dotyczące Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego, jako Planu zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego.

Identyfikacja i delimitacja obszarów strategicznej interwencji na terenie województwa zachodniopomorskiego odbywa się na bazie obszarów funkcjonalnych wskazanych w Planie

Zagospodarowania Województwa Zachodniopomorskiego. Polityka terytorialna w stosunku do obszarów strategicznej interwencji województwa zachodniopomorskiego adresowana jest do następujących podstawowych poziomów obszarów funkcjonalnych:

1. Obszary funkcjonalne o znaczeniu ponadregionalnym, do których zaliczono
 - a. Szczeciński Obszar Metropolitalny, jako miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego, w skład którego wchodzi gmina Stowarzyszenia Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego wraz ze strefą dalszego oddziaływania,
 - b. Obszar Funkcjonalny Strefy Przybrzeżnej, jako obszar szczególnego zjawiska w skali makroregionalnej,
 - c. Obszar Funkcjonalny Strefy Przygranicznej, jako obszar wymagający restrukturyzacji i rozwoju nowych funkcji przy wsparciu instrumentów właściwych polityce regionalnej,
 - d. Obszar Funkcjonalny Specjalnej Strefy Włączenia, jako obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych, kumulacji negatywnych zjawisk o charakterze społeczno-gospodarczym oraz konfliktów przestrzennych związanych ze sposobem wykorzystania ich potencjału przyrodniczego i kulturowego.
2. Obszary funkcjonalne o znaczeniu regionalnym, do których przypisano:
 - a. Koszalińsko-Kołobrzesko-Białogardzki Obszar Funkcjonalny (KKB OF), jako miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego wraz ze strefą dalszego oddziaływania,
 - b. Obszar Funkcjonalny Szczecinka i Wałcza, jako miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych wraz ze strefą dalszego oddziaływania,
 - c. Obszar Funkcjonalny subregionalnego zespołu miast Strefy Centralnej wraz ze strefą dalszego oddziaływania,
 - d. Obszar Funkcjonalny subregionalnego zespołu miast: Barlinek-Myślibórz-Dębno wraz ze strefą dalszego oddziaływania.
 - e. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim.

Rysunek 7. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim

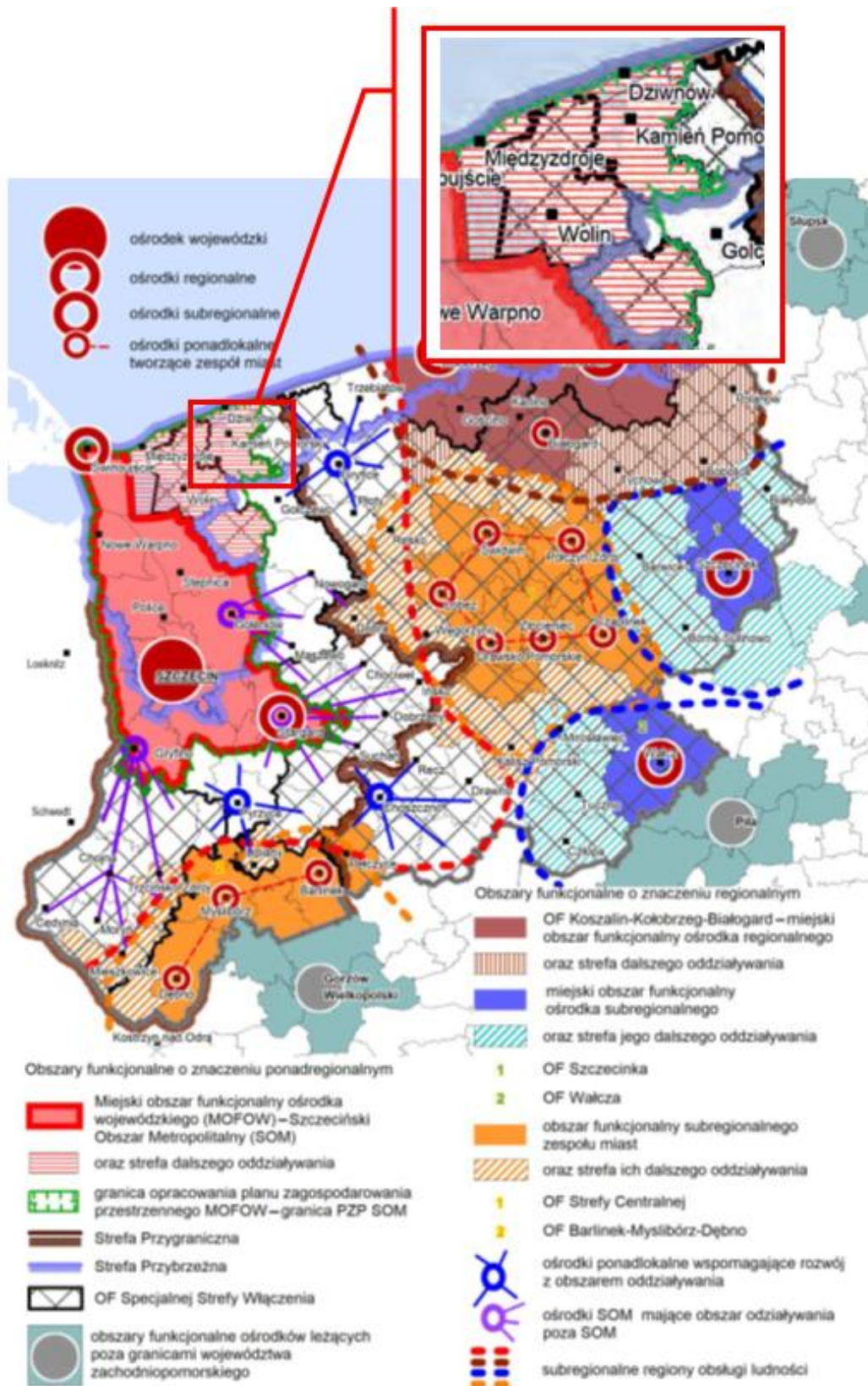

Źródło: <http://bip.rbip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/srwz2030sizeo.pdf>

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego ukierunkowana jest na zintegrowane wsparcie różnych terytoriów. Dokument ten zakłada odchodzenie od myślenia o rozwoju zamkniętym w granicach administracyjnych poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego i przechodzenie do rozumienia rozwoju terytorialnego, jako pobudzenia potencjału obszaru delimitowanego jego cechami funkcjonalnymi. Województwo zachodniopomorskie przejawia rozmaite i przenikające się związki funkcjonalne związane z uwarunkowaniami społecznymi, gospodarczymi i przestrzennymi, których rozpoznanie umożliwia wyznaczenie wspólnej wizji działań oraz wypracowanie spójnej ingerencji. W dodatku wyjście poza granice administracyjne powiązane jest ze zharmonizowaniem posunięć różnorodnych podmiotów oraz ich scalenia w pakiet o zakresie odpowiadającym potrzebom rozwojowym danego obszaru.

Do tych obszarów, zaliczana jest również Gmina Dziwnów, która przynależy do strefy dalszego oddziaływania obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym.

Rysunek 8. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym do którego przynależy gmina Dziwnów

Źródło: opracowanie własne na podstawie <http://bip.rbip.wzp.pl/sites/bip.wzp.pl/files/articles/srwz2030sizeo.pdf>

W ramach poszczególnych celów oraz kierunków rozwoju odnoszących się w szczególności do obszarów funkcjonalnych województwa zachodniopomorskiego, wyznaczonych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa zachodniopomorskiego, dla Gminy Dziwnów przewidziano podjęcie następujących działań:

CEL	V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
KIERUNEK	2. Obszarowa ochrona obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
USTALENIA	1. Ochrona walorów wskazanych obszarów kulturowo-krajobrazowych, w tym zachowanie ich charakterystycznych cech kulturowych i krajobrazowych w drodze łącznego stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków, krajobrazu i środowiska przyrodniczego oraz poprzez: ➤ Ochronę historycznego układu siatki ulic, przestrzeni publicznych, linii zabudowy, gabarytów i formy obiektów budowlanych; ➤ Odpowiednie utrzymanie, zagospodarowanie, oznakowanie i wyeksponowanie obiektów historycznych; ➤ Ochrona otoczenia zabytków w celu właściwego wyeksponowania obiektu; ➤ Uszanowanie lokalnych tradycji budowlanych, w zakresie używanych materiałów, techniki i tradycji budowlanych, podczas remontów; renowacji, adaptacji, rozbudowy itp.; ➤ Kształtowanie nowej zabudowy w nawiązaniu do lokalnej tradycji budowlanej; ➤ Poprzedzanie lokalizacji obiektów wielkokubaturowych i dominant wysokościowych analizami wpływu tych inwestycji na krajobraz, w celu minimalizacji negatywnego oddziaływania;

- Ujednolicenie i dostosowanie elementów małej architektury, płotów, ogrodzeń, nawierzchni ciągów pieszych do lokalnej tradycji budowlanej;
- Porządkowanie, utrzymywanie i uzupełniania zespołów zieleni; ochrona obsadzeń alejowych wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz uzupełnianie ich brakujących fragmentów;
- Zastosowanie zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych – zwłaszcza głównych wjazdów do miejscowości, w przypadku lokalizacji obiektów związanych z funkcją produkcyjną, magazynową itp.
- Ochronę sylwet miejscowości;
- Odpowiednie ogrodzenie, uporządkowanie i oznakowanie cmentarzy;
- W obrębie obszarów występowania reliktywów osadnictwa pradziejowego zachowanie u układu topograficznego, ograniczenie niekontrolowanego rozprzestrzeniania się dzikiej zieleni, odpowiednie oznakowanie, okresowe monitorowanie stanu;
- ograniczenie zabudowy brzegów jezior i zbiorników wodnych poza miejscowościami oraz zapewnienie publicznego dostępu do ich brzegów;
- przywrócenie miejscowościom związków z wodą: rewitalizacja nabrzeży oraz kształtowanie nowej zabudowy nadwodnej;
- ochronę i utrzymanie historycznych elementów technicznej infrastruktury wodnej;

**NARZĘDZIA
REALIZACJI**

Planowanie przestrzenne,

Obszary funkcjonalne kształtowania potencjału rozwojowego – ochrony krajobrazów kulturowych.

OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy objęte zasięgiem obszarów kulturowo-krajobrazowych (OKK 1-30): Barlinek, Barwice, Będzino, Białogard, Biały Bór, Boleszkowice, Borne Sulinowo, Cedynia, Chociwel, Chojna, Czaplonek, Człopa, Darłowo, Dębno, Dobrzany, Dolice, Drawno, Drawsko Pomorskie, Dygowo, Dziwnów , Gościno, Gryfice, Gryfino, Grzmiąca, Kalisz Pomorski, Karlino, Karnice, Kołbaskowo, Kołobrzeg, Koszalin, Łobez, Malechowo, Manowo, Marianowo, Mielno, Mieszkowice, Międzyzdroje, Mirosławiec, Moryń, Myślibórz, Pełczyce, Płoty, Polanów, Police, Połczyn-Zdrój, Postomino, Przelewice, Pyrzyce, Radowo Małe, Recz, Resko, Rewal, Sianów, Sławno, Stara Dąbrowa, Stargard, Suchań, Szczecin, Szczecinek, Świdwin, Świeszyno, Świnoujście, Trzcińsko-Zdrój, Trzebiatów, Tuczno, Ustronie Morskie, Wałcz, Warnice, Węgorzyno, Widuchowa, Wolin, Złocieniec.

CEL	V. Ochrona dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
KIERUNEK	2. Obszarowa ochrona obiektów dziedzictwa i krajobrazu kulturowego.
USTALENIA	➤ W OKK25 „Trzebież”, OKK30 „Zachodniopomorski Pas Nadmorski”: Utrzymanie w miarę możliwości funkcji portów i przystani rybackich z właściwymi atrybutami lub nadanie im nowych funkcji, przy jednoczesnym nawiązaniu do ich tradycyjnego wykorzystania; utrzymanie z wody i lądu ekspozycji historycznych dominant zespołów staromiejskich; ochrona i kształtowanie miejscowości nadmorskich poprzez: ochronę tradycyjnej zabudowy miejscowości nadmorskich oraz ochronę przestrzeni publicznej.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy:

	Police, Będzino, Darłowo, Dziwnów , Kołobrzeg, Koszalin, Mielno, Międzyzdroje, Postomino, Rewal, Świnoujście, Trzebiatów, Ustronie Morskie, Wolin.

CEL	VII. Wzrost i rozwój gospodarczy.
KIERUNEK	4. Wspieranie wzrostu gospodarczego poprzez rozwój turystycznego potencjału endogenicznego województwa.
USTALENIA	Udrożnienie szlaku wodnego z Zalewu Szczecińskiego przez Dziwnę na Bałtyk.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Zadanie rządowe.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy: Dziwnów , Kamień Pomorski, Wolin.

CEL	VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego.
KIERUNEK	3. Kształtowanie systemu zewnętrznych i wewnętrznych kolejowych powiązań transportowych.
USTALENIA	Poprawa dostępności do pasa nadmorskiego przez przedłużenie linii kolejowej z Kamienia Pomorskiego do Dziwnówka i Rewala.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne, inwestycja celu publicznego, lobbying.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy: Dziwnów , Kamień Pomorski, Rewal.

CEL	VIII. Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności transportowej oraz sprawności systemu transportowego.
KIERUNEK	5. Rozwój transportu morskiego.
ZALECENIA	Rozwój funkcji małych portów i przystani morskich.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Terytorializacja polityki rozwoju.
OBSZAR DZIAŁANIA	Stepnica, Dziwnów , Kołobrzeg, Darłowo, Świnoujście-Karsibór.

CEL	IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej.
KIERUNEK	7. Racjonalne wykorzystanie zasobów wód do celów komunalnych, gospodarczych i przyrodniczych.
USTALENIA	Stworzenie regionalnego systemu zaopatrzenia pasa nadmorskiego w wodę do spożycia, opartego na zasobach wód podziemnych i powierzchniowych, ze wskazaniem alternatywnego źródła z wód powierzchniowych jeziora Ostrowo i Piaski w zlewni Wołczenicy oraz udokumentowanych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych w rejonie Kodrąbka oraz Kołczewka lub ujęcia wody powierzchniowej na terenie starorzecza Mulnik.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego.
OBSZAR DZIAŁANIA	Golczewo, Kamień Pomorski, Nowogard, Osina, Wolin, Międzyzdroje, Świnoujście, Dziwnów .

CEL	IX. Rozbudowa infrastruktury technicznej, poprawa gospodarki wodno-ściekowej, rozwój energetyki wykorzystującej odnawialne źródła energii i zwiększenie dostępności cyfrowej.
KIERUNEK	g. Zahamowanie wzrostu i obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego oraz przeciwdziałanie skutkom suszy.
PROJEKTY	Wykonanie dokumentacji koncepcyjno–projektowej ochrony przeciwpowodziowej dla miejscowości: Dziwnów, Gryfice, Resko, Białogard, Sławno, Ustronie Morskie, Sianożęty.
PODMIOT ODPOWIEDZIALNY	Samorządy gminne, administracja rządowa.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gmina Białogard, Dziwnów , Gryfice, Resko, Sławno, Ustronie Morskie.

CEL	X. Rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.
KIERUNEK	1. Utrzymanie, funkcjonowanie i rozwój infrastruktury obronności i bezpieczeństwa państwa.
USTALENIA	Uwzględnianie w dokumentach strategicznych i planistycznych samorządów terytorialnych i administracji rządowej (dla obszarów morskich) rozmieszczenia i bezkolizyjnego funkcjonowania obszarów, obiektów i urządzeń infrastruktury służącej obronności i bezpieczeństwu państwa (tereny zamknięte wraz z ich strefami ochronnymi) przy uwzględnieniu wytycznych Strategii Bezpieczeństwa Narodowego RP, Strategii Obronności RP oraz Wizji Sił Zbrojnych RP do roku 2030 i przepisów odrębnych.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy:

	Będzino, Bobolice, Borne Sulinowo, Brojce, Czaplinek, Choszczno, Darłowo, Dobra (Szczecińska), Drawno, Drawsko Pomorskie, Dziwnów , Goleniów, Gryfino, Kalisz Pomorski, Kobylanka, Kołobrzeg, Koszalin, Manowo, Międzyzdroje, Mirosławiec, Postomino, Rąbino, Rewal, Stargard, Stare Czarnowo, Szczecin, Świdwin, Świnoujście, Trzebiatów, Ustronie Morskie, Wałcz, Złocieniec, obszary morskie.

CEL	XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej.
KIERUNEK	1. Rozwijanie regionalnych specjalizacji w oparciu o ochronę i wykorzystanie endogenicznych potencjałów przyrodniczych i kulturowych.
ZALECENIA	Zagospodarowanie nadmorskich obszarów portowych uwzględniające funkcje przeładunkową oraz rybacką.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne.
OBSZAR DZIAŁANIA	Szczecin, Świnoujście, Police, Trzebież, Stepnica, Nowe Warpno, Wolin, Kamień Pomorski, Lubin, Dziwnów , Mrzeżyno, Kołobrzeg i Darłowo, Sierosław, Przytor, Wapnica i Dźwirzyno.

CEL	XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej.
KIERUNEK	2. Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej oraz dostępności do ośrodka wojewódzkiego.
USTALENIA	Modernizacja dróg wojewódzkich w pasie bezpośredniej obsługi wybrzeża: nr 102, nr 203.

NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy: Darłowo, Dziwnów , Kołobrzeg (miasto i gmina), Międzyzdroje, Postomino, Rewal, Sianów, Trzebiatów, Wolin.

CEL	XII. Racjonalizacja rozwoju gospodarczego i ochrona zasobów w obszarze funkcjonalnym Strefy Przybrzeżnej.
KIERUNEK	2. Poprawa wewnętrznej spójności komunikacyjnej oraz dostępności do ośrodka wojewódzkiego.
USTALENIA	Przedłużenie linii kolejowej z Kamienia Pomorskiego do Dziwnówka i Rewala.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy: Dziwnów , Kamień Pomorski, Rewal.

CEL	XXI. Utworzenie w SOM sprawnie działających systemów infrastruktury technicznej w dziedzinie energetyki, gospodarki odpadami i ochrony przeciwpowodziowej.
KIERUNEK	3. Zahamowanie wzrostu i obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego.
USTALENIA	Stworzenie regionalnego systemu zaopatrzenia pasa nadmorskiego w wodę do spożycia, opartego na zasobach wód podziemnych i powierzchniowych. Wskazanie alternatywnego źródła z wód powierzchniowych jeziora Ostrowo i Piaski w zlewni Wołczyńcy oraz udokumentowanych zasobów eksploatacyjnych wód podziemnych

	w rejonie Kodrąbka oraz Kołczewka lub ujęcia wody powierzchniowej na terenie starorzecza Mulnik.
NARZĘDZIA REALIZACJI	Planowanie przestrzenne, inwestycje celu publicznego.
OBSZAR DZIAŁANIA	Gminy: Kamień Pomorski, Wolin, Międzyzdroje, Świnoujście, Dziwnów .

Podstawą budowania potencjału wdrożeniowego Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego w perspektywie do roku 2030 jest wzmocnienie aspektów związanych ze wsparciem obszarów funkcjonalnych. Podjęcie działań w tym aspekcie wiąże się z licznymi korzyściami związanymi ze skoordynowaniem i zintegrowaniem aktywności przez podmioty działające w różnych skalach terytorialnych. Zaplanowane działania mające na celu rozwój Gminy wpisują się w obszary strategicznej interwencji Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, a przede wszystkim są spójne z założeniami oraz określoną w Strategii polityką rozwoju, które dążą do zwiększenia konkurencyjności województwa i umocnienia pozycji regionu.

PODROZDZIAŁ 5.2 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI W GMINIE

Rozwój gminy Dziwnów stawia przed nią zadanie określenia obszarów, na których skoncentrowane będą interwencyjne działania. Te kluczowe sektory, wyznaczone z myślą o realizacji celów rozwojowych, odpowiadają na bieżące potrzeby oraz wyzwania. Są to dziedziny, w których wykryto możliwości interwencji o potencjalnie znaczącym wpływie na dobrobyt społeczny, wzrost gospodarczy, ochronę środowiska oraz postęp technologiczny. Trafne ich zidentyfikowanie umożliwia celowe dystrybuowanie zasobów finansowych i ludzkich, co jest kluczem do osiągnięcia zamierzonych celów i realizacji wizji rozwoju gminy.

W gminie Dziwnów takie obszary wyznaczono, opierając się na analizie zawartej w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego (Uchwała Nr XLVIII/497/22

Rady Miejskiej W Dziwnowie z dnia 25 sierpnia 2022 r.), Programie Rewitalizacji, a także innych niezbędnych dokumentach strategicznych i planistycznych.

OBSZAR	Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna.
CEL	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy Dziwnów poprzez rozbudowę i modernizację infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
KIERUNEK DZIAŁANIA	Budowa nowych oraz modernizacja istniejących obiektów turystycznych, w tym baz noclegowych, ścieżek rowerowych i pieszych oraz miejsc aktywnego wypoczynku.
USTALENIA	Potrzeba rozwoju infrastruktury technicznej dostosowanej do wzrostu liczby turystów oraz przedłużenia sezonu turystycznego poprzez utworzenie kompleksowej oferty turystycznej, uwzględniającej różnorodne potrzeby odwiedzających oraz promującej elementy naturalne i kulturowe regionu.
UZASADNIENIE POTRZEBY INTERWENCJI	Dziwnów, jako gmina o wysokim potencjale turystycznym, musi sprostać rosnącym oczekiwaniom odwiedzających pod względem jakości i różnorodności oferty. Inwestycje w infrastrukturę turystyczną i rekreacyjną nie tylko zwiększą atrakcyjność gminy, ale również przyczynią się do wzrostu gospodarczego i stworzenia nowych miejsc pracy, co ma bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców.

OBSZAR	Środowisko i zrównoważony rozwój.
CEL	Ochrona naturalnych zasobów Gminy Dziwnów oraz zapewnienie zrównoważonego rozwoju.
KIERUNEK DZIAŁANIA	Realizacja kompleksowych działań na rzecz ochrony środowiska, w tym inicjatyw na rzecz zachowania bioróżnorodności i zarządzania zasobami wodnymi.
USTALENIA	Podwyższenie standardów ekologicznych poprzez wdrożenie i ulepszenie metod zarządzania odpadami i jakością wód oraz promocja zrównoważonego użytkowania terenów zielonych.
UZASADNIENIE POTRZEBY INTERWENCJI	Inwestycje w ochronę środowiska przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności turystycznej gminy, poprawiają zdrowie i jakość życia mieszkańców, a także zminimalizują ryzyko związane ze zmianami klimatycznymi. Działania te przyczynią się do wzrostu gospodarczego i stworzenia nowych miejsc pracy, mając bezpośredni wpływ na poprawę jakości życia mieszkańców gminy Dziwnów.

OBSZAR	Przedsiębiorczość lokalna.
CEL	Stymulacja aktywności gospodarczej oraz wsparcie innowacyjności wśród lokalnych przedsiębiorców.
KIERUNEK DZIAŁANIA	Tworzenie korzystnych warunków dla rozwoju MŚP, promocja przedsiębiorczości, a także wsparcie dla start-upów i innowacyjnych projektów.
USTALENIA	Zwiększenie możliwości rozwoju dla małych i średnich przedsiębiorstw poprzez budowanie silnej lokalnej marki promującej produkty i usługi MŚP
UZASADNIENIE POTRZEBY INTERWENCJI	Działania mające na celu przyciągnięcie nowych inwestorów, zwiększenie zatrudnienia i podniesienie konkurencyjności gminy Dziwnów są kluczowe dla długofalowego wzrostu gospodarczego i społecznego. Poprawa infrastruktury biznesowej przyczyni się do wzrostu innowacyjności lokalnej gospodarki oraz rozwiązania problemu z sezonowością gminy.

OBSZAR	Infrastruktura publiczna i usługi komunalne.
CEL	Udoskonalenie infrastruktury publicznej oraz usług komunalnych w celu poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Dziwnów.
KIERUNEK DZIAŁANIA	Inwestycje w nowoczesne rozwiązania dla zaopatrzenia w wodę, gospodarki odpadami, oświetlenia ulicznego i transportu publicznego.
USTALENIA	Ulepszenie jakości świadczonych usług poprzez przeprowadzenie niezbędnych modernizacji infrastrukturalnych oraz wprowadzenie zrównoważonych i efektywnych technologii komunalnych.
UZASADNIENIE POTRZEBY INTERWENCJI	Nowoczesna infrastruktura i wysokiej jakości usługi komunalne są podstawą do tworzenia atrakcyjnego i funkcjonalnego środowiska dla obecnych i przyszłych pokoleń mieszkańców oraz dla odwiedzających. Działania te wpłyną nie tylko na poprawę bezpośredniego komfortu życia, ale i przyciągną nowych mieszkańców oraz turystów, co przełoży się na wzrost gospodarczy gminy Dziwnów.

ROZDZIAŁ 6. SPÓJNOŚĆ KIERUNKÓW ROZWOJU GMINY Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

PODROZDZIAŁ 6.1 ZGODNOŚĆ Z ZAŁOŻENIAMI PROGRAMOWYMI UNII EUROPEJSKIEJ

❖ Umowa Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce

Umowa Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce stanowi kluczową umowę określającą ramy współpracy między Polską a Unią Europejską w kontekście wykorzystania środków europejskich na politykę spójności i wspólną politykę rybołówstwa. Jest to strategia uzgodniona z Komisją Europejską, mająca na celu skuteczne wdrażanie funduszy unijnych w Polsce w okresie 2021-2027.

Przedstawiono w niej strategiczne kierunki programowania i ustalenia dotyczące skutecznego, i efektywnego korzystania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+), Funduszu Spójności (FS), Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST), i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) na okres od dnia 1 stycznia 2021 r. do dnia 31 grudnia 2027 r.

Dokument ten kierowany jest nie tylko do urzędników zarządzających funduszami, ale również do beneficjentów realizujących projekty współfinansowane z tych środków, które będzie można pozyskać w ramach programów:

- Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027 (FEPZ);
- Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko (FENIKS);
- Fundusze Europejskie dla Nowoczesnej Gospodarki (FENG);
- Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy (FERC);
- Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS);
- następcą Programu Operacyjnego Ryby;
- Programy INTERREG (głównie Południowy Bałtyk; Region Morza Bałtyckiego);
- Europa Środkowa oraz Interreg EUROPA; URBACT IV).

Umowa Partnerstwa skupia się na wyznaczeniu strategicznych celów i określeniu zakresu interwencji funduszy unijnych. Wskazuje odpowiedzialne instytucje za zarządzanie funduszami, programy oraz ich finansowanie, biorąc pod uwagę różnice w poziomie rozwoju między poszczególnymi województwami oraz zróżnicowanie między subregionami. Głównymi celami polityki spójności wyznaczonymi w dokumencie są:

- Cel 1: Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej.
- Cel 2: Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.
- Cel 3: Lepiej połączona Europa.
- Cel 4: Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
- Cel 5: Europa bliżej obywateli.
- Cel 6: Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

Umowa Partnerstwa podkreśla potrzebę dogłębnej transformacji gospodarki, obejmującej zarówno indywidualne gospodarstwa domowe, jak i przedsiębiorstwa, z naciskiem na nowoczesne czynniki konkurencyjności. Dokument ten zwraca uwagę na konieczność zwiększenia inwestycji w słabiej rozwinięte gospodarczo obszary, w tym tereny zmarginalizowane i miasta średniej wielkości tracące funkcje społeczno-gospodarcze. Wspierane będą działania mające na celu nie tylko poprawę jakości życia mieszkańców, ale także stworzenie atrakcyjnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej.

Zgodność Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023 – 2032 z Umową Partnerstwa dla Realizacji Polityki Spójności 2021-2027 w Polsce wyraża się przez skupienie na zrównoważonym rozwoju, który uwzględnia zarówno potrzeby lokalne, jak i strategiczne cele na poziomie krajowym i unijnym. Oba dokumenty podkreślają znaczenie innowacji, ochrony środowiska, spójności społecznej oraz wzmocnienia infrastruktury, co ma bezpośredni wpływ na podnoszenie jakości życia mieszkańców oraz atrakcyjności turystycznej regionu. Wskazuje to na synergiczne podejście do planowania rozwoju na różnych szczeblach zarządzania, od lokalnego po unijne, co jest kluczowe dla osiągnięcia trwałych i efektywnych rezultatów w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego.

PODROZDZIAŁ 6.2 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE KRAJOWYM

❖ Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (dalej: KSRR 2030) jest podstawowym dokumentem strategicznym, który wyznacza kierunki polityki regionalnej Polski, opierając się na współpracy rządu, samorządów i partnerów społeczno-gospodarczych dla zrównoważonego rozwoju kraju i poszczególnych województw. Strategia ta określa wspólne wartości i zasady tej współpracy, wyznaczając systemowe ramy dla polityki regionalnej, zarówno na poziomie wewnątrzregionalnym, jak i w relacjach między rządem a regionami. Głównym zamierzeniem KSRR 2030 jest maksymalizacja endogenicznych potencjałów różnorodnych terytoriów i ich specjalizacji, aby osiągnąć zrównoważony rozwój kraju, co ma przyczynić się do wzrostu dochodów mieszkańców oraz zapewnienia spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej. Cele szczegółowe tej strategii obejmują:

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 wyróżnia regiony, jako kluczowe punkty odniesienia dla polityki regionalnej, zwracając uwagę na ich zróżnicowanie pod względem

potencjałów, barier i wyzwań. Strategia zakłada, że interwencja publiczna powinna być dostosowana do indywidualnych potrzeb i kapitału terytorialnego każdego regionu, aby optymalnie wykorzystać ich potencjał rozwojowy. W tym kontekście, polityka regionalna ma wspierać rozwój wszystkich polskich regionów, dostarczając narzędzi do wykorzystywania i wzmacniania regionalnych potencjałów rozwojowych. Dokument ten podkreśla, że kluczowe jest skoncentrowanie polityki rozwoju na czynnikach, które pozwalają regionom osiągnąć przewagę komparatywną w przyszłości, poprzez działania takie jak pobudzanie przedsiębiorczości, wzmacnianie regionalnych systemów inwestycji, wykorzystanie regionalnych inteligentnych specjalizacji i kapitału ludzkiego.

Analizując zgodność KSRR 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Dziwnów, można zauważyć liczne punkty wspólne, zwłaszcza w zakresie promowania zrównoważonego rozwoju, wsparcia infrastruktury oraz inicjatyw na rzecz rozwoju społeczności lokalnych. KSRR 2030, akcentując zrównoważone wykorzystanie zasobów, odzwierciedla się w działaniach Gminy Dziwnów skupionych na ochronie środowiska i promocji turystyki ekologicznej. Ponadto, nacisk na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego w Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 jest spójny z inicjatywami Gminy Dziwnów mającymi na celu wzbogacenie oferty edukacyjnej, kulturalnej i sportowej, co bezpośrednio wpływa na polepszenie jakości życia mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności gminy.

Zintegrowane podejście do zarządzania rozwojem, podkreślane przez KSRR 2030, znajduje odzwierciedlenie w planach Gminy Dziwnów dotyczących koordynacji działań w zakresie urbanistyki, gospodarki wodnej oraz ochrony natury, mających na celu osiągnięcie zrównoważonego rozwoju i zwiększenie odporności na zmiany klimatu. Wspólnym celem obu strategii jest poprawa warunków życia mieszkańców i zwiększenie atrakcyjności regionu dla inwestycji. Inicjatywy lokalne, rozwój infrastruktury oraz promocja przedsiębiorczości realizowane przez Gminę Dziwnów mogą być postrzegane, jako działania uzupełniające i konkretne wdrożenia założeń KSRR 2030 na poziomie lokalnym. W ten sposób, Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów nie tylko wspiera realizację ogólnopolskich celów rozwojowych, ale również przyczynia się do zrównoważonego rozwoju Polski, odzwierciedlając synergiczne dążenie do wzmacniania spójności społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzennej, zarówno na skalę lokalną, jak i krajową.

❖ Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020, z perspektywą do 2030 r. (dalej: SOR) jest kompleksowym planem działania Polski ukierunkowanym na osiągnięcie średnio- i długoterminowych celów gospodarczych. Dokument ten stanowi kluczowy element w kierunku transformacji systemu zarządzania rozwojem kraju, wpływając na istniejące strategie i kształtując polityki publiczne. Głównym zamysłem SOR jest stworzenie warunków do wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym zapewnieniu spójności społecznej, ekonomicznej, środowiskowej i przestrzennej.

Strategia ta definiuje rozwój poprzez podkreślenie znaczenia efektywnego korzystania z lokalnych zasobów i charakterystycznych dla danego obszaru specjalizacji. Kluczowym elementem jest tu koncepcja zrównoważonego rozwoju, który obejmuje aspekty społeczne i terytorialne, koncentrując się na inwestycjach, innowacjach, wzroście, eksporcie oraz produkcji wysoko przetworzonej. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju rekomenduje przejście od dotychczasowego modelu wszechstronnego wsparcia dla wszystkich branż do skupienia się na strategicznych sektorach, które mają potencjał stać się siłą napędową gospodarki.

Podstawowym celem SOR jest stworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, jednocześnie promując spójność społeczną, ekonomiczną, środowiskową i terytorialną. W dokumencie wyznaczono również trzy cele szczegółowe:

1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
2. Rozwój społeczny wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

SOR zakłada, że zmiany strukturalne w gospodarce powinny uczynić ją bardziej innowacyjną i efektywnie korzystającą z kapitału ludzkiego oraz rzeczowego. Zwiększona odpowiedzialność instytucji państwa za kształtowanie procesów gospodarczych, społecznych i terytorialnych jest kolejnym ważnym elementem tej strategii.

Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów, odzwierciedlając zasady SOR, wykorzystuje lokalny potencjał turystyczny i naturalny do promowania zrównoważonego rozwoju, wspierając jednocześnie innowacje i przedsiębiorczość, jako fundamenty wzrostu. Gmina stawia na rozwój infrastruktury turystycznej, jednocześnie dbając o ochronę dziedzictwa. Dzięki zintegrowanemu podejściu do rozwoju, gmina Dziwnów dąży do synergii sektorów gospodarki, efektywnego wykorzystania zasobów i integracji społeczności lokalnej, co jest w pełni zgodne z SOR. Dodatkowo, obie strategie podkreślają wagę ochrony środowiska, co w przypadku Dziwnowa przejawia się w działaniach na rzecz zrównoważonej turystyki i ochrony różnorodności biologicznej. Strategia lokalna Dziwnowa, realizując cele SOR, przyczynia się do osiągnięcia ogólnopolskich celów rozwojowych, pokazując, jak lokalne działania mogą wspierać krajową politykę rozwoju.

❖ **Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności**

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (dalej: KPO) to strategiczny dokument programowy, który określa cele i działania mające na celu odbudowę i zwiększenie odporności społeczno-gospodarczej Polski w obliczu kryzysu wywołanego pandemią COVID-19. Realizacja KPO obejmuje reformy strukturalne i inwestycje, z horyzontem czasowym do końca sierpnia 2026 roku. Plan ma na celu promowanie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej, zwiększanie odporności i zdolności dostosowawczych kraju, łagodzenie skutków kryzysu, wspieranie zielonej transformacji oraz przyczynianie się do realizacji unijnych celów w zakresie klimatu i transformacji cyfrowej. Działania KPO skupiają się na sześciu filarach:

- a) Zielona transformacja;
- b) Transformacja cyfrowa;
- c) Inteligentny i trwały wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu;
- d) Spójność społeczna i terytorialna;
- e) Opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna;
- f) Polityki na rzecz następnego pokolenia, tj. edukacja i umiejętności.

Strategiczny cel Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) to regeneracja potencjału gospodarczego Polski, utraconego przez pandemię COVID-19, oraz wspieranie trwałej konkurencyjności i podnoszenia poziomu życia obywateli na dłuższą metę. Realizacja tego celu ma nastąpić głównie przez przyspieszenie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną i o obiegu zamkniętym, odpowiedzialnie zarządzającą zasobami naturalnymi, oraz przez rozwój oparty na cyfrowych innowacjach. KPO określa również konkretne cele szczegółowe, które mają pobudzać inwestycje, wzrost ekonomiczny oraz tworzenie miejsc pracy, prowadząc ostatecznie do zrównoważonego rozwoju w wymiarach ekonomicznym, społecznym i środowiskowym. Wśród tych celów znajdują się:

- Jakościowy, innowacyjny rozwój gospodarki prowadzący do zwiększenia jej produktywności, uwzględniający transformację cyfrową kraju i społeczeństwa.
- Zielona transformacja gospodarki oraz rozwój zielonej, inteligentnej mobilności.
- Wzrost kapitału społecznego i jakości życia, w szczególności poprzez zapewnienie poprawy stanu zdrowia obywateli oraz wyższej jakości edukacji i umiejętności dostosowanych do potrzeb nowoczesnej gospodarki.

Wzmocnienie spójności społecznej i terytorialnej w Polsce jest jednym z horyzontalnych celów KPO. Do realizacji założeń planu przyczynią się działania w ramach pięciu głównych komponentów, które są skoncentrowane na kluczowych obszarach reform i inwestycji:

- A. Odporność i konkurencyjność gospodarki;
- B. Zielona energia i zmniejszenie energochłonności;
- C. Transformacja cyfrowa;
- D. Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia;
- E. Zielona, inteligentna mobilność.

Działania w ramach tych komponentów, mające na celu osiągnięcie wspomnianego celu horyzontalnego, obejmują:

- A. reformy procesu budżetowego, edukacji i zatrudnienia, wsparcie dla przedsiębiorstw, zwłaszcza MŚP, a także wzmocnienie odporności w łańcuchu żywnościowym i poprawę jakości stanowienia prawa;

- B. inicjatywy na rzecz zielonej transformacji miast, poprawy bezpieczeństwa ekologicznego, wzmocnienia odporności obszarów wiejskich na kryzysy, w tym poprzez inwestycje w retencję wodną i gospodarkę wodno-ściekową;
- C. rozwój infrastruktury sieciowej, w tym eliminacja "białych plam" w dostępie do szybkiego Internetu i rozwój technologii 5G, uspołnienie standardów bezpieczeństwa publicznego, zwiększenie dostępności cyfrowych usług publicznych oraz inwestycje w edukację cyfrową;
- D. modernizacja infrastruktury podmiotów leczniczych i szersze wykorzystanie cyfrowych rozwiązań w ochronie zdrowia, co ma zwiększyć dostępność i jakość świadczeń zdrowotnych;
- E. rozwój zrównoważonego transportu nisko- i zeroemisyjnego, zwłaszcza poprzez poprawę jakości zbiorowych usług przewozowych.

Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów i Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększenia Odporności (KPO) wykazują spójność w wielu obszarach, zwłaszcza w zakresie promowania zrównoważonego rozwoju, wzmocnienia odporności społeczno-gospodarczej oraz akcentowania znaczenia innowacji i transformacji cyfrowej. Obydwa dokumenty podkreślają kluczową rolę zielonej transformacji, co dla gminy Dziwnów, bogatej w naturalne i turystyczne zasoby, jest istotnym elementem rozwoju. Inicjatywy lokalne ukierunkowane na ochronę środowiska i zrównoważoną turystykę odzwierciedlają dążenia KPO do budowy niskoemisyjnej gospodarki i zwiększenia odporności na zmiany klimatyczne.

Transformacja cyfrowa, będąca jednym z filarów KPO, znajduje odzwierciedlenie w strategii gminy poprzez projekty rozwijające infrastrukturę cyfrową i usługi online, co ułatwia dostęp do informacji i usług dla mieszkańców i turystów. Ponadto, oba plany zwracają uwagę na spójność społeczną i terytorialną, promując inicjatywy mające na celu integrację lokalnej społeczności i poprawę jakości życia, poprzez rozwój infrastruktury publicznej, zdrowotnej oraz edukacyjnej.

Inwestycje w edukację i rozwój umiejętności, zgodnie z KPO, wspierają długofalowy rozwój kapitału ludzkiego w gminie, co przekłada się na większe możliwości zatrudnienia i przyciągania inwestycji. Działania te są zgodne z celami KPO, dążącymi do odbudowy gospodarczej Polski i wzrostu konkurencyjności.

W realizacji celów obu dokumentów kluczowe są inwestycje w zieloną energię, cyfryzację, ochronę zdrowia oraz mobilność, co w przypadku gminy Dziwnów może przejawiać się w projektach zwiększających efektywność energetyczną, rozwijających e-usługi zdrowotne czy poprawiających infrastrukturę transportową. Współpraca z KPO może umożliwić gminie dostęp do dodatkowych środków na realizację tych celów, integrując lokalne inicjatywy z ogólnokrajowymi planami rozwoju i odbudowy po kryzysie pandemicznym.

❖ **Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030**

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (dalej: KPZK 2030) jest strategicznym dokumentem kierunkowym, który określa wizję zagospodarowania przestrzennego Polski do roku 2030. Definiuje cele i kierunki polityki przestrzennej, wskazuje na niezbędne działania o charakterze prawnym i instytucjonalnym, niezbędne dla jej realizacji, a także zasady i sposób koordynacji publicznych polityk rozwojowych mających istotny wpływ terytorialny.

Głównymi założeniami KPZK 2030 są przyspieszenie rozwoju i modernizacji Polski poprzez znaczne zwiększenie procesów inwestycyjnych, podniesienie konkurencyjności gospodarki, wykorzystanie potencjału intelektualnego i społecznego oraz zmianę modelu życia i konsumpcji. Koncepcja zakłada rozwój bogactwa polskich regionów – miast i obszarów wiejskich – oparty o wykorzystanie wewnętrznych potencjałów polskiej przestrzeni. Dokument promuje model rozwoju oparty na zintegrowanym podejściu do zagadnień rozwoju, łącząc elementy zagospodarowania przestrzennego z czynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego.

Wizja przestrzennego zagospodarowania Polski według KPZK 2030 skupia się na wykorzystaniu potencjału całego terytorium kraju dla osiągnięcia celów rozwojowych, z założeniem terytorialnego równoważenia rozwoju. Wyznaczone cele KPZK 2030 mają za zadanie sprostać wyzwaniom rozwojowym i przestrzennym:

- Cel 1. Podwyższenie konkurencyjności głównych ośrodków miejskich Polski w przestrzeni europejskiej poprzez ich integrację funkcjonalną przy zachowaniu policentrycznej struktury systemu osadniczego sprzyjającej spójności.
- Cel 2. Poprawa spójności wewnętrznej kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów.
- Cel 3. Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej.
- Cel 4. Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski.
- Cel 5. Zwiększenie odporności struktury przestrzennej na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa.
- Cel 6. Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego.

Jak wskazano w KPZK obszar województwa zachodniopomorskiego charakteryzuje się przeciętnymi współczynnikami rozwoju społeczno-gospodarczego w skali kraju. Niska dostępność przestrzenna do głównych ośrodków wzrostu położonych w centralnej Polsce i niewystarczająca na tle kraju dostępność do podstawowych usług publicznych i usług wyższego rzędu, a także nadal występujące wyspowo problemy społeczne (bieda, wykluczenie społeczne, patologie) powodują, że znaczne obszary Polski Zachodniej, w tym Gminy Dziwnów charakteryzują rosnąca depopulacja, bezrobocie strukturalne, niski poziom aktywności gospodarczej i inwestycyjnej. Koncepcje zawarte w Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 są zbieżne z wyzwaniem określonym w KPZK 2030 i przyczynią się do rozwiązania problemów społeczno-gospodarczych i przestrzennych zdiagnozowanych w regionie.

Analizując zgodność KPZK 2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Dziwnów, można zauważyć, że oba dokumenty dzielą wspólną wizję zrównoważonego rozwoju, który ma na celu nie tylko wzrost gospodarczy, ale także poprawę jakości życia mieszkańców i spójności społecznej. KPZK 2030, promując rozwój oparty na wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów każdego terytorium, w pełni wspiera lokalne inicjatywy i projekty zgodne ze strategią rozwoju Gminy Dziwnów. Dążenie do synergii między różnymi sektorami gospodarki, efektywne

wykorzystanie zasobów oraz dbałość o spójność społeczną i ekonomiczną, jakie proponuje KPZK 2030, znajdują odzwierciedlenie w lokalnych działaniach na rzecz rozwoju Gminy Dziwnów. Ochrona środowiska i promocja zrównoważonego wykorzystania zasobów, kluczowe elementy KPZK 2030, są również ważne dla strategii rozwoju Gminy Dziwnów, która dąży do harmonijnego połączenia rozwoju gospodarczego z ochroną naturalnego i kulturowego dziedzictwa regionu.

PODROZDZIAŁ 6.3 ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI NA POZIOMIE REGIONALNYM

❖ Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego (dalej: SRWZ) do 2030 roku jest kluczowym dokumentem, który określa główne kierunki rozwoju i cele dla regionu, zatwierdzone przez Sejmik Województwa w 2019 roku (Uchwała nr VIII/100/19 z 28 czerwca 2019 roku).

Strategia ta ma na celu zapewnienie wyższej jakości życia mieszkańcom w oparciu o nowoczesną gospodarkę. Misją województwa, jak wynika ze strategii, jest bycie liderem w obszarze niebieskiego i zielonego wzrostu, co ma gwarantować wysoką jakość życia mieszkańców.

Działania sektorowe realizowane w ramach szerokiej aktywności samorządu województwa są spójne i często uzupełniają ogólną koncepcję rozwoju regionu. Implementacja Strategii Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego angażuje szereg podmiotów na różnych poziomach zarządzania i sektorach gospodarki. Obejmuje to jednostki samorządu terytorialnego w całym Pomorzu Zachodnim, przedsiębiorstwa generujące zatrudnienie, instytucje społeczne dążące do poprawy warunków życia i spójności społecznej, akademickie i badawcze ośrodki wiedzy, a także instytucje edukacyjne i kulturalne rozwijające umiejętności mieszkańców, jak również partnerów z makroregionu Polski Zachodniej.

W SRWZ zdefiniowano cztery strategiczne cele, które odpowiadają na kluczowe potrzeby rozwojowe i modernizacyjne województwa, z uwzględnieniem regionalnych zasad polityki rozwojowej. Te cele strategiczne, wraz z wyznaczonymi na ich podstawie celami

kierunkowymi, precyzują priorytetowe obszary działań, wyznaczając kierunek na osiągnięcie założonej wizji rozwoju regionu.

- **Otwarta Społeczność (I cel strategiczny):** Cel ten koncentruje się na wzmocnieniu potencjału demograficznego, włączeniu społecznym i tworzeniu kapitału społecznego, co ma na celu świadome i zaangażowane społeczności, gotowe na wyzwania przyszłości.
 - 1.1 Wzmocnienie potencjału demograficznego i funkcji rodziny.
 - 1.2 Włączenie społeczne i zapewnienie szans rozwojowych wszystkim mieszkańcom regionu.
 - 1.3 Rozwój wspólnotowości i tworzenie kapitału społecznego.
- **Dynamiczna Gospodarka (II cel strategiczny):** Drugi cel strategiczny dąży do kształtowania wysokiej jakości życia i wzmocnienia konkurencyjności regionu poprzez rozwój potencjału gospodarczego w oparciu o inteligentne specjalizacje oraz wykorzystanie naturalnych zasobów regionu.
 - 2.1 Rozwój potencjału gospodarczego województwa w oparciu o inteligentne specjalizacje.
 - 2.2 Wzmocnienie gospodarki wykorzystującej naturalne potencjały regionu.
 - 2.3 Udoskonalenie strategicznego zarządzania rozwojem gospodarczym regionu.
- **Sprawny Samorząd (III cel strategiczny):** Ten cel koncentruje się na zintegrowaniu regionu i zapewnieniu równości terytorialnej w dostępie do usług publicznych, rozwijając infrastrukturę i usługi na rzecz społeczności lokalnych.
 - 3.1 Rozwój głównych ośrodków miejskich.
 - 3.2 Rozwój obszarów pozaaglomeracyjnych.
 - 3.3 Zapewnienie zintegrowanej i wydolnej infrastruktury.
 - 3.4 Zapewnienie wydajnych i efektywnych systemów usług publicznych.
 - 3.5 Wzmocnienie kompetencji dla zarządzania rozwojem.
- **Partnerski Region (IV cel strategiczny):** Ostatni cel dotyczy wzmocnienia pozycji regionu w relacjach międzyregionalnych i transgranicznych, w tym rozwoju współpracy z obszarami Bałtyku oraz z Niemcami, w szczególności z aglomeracją berlińską.
 - 4.1 Wzmocnienie pozycji regionu w Basenie Morza Bałtyckiego.
 - 4.2 Rozwój relacji z landami niemieckimi i aglomeracją berlińską.

- 4.3 Wykorzystanie potencjału makroregionu Polski Zachodniej.

Spójność SRWZ ze Strategią Rozwoju Gminy Dziwnów można zauważyć w dążeniu obu dokumentów do zrównoważonego rozwoju, który uwzględnia wykorzystanie lokalnych zasobów naturalnych i kulturalnych, rozwój społeczności lokalnych oraz promowanie innowacyjności i konkurencyjności gospodarczej. Wizja SRWZ dla Pomorza Zachodniego, jako lidera zielonego i niebieskiego wzrostu harmonizuje z położeniem Dziwnowa nad Morzem Bałtyckim i potencjałem turystycznym, który może być wykorzystany w ramach strategii zielonego wzrostu. Ponadto, dążenie SRWZ do sprawnej i efektywnej administracji samorządowej oraz integracji regionu może wspierać działania Gminy Dziwnów w kierunku poprawy infrastruktury i dostępności usług, co przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności regionu zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

❖ **Strategia terytorialna ZIT Partnerstwa Powiatu Kamieńskiego**

Strategia terytorialna ZIT Partnerstwa Powiatu Kamieńskiego (dalej: Strategia ZIT PPK) to kompleksowy dokument określający kierunki zintegrowanego rozwoju dla obszaru, na który składają się gminy Dziwnów, Golczewo, Kamień Pomorski, Międzyzdroje, Świerżno, Wolin oraz Powiat Kamieński. Wspólnie, te jednostki tworzą Związek Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Obszaru Funkcjonalnego Kamienia Pomorskiego.

Głównym celem Strategii ZIT PPK jest odpowiedź na wyzwania stojące przed regionem, wzmocnienie jego spójności terytorialnej oraz optymalne wykorzystanie dostępnych zasobów. Dokument dąży do zniwelowania dysproporcji w rozwoju oraz zwiększenia atrakcyjności obszaru zarówno dla mieszkańców, jak i potencjalnych inwestorów.

W Strategii terytorialnej ZIT Partnerstwa Powiatu Kamieńskiego, szczegółowo rozważono wykorzystanie potencjału rozwojowego – zarówno naturalnego, kulturowego jak i ekonomicznego. Opracowano także rozwiązania dla istotnych problemów partnerstwa, z uwzględnieniem unikatowej charakterystyki lokalnej oraz wyzwań demograficznych, gospodarczych i środowiskowych.

Jako narzędzie wspierające zintegrowany rozwój regionu, Strategia ZIT PPK kładzie duży nacisk na współpracę, zaangażowanie społeczne oraz maksymalizację lokalnych zasobów, aby poprawić jakość życia mieszkańców i umocnić pozycję obszaru tle regionu i kraju.

Z myślą o trwałym i zrównoważonym wzroście, Partnerstwo Powiatu Kamieńskiego zdefiniowało kluczowe cele, które obejmują:

- Cel strategiczny 1: Zintegrowana i aktywna społeczność lokalna z dostępem do wysokiej jakości usług publicznych
 - Cel szczegółowy 1.1. Podniesienie jakości i zwiększenie dostępności społecznych usług publicznych.
 - Kierunek działania 1.1.1.: Rozwój infrastruktury społecznej i zdrowotne.
 - Kierunek działania 1.1.2: Rozwój usług zdrowotnych.
 - Kierunek działania 1.1.3.: Zwiększenie dostępu do usług opieki nad dziećmi do lat 3 i wychowania przedszkolnego.
 - Kierunek działania 1.1.4.: Integracja i aktywizacja społeczności lokalnej, w szczególności obszarów wiejskich.
 - Kierunek działania 1.1.5.: Poprawa warunków mieszkaniowych - rozwój mieszkalnictwa komunalnego.
 - Cel szczegółowy 1.2. Kompleksowy system usług dla osób starszych oraz niesamodzielnych.
 - Kierunek działania 1.2.1: Rozwój infrastruktury społecznej.
 - Kierunek działania 1.2.2: Rozwój usług dla osób starszych.
 - Cel szczegółowy 1.3. Nowoczesna i dostosowana do potrzeb rynku pracy edukacja.
 - Kierunek działania 1.3.1: Rozwój infrastruktury edukacyjnej.
 - Kierunek działania 1.3.2.: Rozwój wsparcia specjalistycznego.
 - Kierunek działania 1.3.3.: Wsparcie systemu szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego.
 - Kierunek działania 1.3.4.: Rozwój doradztwa edukacyjno- zawodowego.
 - Kierunek działania 1.3.5.: Rozwój elastycznych ścieżek kształcenia.

- Cel szczegółowy 1.4. Włączanie imigrantów w życie społeczno-gospodarcze lokalnych środowisk.
 - Kierunek działania 1.4.1.: Zwiększenie dostępności do lokalnego rynku pracy.
 - Kierunek działania 1.4.2.: Zwiększenie dostępności do edukacji.
 - Kierunek działania 1.4.3.: Zwiększenie dostępności do usług zdrowotnych i społecznych.
 - Kierunek działania 1.4.4.: Zapewnienie warunków do zmiany i nabycia nowych kwalifikacji.
- Cel strategiczny 2: Konkurencyjna i zdywersyfikowana gospodarka oparta na lokalnej przedsiębiorczości.
 - Cel szczegółowy 2.1. Wzmacnianie konkurencyjności obszaru PPK poprzez tworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości lokalnej.
 - Kierunek działania 2.1.1.: Rozwój przedsiębiorczości w oparciu o lokalne potencjały obszaru.
 - Kierunek działania 2.1.2.: Rozwój technologii informacyjno-komunikacyjnych TIK.
 - Kierunek działania 2.1.3.: Rozwój stref ekonomicznych/ przygotowanie terenów inwestycyjnych – uzbrojenie i dostosowanie do potrzeb inwestorów.
 - Kierunek działania 2.1.4.: Rozwój instytucji otoczenia biznesu – stworzenie Centrum Obsługi Inwestora.
 - Kierunek działania 2.1.5.: Kształtowanie wizerunku PPK – działania promocyjne zachęcające do inwestowania w obszarze PPK.
 - Kierunek działania 2.1.6.: Rozwój innowacyjnych rozwiązań w sektorze gospodarki.
 - Cel szczegółowy 2.2. Wzrost gospodarczy oparty na zrównoważonej turystyce bazującej na zasobach endogenicznych i wspólnych produktach turystycznych.
 - Kierunek działania 2.2.1.: Rozbudowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej.

- Kierunek działania 2.2.2.: Poprawa stanu przestrzeni publicznych – rewitalizacja i renowacja obiektów zabytkowych.
 - Kierunek działania 2.2.3.: Wzmocnienie roli turystycznej portów morskich i przystani.
 - Kierunek działania 2.2.4.: Rozwój funkcji uzdrowskiej: turystyki uzdrowskiej i zdrowotnej oraz wellness&spa.
 - Kierunek działania 2.2.5.: Budowa marki obszaru PPK.
 - Kierunek działania 2.2.6.: Zwiększenie roli dziedzictwa kulturowego w rozwoju obszaru PPK.
- Cel strategiczny 3: Czyste i atrakcyjne środowisko przyrodnicze, zrównoważona mobilność oraz nowoczesna i dostosowana do zmian klimatu infrastruktura komunalna.
- Cel szczegółowy 3.1. Nowoczesna zielona i niebieska infrastruktura przyjazna mieszkańcom dostosowana do zmian klimatu.
 - Kierunek działania 3.1.1.: Tworzenie warunków do rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii.
 - Kierunek działania 3.1.2.: Poprawa efektywności energetycznej.
 - Kierunek działania 3.1.3.: Zwiększenie retencji wody.
 - Kierunek działania 3.1.4.: Adaptacja do zmian klimatu.
 - Cel szczegółowy 3.2. Rozwój zintegrowanego systemu niskoemisyjnego i zeroemisyjnego transportu.
 - Kierunek działania 3.2.1.: Rozwój niskoemisyjnego i zeroemisyjnego systemu transportu publicznego zagwarantowany zostanie poprzez min. zakup i unowocześnienie taboru, uruchomienie nowych linii komunikacyjnych.
 - Kierunek działania 3.2.2.: Rozwój i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej.
 - Kierunek działania 3.2.3.: Rozbudowa infrastruktury rowerowej.
 - Cel szczegółowy 3.3. Zrównoważony system gospodarki odpadami.
 - Kierunek działania 3.3.1.: Zwiększenie świadomości ekologicznej.

- Kierunek działania 3.3.2.: Rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym: systemu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, nowoczesnych technologii utylizacji odpadów – recykling, produkcja biomasy, produkcja biogazu.
- Kierunek działania 3.3.3.: Rozwój systemu monitoringu środowiska.
- Cel szczegółowy 3.4. Zachowanie potencjału przyrodniczego.
 - Kierunek działania 3.4.1: Zachowanie zasobów przyrodniczych.
 - Kierunek działania 3.4.2.: Ochrona bioróżnorodności.
- Cel strategiczny 4: Partnerska współpraca i sprawne zarządzanie na rzecz zrównoważonego rozwoju obszaru i optymalnego wykorzystania zróżnicowanych przestrzennie potencjałów PPK
 - Cel szczegółowy 4.1. Partnerska współpraca i sprawne zarządzanie obszarem PPK.
 - Kierunek działania 4.1.1.: Rozwoju instytucjonalnego i infrastrukturalnego członków PPK.
 - Cel szczegółowy 4.2. Wspólna promocja obszaru, jako atrakcyjnego miejsca do życia i inwestowania.
 - Kierunek działania 4.2.1.: Zacieśnianiu współpracy członków PPK poprzez realizację zadań na rzecz wspólnego i sprawnego zarządzania.

Wizja i cele wskazane w Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023 – 2032 są zbieżne ze Strategią terytorialną ZIT Partnerstwa Powiatu Kamieńskiego spójność obu strategii jest widoczna w ich wspólnym założeniu o potrzebie zrównoważonego rozwoju, integrowania działań rozwojowych, zaangażowania społeczności lokalnej oraz partnerów społeczno-gospodarczych, co jest kluczowe dla osiągnięcia pozytywnych zmian i efektywnych rezultatów w zakresie rozwoju społeczno-gospodarczego i środowiskowego na obszarze Gminy Dziwnów i szerszego regionu, jakim jest Obszar Funkcjonalny Kamienia Pomorskiego.

ROZDZIAŁ 7. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII ROZWOJU GMINY

PODROZDZIAŁ 7.1 SYSTEM WDRAŻANIA STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 stanowi dokument precyzujący główne cele rozwojowe, mające na celu poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej oraz przestrzennej, a także zwiększenie efektywności samorządu. W procesie wdrażania Strategii kluczowe znaczenie ma rozwijanie współpracy terytorialnej, międzyorganizacyjnej oraz międzysektorowej. Zadania określone w Strategii wymagają zaangażowania nie tylko ze strony Urzędu Miejskiego w Dziwnowie, lecz także innych jednostek organizacyjnych gminy, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i zewnętrznych inwestorów. To założenie wynika z przekonania, że kierunki interwencji zdefiniowane w Strategii wynikają z rzeczywistych potrzeb mieszkańców i problemów społecznych, przekraczając ramy kompetencji ustawy o samorządzie gminnym.

W procesie wdrażania Strategii niezmiernie istotne jest aktywne uczestnictwo różnych grup interesariuszy, takich jak mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe. Ich zaangażowanie w realizację Strategii przyczyni się do bardziej skutecznego osiągnięcia celów istotnych dla społeczności lokalnej oraz do skoncentrowanej pracy nad kluczowymi zadaniami dla regionu.

Aby skutecznie wdrożyć Strategię Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032, planuje się przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych. Celem tych działań będzie szerzenie misji, wizji rozwoju Gminy, a także wartości, celów i kierunków działania określonych w dokumencie. Komunikacja ta będzie obejmować różnorodne kanały, takie jak media społecznościowe, lokalne gazety, spotkania społecznościowe oraz kampanie edukacyjne.

Podczas wdrażania Strategii, władze Gminy będą uwzględniały lokalne organizacje pozarządowe, otoczenie społeczno-gospodarcze, a także inne jednostki samorządu terytorialnego i administrację rządową. Współpraca i zrozumienie wyznaczonych celów oraz kierunków działań przyczynią się do efektywniejszych dyskusji dotyczących przyszłości Gminy Dziwnów i jej dalszego rozwoju. W tym kontekście, planuje się organizację

regularnych konsultacji społecznych, które pozwolą na bezpośrednią partycypację mieszkańców w procesie decyzyjnym.

W systemie wdrażania Strategii kluczowym elementem jest precyzyjne określenie podmiotów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań strategicznych. Głównymi podmiotami zaangażowanymi w ten proces będą Burmistrz, członkowie Rady Miejskiej, poszczególne komórki Urzędu Miejskiego oraz jednostki administracyjne Gminy. Jednak, aby zagwarantować pełną skuteczność, planuje się również zintegrowane zaangażowanie pozostałych interesariuszy i beneficjentów, takich jak instytucje publiczne, podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, jednostki organizacyjne szczebla powiatowego i wojewódzkiego, organy administracji krajowej oraz mieszkańcy. Zaleca się tworzenie partnerskich struktur współpracy, takich jak Rada Partnerów, która będzie pełnić rolę doradczą i monitorującą.

Organem nadzorującym realizację Strategii będzie Rada Miejska, której Burmistrz będzie przedstawiał regularne raporty dotyczące stanu gminy, zwłaszcza w kontekście realizacji projektów strategicznych. Dodatkowo, do kompetencji Rady Miejskiej należeć będzie uchwalanie ewentualnych zmian w zapisach Strategii, co umożliwi dostosowanie dokumentu do zmieniających się warunków społeczno-gospodarczych. W tym celu, planuje się cykliczne przeglądy Strategii, które pozwolą na ocenę postępów, identyfikację ewentualnych wyzwań oraz dostosowanie priorytetów. Przy tworzeniu tych przeglądów zaleca się skonsultowanie ich z różnymi grupami interesariuszy, aby uwzględnić różnorodne perspektywy i potrzeby społeczności lokalnej.

PODROZDZIAŁ 7.2 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Wdrożenie Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 stanowi znaczne wyzwanie finansowe, wymagające starannej analizy i strategicznego podejścia do pozyskiwania środków. Obejmuje to dogłębną analizę bieżącego budżetu gminy, prognoz finansowych na przyszłe lata, oraz identyfikację dostępnych i potencjalnych źródeł finansowania. Priorytetem w efektywnej realizacji założeń Strategii jest podjęcie szeregu działań:

1. Analiza zasobów finansowych

- a. Budżet Gminy Dziwnów – pełna analiza bieżącego budżetu gminy jest fundamentalna w określeniu dostępności środków na cele określone w Strategii.
 - b. Wieloletnia Prognoza Finansowa – staranne rozważenie prognoz finansowych na przyszłe lata pozwala na realistyczne planowanie inwestycji i działań nieinwestycyjnych.
 - c. Środki własne Gminy – identyfikacja i efektywne wykorzystanie środków własnych, takich jak opłaty lokalne czy podatki, jest kluczowe dla stabilności finansowej.
2. Poszukiwanie dofinansowań zewnętrznych
 - a. Fundusze Unijne – aktywne monitorowanie dostępnych środków z programów operacyjnych Unii Europejskiej.
 - b. Programy Rządowe – uczestnictwo w programach rządowych wspierających lokalny rozwój.
 - c. Fundusze międzynarodowe – staranne badanie możliwości korzystania z funduszy międzynarodowych.
 - d. Partnerstwa publiczno-prywatne – rozważanie współprac z sektorem prywatnym w celu zwiększenia dostępnych środków.
3. Planowanie strategiczne pozyskiwania środków
 - a. Strategia pozyskiwania funduszy – opracowanie elastycznej strategii, uwzględniającej różnorodne źródła finansowania.
 - b. Analiza potencjalnych dofinansowań – staranne badanie dostępnych źródeł dofinansowań, zarówno zwrotnych, jak i bezzwrotnych.
 - c. Stworzenie partnerstw – budowanie partnerskich relacji z instytucjami publicznymi, sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi w celu efektywnego pozyskiwania środków.
4. Monitorowanie oraz ewaluacja
 - a. Regularne przeglądy finansowe – planowanie cyklicznych przeglądów finansowych w celu analizy wydatków i efektywności alokacji środków.
 - b. Ocena postępów – śledzenie postępów pozyskiwania środków i ich efektywne wykorzystywanie do realizacji celów strategicznych.

- c. Konsultacje społeczne – organizacja konsultacji społecznych w celu uzyskania opinii społeczności lokalnej na temat priorytetów finansowania.

Kluczowe jest zrozumienie, że realizacja wszystkich celów i zadań zdefiniowanych w Strategii Rozwoju przekracza możliwości budżetu Gminy. Dlatego konieczne staje się poszukiwanie wsparcia z zewnątrz. Doświadczenie gminy w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na różne dziedziny, takie jak edukacja, ochrona środowiska czy kultura, stanowi solidną podstawę.

Skuteczność wdrożenia Strategii uzależniona jest nie tylko od dostępności środków, ale także od elastycznej strategii pozyskiwania funduszy. Konieczne jest aktywne monitorowanie dostępnych źródeł dofinansowań, zarówno z funduszy unijnych, programów rządowych, jak i funduszy międzynarodowych. Istotnym elementem są także partnerstwa publiczno-prywatne, które mogą znacząco zwiększyć dostępność środków.

Wartość dodaną dla strategii ma również staranne planowanie finansowe projektów strategicznych, korzystanie z budżetu Gminy Dziwnów oraz Wieloletniej Prognozy Finansowej. Monitorowanie i ocena wydatków oraz efektów związanych z realizacją działań strategicznych będą leżały w gestii Burmistrza Dziwnowa i administracji Urzędu Miejskiego w Dziwnowie.

Efektywne zarządzanie finansami w kontekście Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów obejmuje nie tylko planowanie źródeł finansowania, ale także aktywne pozyskiwanie środków, budowanie partnerskich relacji i systematyczne monitorowanie postępów. Współpraca z różnymi instytucjami oraz aktywne uczestnictwo społeczności lokalnej są kluczowe dla efektywnej realizacji założeń strategii, zapewniając stabilność finansową i wzmacniając pozycję Gminy Dziwnów w regionie.

PODROZDZIAŁ 7.3 MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Niezmiernie istotnym aspektem Strategii Rozwoju jest skrupulatny monitoring, który pełni rolę narzędzia zarządzania, mającego na celu weryfikację skuteczności działań realizowanych w jej ramach. Proces ten obejmuje efektywne planowanie inwestycji, systematyczne gromadzenie oraz interpretację danych związanych z ich wdrożeniem, a także sygnalizację potrzeby stosowania odpowiednich korekt.

Monitoring umożliwia sprawdzenie, czy Strategia Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 jest realizowana zgodnie z przyjętymi założeniami. Rzetelne gromadzenie i analiza danych przyczynią się do utrzymania stałej kontroli nad efektami, co z kolei pozwoli na zidentyfikowanie ewentualnych nieprawidłowości i skuteczne przeciwdziałanie potencjalnym kryzysom w przyszłości.

System monitorowania Strategii pełni funkcje kontrolne i ocenia skuteczność wdrażanych projektów. Działania te umożliwiają ocenę właściwej alokacji środków finansowych oraz dostosowanie planowanych zadań do realnych potrzeb mieszkańców Gminy, uwzględniając zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze i przestrzenne regionu.

Analiza wskaźników przypisanych do celów strategicznych oraz kierunków działań stanowi podstawę przeprowadzania monitoringu niniejszej Strategii. Perspektywa długoterminowa umożliwia obserwację zmian w sferach społeczno-gospodarczych Gminy, dynamiki realizacji celów oraz identyfikację źródeł finansowania na wykonanie planowanych działań. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 obejmie:

- Monitoring finansowy, który będzie weryfikował płynność, terminowość oraz zgodność wydatkowania funduszy.
- Monitoring rzeczowy, sprawdzający w jakim stopniu rzeczywiste wartości wskaźników różnią się od założonych.

Podczas monitoringu uwzględnione zostaną następujące obszary tematyczne:

- Systematyczne gromadzenie danych liczbowych.
- Aktualizacja informacji dotyczących uwarunkowań formalno-prawnych.
- Przeprowadzanie analiz tematycznych oraz porównawczych.
- Ocena osiągniętych rezultatów i stopnia wdrożenia zadań (projektów) w Wieloletniej Prognozie Finansowej.
- Ocena rozbieżności między przyjętymi założeniami, a stanem aktualnym na okres sprawozdawczy.
- Planowanie zmian w Strategii wraz z analizą przyczyn wprowadzanych modyfikacji.

Cały proces monitoringu Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów zostanie wsparty danymi pozyskanymi od beneficjentów realizujących poszczególne projekty. Odpowiedzialność za

nadzór nad procesem monitoringu ponosić będzie Burmistrz Dziwnowa, we współpracy z jednostkami podległymi oraz pracownikami Urzędu Miejskiego.

Efekty Strategii będą podlegać monitorowaniu i prezentowane w corocznym Raporcie o stanie Gminy Dziwnów, zgodnie z przepisami ustawy o samorządzie gminnym. Raport ten, sporządzany do 31 maja każdego roku, będzie obejmował podsumowanie działań władz samorządowych, ze szczególnym uwzględnieniem realizacji polityk, programów i strategii. Monitoring Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 umożliwi kompleksową informację dla wszystkich zainteresowanych, w tym podmiotów zewnętrznych.

Uzupełnieniem monitoringu jest system ewaluacji, mający na celu wspieranie trafności, skuteczności oraz efektywności wdrażania Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów. Ewaluacja stanowi obiektywną ocenę Strategii na każdym jej etapie, od planowania, przez wdrażanie, aż po mierzenie osiągniętych rezultatów. Jej zakres obejmuje rzeczywisty stopień osiągnięcia wartości wskaźników produktu i rezultatu wraz z odchyleniem od normy. Ewaluacja jest badaniem bardziej szczegółowym o charakterze horyzontalnym, a dane monitoringu stanowią wstęp do jej realizacji.

Ewaluacja Strategii Gminy Dziwnów na lata 2023-2032 posłuży:

- Sprawdzeniu, czy Gmina osiągnęła zamierzone cele.
- Weryfikacji wartości osiągniętych wskaźników w stosunku do oczekiwań interesariuszy.
- Identyfikacji innych, pozytywnych i negatywnych efektów Strategii nieobjętych wskaźnikami.
- Ocenie, czy problemy i wyzwania zdiagnozowane w Strategii wciąż obowiązują.
- Wyjaśnieniu, czy i dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane.
- Ocenie wyników na tle innych dokumentów strategicznych i planistycznych o charakterze lokalnym.

Dla wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Dziwnów celów szczegółowych, operacyjnych oraz wytyczonych kierunków działań przypisano następujące wskaźniki efektywności i rezultatu. Te wskaźniki zostały starannie dobrane tak, aby odzwierciedlały stopień realizacji poszczególnych założeń Strategii oraz umożliwiały regularne monitorowanie postępów w ich

osiąganiu. Każdy cel szczegółowy oraz operacyjny został powiązany z konkretnymi wskaźnikami, które są mierzalne, realistyczne i adekwatne do specyfiki zadania, co stanowi kluczowy element w procesie oceny skuteczności wdrożonych działań i podejmowanych inicjatyw. Dzięki temu systemowi możliwe będzie nie tylko śledzenie postępów w realizacji strategii, ale także elastyczne reagowanie na ewentualne wyzwania i dostosowywanie planów działania do zmieniających się warunków zewnętrznych i wewnętrznych gminy.

CEL STRATEGICZNY	1. Wzmocnienie potencjału turystycznego gminy.
CEL OPERACYJNY	1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej.
WSKAŹNIKI	Liczba obiektów infrastruktury na cele ukierunkowania ruchu turystycznego albo edukacji przyrodniczej.
	Długość wspartych szlaków turystycznych.
	Liczba obiektów objętych wsparciem.
	Powierzchnia nowych lub zmodernizowanych obiektów.
	Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem.
CEL OPERACYJNY	1.2. Promocja gminy, jako atrakcyjnego miejsca turystycznego.
WSKAŹNIKI	Liczba uruchomionych lub zmodernizowanych usług elektronicznych.
	Liczba opracowanych/zaktualizowanych dokumentów.
	Liczba działań informacyjno-promocyjnych o szerokim zasięgu /Zasięg działań promocyjnych.
	Liczba partnerstw międzygminnych.
CEL OPERACYJNY	1.3. Działania na rzecz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego gminy.
WSKAŹNIKI	Liczba zrewaloryzowanych obiektów
	Liczba/Powierzchnia zrewitalizowanych przestrzeni publicznych.

	Liczba nowych/zmodernizowanych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.
	Liczba wspartych/zorganizowanych inicjatyw lokalnych.

CEL STRATEGICZNY	2. Poprawa jakości życia mieszkańców.
CEL OPERACYJNY	2.1. Rozwój infrastruktury społecznej.
WSKAŹNIKI	Liczba nowo wybudowanych lub zmodernizowanych placówek. Powierzchnia użytkowa nowej lub zmodernizowanej infrastruktury sportowej. Liczba instytucji kultury objętych wsparciem. Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób zagrożonych marginalizacją Liczba osób korzystających z usług uzdrowiskowych
CEL OPERACYJNY	2.2. Poprawa dostępności usług publicznych i komercyjnych.
WSKAŹNIKI	Liczba uczestników działań edukacyjnych dostosowanych do potrzeb rynku pracy. Liczba usług publicznych udostępnionych on-line o stopniu dojrzałości co najmniej 3/4 – transakcja. Powierzchnia nowej powstałej infrastruktury. Liczba osób korzystających z usług społecznych.
CEL OPERACYJNY	2.3. Poprawa bezpieczeństwa publicznego.
WSKAŹNIKI	Liczba nowych kamer w systemie monitoringu miejskiego. Liczba nowo zainstalowanych punktów oświetleniowych. Liczba jednostek służb ratowniczych wspartych do prowadzenia akcji ratowniczych.

	Liczba jednostek służb ratowniczych wyposażonych w sprzęt do prowadzenia akcji ratowniczych i usuwania skutków katastrof. Liczba zbudowanych/zmodernizowanych jednostek taboru pływającego/systemów łączności i nawigacji oraz systemów oznakowania nawigacyjnego.
CEL OPERACYJNY	2.4. Wzmocnienie spójności społecznej i aktywizacja społeczności lokalnej.
WSKAŹNIKI	Liczba osób, które nabyły kwalifikacje po opuszczeniu programu. Liczba osób należących do mniejszości, w tym społeczności marginalizowanych, objętych wsparciem w programie. Liczba osób bezrobotnych objętych wsparciem w programie.

CEL STRATEGICZNY	3. Rozwój gospodarczy i wspieranie przedsiębiorczości.
CEL OPERACYJNY	3.1. Wzrost innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw.
WSKAŹNIKI	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje. Przychody ze sprzedaży nowych lub udoskonalonych produktów/usług. Liczba kontaktów biznesowych. Miejsca pracy utworzone/utrzymane we wspieranych jednostkach Liczba imprez targowo-wystawienniczych, w których beneficjent brał udział, jako wystawca. Liczba wprowadzonych innowacji. Liczba wspartych klastrów. Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie realizacji prac B+R.

CEL STRATEGICZNY	4. Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój.
CEL OPERACYJNY	4.1. Rozwój zielonej infrastruktury i przestrzeni publicznych.
WSKAŹNIKI	Powierzchnia zmodernizowanych terenów zielonych. Wzrost liczby użytkowników przestrzeni publicznych. Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich. Liczba wspartych form ochrony przyrody. Zielona infrastruktura wybudowana lub zmodernizowana w celu przystosowania się do zmian klimatu/ Liczba realizacji zielonych i zrównoważonych rozwiązań architektonicznych.
CEL OPERACYJNY	4.2. Promocja i wsparcie dla działań na rzecz zmian klimatycznych.
WSKAŹNIKI	Liczba przedsięwzięć proekologicznych. Liczba przeprowadzonych kampanii informacyjno-edukacyjnych kształtujących świadomość ekologiczną. Inwestycje w nowe lub zmodernizowane systemy monitorowania, gotowości, ostrzegania i reagowania w kontekście klęsk żywiołowych i katastrof w przypadku klęsk żywiołowych. Powierzchnia objęta środkami ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem/ Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem.
CEL OPERACYJNY	4.3. Zarządzanie zasobami naturalnymi w sposób zrównoważony.
WSKAŹNIKI	Liczba opracowanych dokumentów planistycznych. Liczba unowocześnionych systemów zarządzania i monitorowania zasobami naturalnymi.

	Liczba wspartych zakładów zagospodarowania odpadów.
	Powierzchnia obszarów chronionych i cennych przyrodniczo objętych działaniami ochronnymi i odtwarzającymi.
	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych z sektora rolnictwa na jednostkę produkcji.
CEL OPERACYJNY	4.4. Tworzenie warunków dla rozwoju gospodarki niskoemisyjnej i wdrażanie rozwiązań proekologicznych.
WSKAŹNIKI	Liczba obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej lub gazowej.
	Ilość zaoszczędzonych zasobów naturalnych.
	Ilość wytworzonej energii elektrycznej/ciepłej z OZE.

CEL STRATEGICZNY	5. Wzmocnienie infrastruktury technicznej i transportowej.
CEL OPERACYJNY	5.1. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury drogowej.
WSKAŹNIKI	Długość zmodernizowanych lub nowo wybudowanych dróg.
	Liczba nowych lub zmodernizowanych elementów infrastruktury drogowej.
	Długość odcinków dróg poza TEN-T z nowymi lub zmodernizowanymi systemami zarządzania ruchem dzięki projektom objętym wsparciem.
	Liczba nowo utworzonych miejsc parkingowych.
CEL OPERACYJNY	5.2. Rozwój zrównoważonych form transportu.
WSKAŹNIKI	Długość nowych lub zmodernizowanych ścieżek rowerowych.
	Długość linii transportu publicznego/Liczba wspartych węzłów przesiadkowych.
	Liczba nowych lub zmodernizowanych przystanków.

	Roczna liczba użytkowników nowego lub zmodernizowanego transportu publicznego.
	Liczba projektów w zakresie poprawy bezpieczeństwa wodnego.
	Liczba wybudowanych obiektów „parkuj i jedź”.
CEL OPERACYJNY	5.3. Rozwój infrastruktury cyfrowej i dostępu do szybkiego Internetu.
KIERUNKI DZIAŁANIA	Długość sieci szerokopasmowej/światłowodowej.
	Liczba osób korzystających z e-usług.
	Liczba wdrożonych e-usług.
CEL OPERACYJNY	5.4. Modernizacja infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.
WSKAŹNIKI	Długość zmodernizowanej lub nowo wybudowanej sieci kanalizacyjnej.
	Wielkość ładunku ścieków poddanych ulepszonemu oczyszczaniu.
	Pojemność obiektów małej/dużej retencji.
	Długość nowych lub zmodernizowanych sieci wodociągowych.
	Liczba nowych/zmodernizowanych stanowisk pomiarowych na potrzeby monitoringu stanu środowiska.
CEL OPERACYJNY	5.5. Poprawa dostępności i jakości zasobów mieszkaniowych.
WSKAŹNIKI	Powierzchnia użytkowa budynków mieszkalnych poddanych termomodernizacji.
	Liczba nowopowstałych mieszkań.
	Wzrost liczby mieszkańców lub zmniejszenie negatywnego salda migracji.
	Liczba inicjatyw mających na celu poprawę estetyki/ redukcję zjawisk degradujących przestrzeń.
	Liczba obiektów podłączonych do sieci ciepłowniczej lub gazowej.

Po zakończeniu obowiązywania Strategii planuje się przeprowadzenie ewaluacji ex-post, w formie sprawozdania zawierającego pełny przegląd zadań zrealizowanych w jej ramach, analizę efektywności wydatkowania środków finansowych oraz informacje o stopniu osiągnięcia założonych wskaźników. Ewaluacja pozwoli na ocenę, w jakim stopniu Strategia przyczyniła się do rozwoju i rozwiązania realnych problemów, czy odpowiadała na zidentyfikowane potrzeby lokalne oraz czy jest trwała w kontekście rozwoju lokalnego i instytucjonalnego. Wyniki ewaluacji będą miały istotny wpływ na ocenę i aktualizację procesów zarządczych i wykonawczych w Gminie, a także na spójność i aktualizację gminnych dokumentów programowo-planistycznych. Ewaluacja pozwoli na wprowadzanie innowacyjnych zmian w systemie planowania strategicznego i będzie miała wpływ na aktualizację celów.

Podsumowując, zarówno monitoring, jak i ewaluacja są cennym źródłem informacji o efektach wdrażania Strategii, umożliwiając zrozumienie rezultatów podjętych działań, prowadząc do ciągłego rozwoju oraz eliminowania zaistniałych nieprawidłowości. Oba procesy uzupełniają się nawzajem: monitoring stanowi wkład w ewaluację, dostarczając wstępnych danych, natomiast ewaluacja wzbogaca informacje z monitoringu o wiedzę dotyczącą problemów, ich przyczyn oraz potencjalnych rozwiązań. Realizacja procesów monitoringu oraz związanej z nim ewaluacji pozwoli Gminie Dziwnów na eliminację problemów wynikających ze zmieniających się warunków społecznych, gospodarczych, finansowych i prawnych, zapewniając jednocześnie aktualizację założeń przedstawionych w niniejszej Strategii Rozwoju.

WYKAZ RYSUNKÓW, TABEL, WYKRESÓW

Rysunek 1. Lokalizacja gminy Dziwnów na tle powiatu kamieńskiego	5
Rysunek 2. Obszar gminy Dziwnów	5
Rysunek 3. Obszary stref funkcjonalno-przestrzennych w gminie Dziwnów	80
Rysunek 4. Obszar form ochrony przyrody w gminie Dziwnów	81
Rysunek 5. Obszar stref morskich w gminie Dziwnów.....	82
Rysunek 6. Obszary wymagające interwencji – planowane inwestycje na terenie gminy Dziwnów	83
Rysunek 7. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim.....	100
Rysunek 8. Obszary funkcjonalne w województwie zachodniopomorskim, z uwzględnieniem obszaru funkcjonalnego o znaczeniu ponadregionalnym do którego przynależy gmina Dziwnów	102
Tabela 1. Wykaz zabytków w gminie Dziwnów wpisanych do gminnej ewidencji zabytków	11
Tabela 2. Populacja gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na ekonomiczne grupy wieku oraz płeć	22
Tabela 3. Rodzaje przeważającej działalności w gminie Dziwnów w roku 2022 prowadzone przez osoby fizyczne.....	25
Tabela 4. Budżet Gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022	29
Tabela 5. Główne przyczyny przyznania pomocy przez OPS w Dziwnowie w latach 2018 - 2022	36
Tabela 6. Zestawienie liczby księgozbiorów oraz liczby czytelników w gminie Dziwnów w latach 2019 - 2022	40
Wykres 1. Miejsca noclegowe z podziałem na rodzaje obiektów w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	16
Wykres 2. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022	17
Wykres 3. Liczba mieszkańców gminy Dziwnów w latach 2018 – 2022.....	18
Wykres 4. Przyrost naturalny w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022	18
Wykres 5. Migracje w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na kierunek migracji.....	20
Wykres 6. Migracje w ruchu wewnętrznym i zagranicznym w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	20
Wykres 7. Przyrost rzeczywisty w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	21
Wykres 8. Struktura demograficzna ludności w gminie Dziwnów wg ekonomicznych grup wiekowych w latach 2018 - 2022.....	21
Wykres 9. Rozkład podmiotów gospodarki narodowej w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 według klas wielkości	23
Wykres 10. Struktura podmiotów w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na sekcje wg PKD 2007	24
Wykres 11. Liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	25

Wykres 12. Struktura podmiotów gospodarczych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 z podziałem na rodzaj działalności	26
Wykres 13. Bezrobotni zarejestrowani wg płci w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	28
Wykres 14. Liczb zarejestrowanych bezrobotnych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022 w podziale na grupy wiekowe	28
Wykres 15. Porównanie wykonanych dochodów i wydatków w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022	29
Wykres 16. Dochody na 1 mieszkańca w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	30
Wykres 17. Liczba wniosków o dofinansowanie złożonych w ramach Programów Operacyjnych w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	31
Wykres 18. Liczba porad lekarskich udzielona w ramach Ambulatoryjnej Opieki Zdrowotnej oraz Podstawowej Opieki Zdrowotnej w latach 2018 – 2022 w gminie Dziwnów	32
Wykres 19. Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	35
Wykres 20. Osoby korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	35
Wykres 21. Liczba uczniów Liceum Społecznego w Dziwnowie w latach 2018 – 2022	37
Wykres 22. Liczba uczniów Szkoły Podstawowej w Dziwnowie w latach 2018 - 2022.....	38
Wykres 23. Liczba dzieci w Przedszkolu Publicznym w Dziwnowie w latach 2018 - 2022.....	38
Wykres 24. Liczba imprez i uczestników organizowanych w gminie Dziwnów w latach 2018 – 2022	39
Wykres 25. Zestawienie statystyk mediów prowadzonych przez Miejską Bibliotekę Publiczną w Dziwnowie w latach 2018 - 2022	40
Wykres 26. Procentowy udział budynków mieszkalnych podłączonych do wodociągów w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	45
Wykres 27. Gospodarstwa domowe korzystające z sieci gazowej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	46
Wykres 28. Zużycie gazu przez gospodarstwa domowe w MWh w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	47
Wykres 29. Liczba budynków mieszkalnych w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	48
Wykres 30. Zasoby mieszkaniowe w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	48
Wykres 31. Powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	49
Wykres 32. Liczba lokali w zasobie mieszkaniowym w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022.....	50
Wykres 33. Liczba popełnionych wykroczeń w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	51
Wykres 34. Liczba i rodzaje zdarzeń związanych z działalnością jednostek ochrony przeciwpożarowej w gminie Dziwnów w latach 2018 - 2022	52